
Den bibliska tron

Viktiga ställen (loci) för Bibelns grundläggande läror

Ur Skriften och Bekännelsen

Tilman Riemenschneider (o. 1460-1531)

*Sammanställning av kyrkoherde Sten Rydh
Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige
2018*

Innehåll

Ämne	sid
1 Bibeln	3
2 Gud	5
3 Skapelsen	7
4 Lagen	10
5 Synden	12
6 Kristus	15
7 Den Helige Ande	24
8 Rättfärdiggörelsen	28
9 Boten	38
10 Helgelsen	41
11 Utkorelsen	44
12 Bönen	47
13 Kyrkan	52
14 Ämbetet	59
15 Dopet	66
16 Bikten o nycklarna	72
17 Nattvarden	76
18 De yttersta tingen	80
Förkortningar	91
Register över bibelställen	92

Urvalet av loci är givetvis begränsat. Utgångspunkten har varit den bibliska trosläran enligt Luthers katekeser samt Augsburgska bekännelsen 1530. Men ställen från andra delar av Konkordieboken 1580 finns också medtagna. Alla bibelställen finns angivna på både grundspråken och på svenska.

Bibelställena är återgivna enligt Svenska Folkbibelns översättning 2015. De lutherska bekännelseskrifterna citeras enligt Svenska Kyrkans Bekännelseskrifter 1957 (SKB), lätt språkligt förenklade av mig. Sidhänvisningar ges också till Concordia Triglotta, St Louis, Missouri 1921 (Trigl). Den grekiska texten återges enligt Nestle 1904 eller Septuaginta. Hebreiska bibelställen återges enligt Westminster Leningrad Codex. Bibelställen om tio Guds bud och den kristna etiken beräknas senare komma i en särskild skrift.

Sten Rydh, kyrkoherde

Luk. 11:28 (Guds Ord ger salighet)

28 αὐτὸς δὲ εἶπεν Μενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.

28 Han sade: "Säg hellre: Saliga är de som lyssnar till Guds ord och bevarar det."

Joh. 14:23 (Hålla fast vid Ordet)

23 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐάν τις ἀγαπᾷ, με τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ Πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα.

23 Jesus svarade: "Om någon älskar mig, håller han fast vid mitt ord. Och min Far ska älska honom, och vi ska komma till honom och ta vår boning hos honom.

Hebr. 4:12-13

12 Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνεργῆς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πάσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· 13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

12 Guds ord är levande och verksamt. Det är skarpare än något tveeggat svärd och genomtränger tills det skiljer själ och ande, led och märg, och det dömer över hjärtats uppsåt och tankar. 13 Inget skapat är dolt för honom, utan allt ligger naket och blottat för hans ögon. Och inför honom måste vi stå till svars.

Bekännelsen

Vi är sålunda i kraft av Guds ord genom profeternas och apostlarnas skrifter vissa om vår kristna tro och bekännelse och det, som genom den helige Andes nåd blivit stadfäst i våra hjärtan (Företal till Konkordieboken, SKB 41, Trigl 20)

Guds ords ofelbara sanning (Företal, SKB 40, Trigl 18)

Guds rena, ofelbara och oföränderliga ord (Företal, SKB, 37, Trigl 14).

Man kallar djävulen en tusenkonstnär. Vad skall man då säga om Guds ord, som förjagar och tillintetgör en sådan tusenkonstnär med all hans konst och makt? Det måste förvisso vara mer än en hundratusenkonstnär. (St. kat., SKB, 383, Trigl 570).

För det första bekänner vi oss till Gamla och Nya testamentets profetiska och apostoliska skrifter såsom Israels rena och klara källa, som allena utgör den enda sanna norm, efter vilken alla lärare och läror skall prövas och dömas (FC SD, SKB 542, Trigl 848).

Därefter har några av oss... låtit alla teologer, präster och lärare i resp. länder och områden ta del av denna formel – artikel efter artikel – samt erinrat och manat dem att flitigt och noggrant överväga den däri meddelade läran. Sedan dessa funnit denna förklaring över de stridiga läropunkterna i överensstämmelse först och främst med Guds ord och sedan även med den Augsburgska bekännelsen, har de... med glädje och innerlig tacksamhet till Gud av fri vilja och efter moget övervägande antagit, godkänt och underskrivit denna Konkordiebok... Därför kallas och är denna kristna förlikningsskrift en endräktig och enhällig bekännelse, omfattad inte bara av några få av våra teologer, utan av samtliga präster och lärare i våra länder och områden (Företal, SKB 36f, Trigl 12f).

2. Gud

Rom. 1:19-20 (Naturlig gudskunskap)

19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανερώσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἧ τε ἀίδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους,

19 Det man kan veta om Gud är uppenbart bland dem, eftersom Gud har uppenbarat det för dem. 20 Ända från världens skapelse syns och uppfattas hans osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomliga natur, genom de verk han har skapat. Därför är de utan ursäkt.

Rom. 2:14-15 (Naturlig gudskunskap, samvetet)

14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσιν νόμος· 15 οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συνμαρτυροῦσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξύ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων,

14 För när hedningar som inte har lagen av naturen gör vad lagen befäller, då är de sin egen lag trots att de saknar lagen. 15 De visar att det som lagen kräver är skrivet i deras hjärtan. Om detta vittnar också deras samveten och tankar som sinsemellan anklagar eller till och med försvarar dem.

Hebr. 3:4 (Naturlig gudskunskap, gudsbevis)

4 πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος, ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας Θεός.

4 Varje hus är byggt av någon, men Gud är den som har byggt allt.

Joh. 4:24 (Gud är Ande)

24 Πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνούντας ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.

24 Gud är ande, och de som tillber honom måste tillbe i ande och sanning.

5 Mos. 6:4 (Gud är en)

יְהוָה יְהוָה! יְהוָה לֹא־אֶחָד׃ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

4 Ἴσραηλ, Κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστιν·

4 Hör, Israel! Herren vår Gud, Herren är en.

1 Kor 8:4 (En enda Gud)

4 Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἶδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς Θεὸς εἰ μὴ εἷς

4 När det nu gäller frågan om man får äta kött som är offrat åt avgudar, så vet vi att det inte finns någon avgud i världen och att det bara finns en Gud. (ingen Gud utom en enda)

Matt. 28:19 (Gud är treenig)

βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος

19 Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn.

2 Kor. 13:13 (Gud är treenig)

13 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

13 Vår Herre Jesu Kristi nåd, Guds kärlek och den helige Andes gemenskap vare med er alla.

Bekännelsen

Om Gud. Våra kyrkor lär endrättigt, att Niceamötets beslut om gudomsväsandets enhet och de tre personerna är sant och att det oryggligt skall tros: nämligen att det finns ett enda gudomligt väsende, som både kallas och är Gud, evig, osynlig, odelbar, av omätlig makt, vishet och godhet, skaparen och uppehållaren av allting, både synligt och osynligt. Likväl finns tre personer med samma väsende och makt, som av evighet är till jämte varandra, Fadern och Sonen och den helige Ande (CA 1, SKB 56, Trigl. 42).

Den första artikeln om vår bekännelse gillas av våra motståndare, i vilken vi framhåller, att vi tror och lära, att det finnes ett enda, odelbart etc. gudomligt väsen, men att det likväl i detta eviga gudomliga väsen finns tre åtskilda personer: Fadern, Sonen och den helige Ande. Denna artikel ha vi alltid lärt och försvarat, och vi menar, att den har ett så fast och visst stöd i den heliga Skrift, att den inte kan rubbas. Och vi hävdar med bestämdhet, att de, som hyser en annan mening, står utanför Kristi kyrka och är avgudadyrkare och gudsförsmädare (Apol. 1, SKB 95, Trigl 102).

Första delen innehåller de höga artiklarna om det gudomliga majestätet. Fadern, Sonen och den helige Ande, tre skilda personer i ett gudomligt väsen och natur, är en enda Gud, vilken har skapat himmel och jord. Fadern är inte född av någon, Sonen är född av Fadern, och den helige Ande utgår från Fadern och Sonen. Inte Fadern eller den helige Ande, utan Sonen har blivit människa. Sonen har på det sättet blivit människa, att han utan mans medverkan avlats av den helige Ande och fötts av den rena, heliga jungfrun Maria, därefter lidit, dött, blivit begravnen, nedstigit till helvetet, uppstått från de döda, uppfarit till himmelen, sitter nu på Guds högra sida och skall en gång komma för att döma levande och döda o.s.v., såsom apostlarna och den helige Athanasius' trosbekännelse och vår allmänna barnkatekes lär. Om dessa artiklar råder ingen tvist eller strid, emedan vi på båda sidor bekänna desamma. Därför är det inte nödvändigt att här vidare tala om dem (Schmalk., SKB 213f, Trigl 458f).

3. Skapelsen

1 Mos. 1:1-3 (I begynnelsen)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:
וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֵהוֹ וְזָהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֵף עַל־פְּנֵי הַמַּיִם:
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי אֹר וַיְהי־אֹר:

1 Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. 2 Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος. 3 καὶ εἶπεν ὁ θεὸς Γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.

1 I begynnelsen skapade Gud himmel och jord. 2 Jorden var öde och tom, och mörker var över djupet. Och Guds Ande svävade över vattnet. 3 Gud sade: ”Varde ljus!” Och det blev ljus.

Hebr. 11:3 (Skapelse av intet genom Ordet)

3 Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγενῆσθαι.

3 Genom tron förstår vi att universum har skapats genom ett ord från Gud, så att det vi ser inte har blivit till av något synligt.

Kol. 1:16-17 (Allt är skapat genom Kristus)

16 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὄρατα καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι’ αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· 17 καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν

16 för i honom (Kristus) skapades allt i himlen och på jorden: synligt och osynligt, tronfurstar och herradömen, härskare och makter – allt är skapat genom honom och till honom. 17 Han är till före allt, och allt hålls samman genom honom.

Hebr. 1:14 (De goda änglarna)

14 οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

14 Är inte änglarna andar i Guds tjänst, utsända för att hjälpa dem som ska ärva frälsningen?

Joh. 8:44 (Djävulen)

44 ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ’ ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλήῃ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

44 Ni har djävulen till far och vill följa er fars begär. Han har varit en mördare från början och har aldrig stått på sanningens sida, för det finns ingen sanning i honom. När han talar lögn talar han utifrån sig själv, för han är en lögnare och lögnens fader.

2 Petr. 2:4 (De onda änglarna)

εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειροῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους

Gud skonade ju inte de änglar som hade syndat, utan kastade dem i avgrunden och överlämnade dem åt mörkrets kedjor för att hållas i förvar fram till domen.

1 Mos. 2:7 (Människan, kropp och själ)

וַיִּצְרֶה יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-אָדָם, עָפָר מִן-הָאֲדָמָה, וַיַּפֵּחַ בָּאָפִי, נְשֵׁמַת חַיִּים; וַיְהִי אָדָם, לְנֶפֶשׁ חַיָּה.

7 καὶ ἔπλασεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.

7 Och Herren Gud formade människan av jord från marken och blåste in livsande i hennes näsa. Så blev människan en levande varelse. (själ)

1 Mos. 1:27 (Människan, Guds avbild)

וַיְבָרֵךְ אֱלֹהִים אֶת-אָדָם בְּצַלְמֵוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ: זָכָר וּנְקֵבָה, בָּרָא אֹתָם.

27 καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.

27 Och Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade han henne, till man och kvinna skapade han dem.

1 Petr. 5:7 (Guds omsorg om människan, försynen)

7 πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

7 Och kasta alla era bekymmer på honom, för han har omsorg om er.

Matt. 10:29-30 (Guds omsorg om människan, försynen)

29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ Πατρὸς ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν.

29 Säljs inte två sparvar för ett kopparmynt? Ändå faller inte en enda av dem till marken utan er Far. 30 Och på er är till och med alla hårstrån räknade.

Ps. 139:14 (Människan underbart skapad)

אֲדָרְכֶנּוּ: -- עַל כִּי נִוְרָאוֹת, נִלְבָּטֵי

נִבְלָאִים מִמְעֶשְׂיךָ; וְנִפְשִׁי, יְדַעְתָּ מְאֹד.

14 ἐξομολογήσομαί σοι, ὅτι φοβερῶς ἐθαυμαστώθην·

θαυμάσια τὰ ἔργα σου, καὶ ἡ ψυχὴ μου γινώσκει σφόδρα.

14 Jag tackar dig för att jag är så underbart skapad. Underbara är dina verk, min själ vet det så väl.

Bekännelsen

Jag tror på Gud Fader allsmäktig, himmelens och jordens skapare.

Vad är det? Svar: Jag tror, att Gud har skapat mig och alla varelser. Han har gett mig kropp och själ, ögon, öron och alla lemmar, förstånd och alla sinnen, och han uppehåller det fortfarande. Gud ger mig också kläder och skor, mat och dryck, hus och hem, hustru och barn och allt vad jag äger. Han försörjer mig rikligen och ger mig varje dag allt jag behöver för att leva. Han skyddar och bevarar mig för skada, farlighet och allt ont. Detta gör han endast på grund av sin nåd och barmhärtighet som en kär far, utan att jag på något sätt har förtjänat det eller är värd det. För allt detta är jag skyldig att tacka och lova, lyda och tjäna honom. Det är verkligen sant. (L. kat., SKB 365, Trigl 542)

Min Gud är för det första Fadern, som har skapat himmel och jord. Förutom denne Ende håller jag ingenting för att vara Gud, ty det finns inte någon annan, som skulle kunna skapa himmel och jord (St. kat., SKB 443, Trig. 678).

Men för de unga lärjungarna må det nu vara nog att ange det nödvändigaste, nämligen att, såsom redan är sagt, denna artikel handlar om skapelsen, så att man utgår från det ordet: "himmelens och jordens skapare". Men vad är nu utsagt eller vad menar du med det ordet: "Jag tror på Gud Fader, allsmäktig, himmelens och jordens skapare"? Svar: Det menar och tror jag, att jag är av Gud skapad, d.v.s. att han har givit mig och oavlåtligt uppehåller kropp, själ och liv, lemmar, små så väl som stora, alla sinnen, förnuft och förstånd, vidare att han giver mat och dryck, kläder, näring, hustru och barn, tjänstefolk, hus och hem m.m.

Därjämte låter han allt skapat tjäna till livets nytta och nödortft, sol, måne och stjärnor på himmelen, dag och natt, luft, eld, vatten, jorden och allt vad den bär och alstrar, fåglar, fiskar, säd och alla växter. Och på samma sätt med allt annat lekamligt och timligt gott, god styrelse, fred och trygghet. Av denna artikel kan man därför lära sig, att ingen ibland oss av sig själv äger eller kan uppehålla vare sig livet eller något annat, som nu är uppräknat eller som skulle kunna uppräknas, huru smått eller ringa det än må vara. Ty detta allt innefattas i ordet skapare. Dessutom bekänner vi också, att Gud, Fadern, inte bara har givit oss allt detta, som vi har och se med våra ögon, utan och dagligen beskärmar och bevarar oss för olycka och allt ont, avvänder alla faror och vidrigheter, och det allt av idel kärlek och godhet, utan någon vår förskyllan, såsom en vänlig fader, som sörjer för oss, så att intet ont skall vederfaras oss. (St. kat., SKB 443, Trigl 678).

4. Lagen

Rom. 2:14-15 (Den naturliga lagen)

14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος · 15 οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συναρτυροῦσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων,

För när hedningar som inte har lagen av naturen gör vad lagen befäller, då är de sin egen lag trots att de saknar lagen. 15 De visar att det som lagen kräver är skrivet i deras hjärtan. Om detta vittnar också deras samveten och tankar som sinsemellan anklagar eller till och med försvarar dem.

2 Mos. 34:28 (Den uppenbarade lagen, 10 Guds bud)

בַּיּוֹם הַהוּא יָרָד אֱלֹהִים בְּעָנָן וַיְדַבֵּר אִתּוֹ וַיִּסְמְנוֹ אֶת־עֲשָׂרֵי הַבְּרִיּוֹת אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי לְךָ וַיִּכְתֹּב אֵת־אֵלֶּיךָ עַל־שְׁתֵּי לְחֵפְיַיִם

28 καὶ ἦν ἐκεῖ Μωσῆς ἐναντίον κυρίου τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας· ἄρτον οὐκ ἔφαγεν καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιεν· καὶ ἔγραψεν τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπὶ τῶν πλακῶν τῆς διαθήκης, τοὺς δέκα λόγους.

28 Och han blev kvar där hos Herren i fyrtio dagar och fyrtio nätter utan att äta och dricka. Och han skrev på tavlorna förbundets ord, de tio budorden.

Rom. 13:10 (Lagens uppfyllelse: kärleken)

10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

10 Kärleken gör inte sin nästa något ont. Alltså är kärleken lagens uppfyllelse.

Matt. 5:48 (Var fullkomliga)

Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

48 Var alltså fullkomliga, så som er himmelske Far är fullkomlig.

1 Tim. 1:8-11 (Lagen är god; 1:a bruket, ”tygel”)

8 Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρήται, 9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολώαις καὶ μητρολώαις, ἀνδροφόνοις, 10 πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθη ἐγώ.

8 Men vi vet att lagen är god, om man använder den rätt 9 och inser att den inte är till för rättfärdiga utan för laglösa och rebeller, gudlösa och syndare, oheliga och oandliga. Lagen är till för dem som misshandlar sin far och mor, för mördare, 10 för dem som lever i otukt och homosexualitet, för slavhandlare, lögnare, menedare och allt annat som går emot den sunda läran, 11 enligt evangeliet om den salige Gudens härlighet som har anförtrotts mig.

Rom. 3:20 (Lagen ger syndakännedom; 2:a bruket, ”spegel”)

20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

20 Ingen människa förklaras rättfärdig inför honom genom laggärningar. Vad som ges genom lagen är insikt om synd.

Ps. 119:105 (Lagen vår vägvisare; 3:e bruket; ”regel”)

יְיָ-לִרְגְלִי דְבַרְךָ; וְאֹרֶךְ לַנְּתִיבֹתַי.

105 Λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ νόμος σου καὶ φῶς ταῖς τρίβοις μου.

105 Ditt ord är mina fötters lykta och ett ljus på min stig.

Bekännelsen

De tio buden är skrivna i alla människors hjärtan (SKB 452, Trigl 696).

Vi håller före, att lagen är given av Gud först för att förhindra synden genom att hota och skräckslå med straff och genom att lova och tillförsäkra nåd och välgärningar. Men detta syfte har inte nåtts för den ondskas skull, som synden verkar i människan (SKB 323, Trigl 476).

Men lagens främsta tjänst och nytta är, att den uppenbarar arvsynden med dess frukter och visar människan, hur djupt hennes natur har fallit och hur bottenlöst den blivit fördärvad, i det att lagen måste säga henne, att hon inte har eller frågar efter Gud, utan tillbeder främmande gudar, vilket hon förut och utan lagen inte skulle ha trott (SKB 324, Trigl 478).

Men lagen anklagar oss alltid och visar alltid, att Gud vredgas. Därför kommer vi att älska Gud, först sedan vi med tron omfattat hans barmhärtighet. Först då blir Gud föremål för vår kärlek. Ehuru de till det borgerliga livet hörande gärningarna, d.v.s. lagens yttre verk, till någon del kan fullgöras utan Kristus och den helige Ande, så framgår likväl av vad vi förut sagt, att det, som i egentlig mening hör till Guds lag, d.v.s. hjärteinställningen till Gud, som föreskrivs i lagens första tavla, inte kan fullgöras utan den helige Ande. ... Fördens skull kan vi fullgöra lagen endast om vi genom tron mottagit den helige Ande (SKB 124, Trigl 156f).

Vi kan förvisso inte heller älska den vredgade Guden, och lagen anklagar oss oupphörligen och visar oss alltid den vrede Guden. Därför är det nödvändigt, att vi först med tron omfattar löftet, att Fadern för Kristi skull är blickad och förlåter. Därefter kan vi börja fullgöra lagen (SKB 156, Trigl 204).

Lagen har av tre orsaker givits åt människorna, nämligen för det första för att bevara yttre ordning gent emot den råa och ouppfostrade hopen, för det andra för att föra människorna till kännedom om sin synd och för det tredje för att ge dem som blivit pånyttfödda, men vilka köttet likväl ännu vidlåder, en säker regel, efter vilken de skall ställa och rätta sitt liv (SKB 516, Trigl 804).

5 Synden

Rom. 1:18-25 (Guds vrede över synden)

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικία κατεχόντων, 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφάνέρωσεν. 20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθοράται, ἧ τε αἴδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους, 21 διότι γνόντες τὸν Θεὸν οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ ἠὲ χαρίστησαν, ἀλλὰ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά. 22 φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 23 καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνης φθαροῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἔρπετων. 24 Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, 25 οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν Κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

18 Guds vrede uppenbaras från himlen över all ogudaktighet och orättfärdighet hos människor som i orättfärdighet undertrycker sanningen. 19 Det man kan veta om Gud är uppenbart bland dem, eftersom Gud har uppenbarat det för dem. 20 Ända från världens skapelse syns och uppfattas hans osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomliga natur, genom de verk han har skapat. Därför är de utan ursäkt. 21 Trots att de kände till Gud prisade de honom inte som Gud eller tackade honom, utan de förblindades av sina falska föreställningar så att mörkret sänkte sig över deras oförståndiga hjärtan. 22 De påstod att de var visa, men de blev dårar 23 och bytte ut den odödlige Gudens härlighet mot bilder av dödliga människor, av fåglar, fyrfotadjur och kräldjur. 24 Därför utlämnade Gud dem åt deras hjärtans begär så att de orenade och förnedrade sina kroppar med varandra. 25 De bytte ut Guds sanning mot lögnen och dyrkade och tjänade det skapade i stället för Skaparen, han som är välsignad i evighet. Amen.

Rom. 2:11-16 (Guds rättvisa dom)

11 οὐ γὰρ ἐστιν προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ. 12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται. 14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος· 15 οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συνμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 ἐν ἧ ἡμέρᾳ κρίνει ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

11 För Gud är inte partisk. 12 Alla som har syndat utan lag ska också gå under utan lag, och alla som har syndat under lagen ska dömas genom lagen. 13 Det är inte lagens hörare som är rättfärdiga inför Gud, utan lagens görare ska förklaras rättfärdiga. 14 För när hedningar som inte har lagen av naturen gör vad lagen befäller, då är de sin egen lag trots att de saknar lagen. 15 De visar att det som lagen kräver är skrivet i deras hjärtan. Om

detta vittnar också deras samveten och tankar som sinsemellan anklagar eller till och med försvarar dem. 16 Det ska visa sig på den dag då Gud dömer det som är fördolt hos människorna, allt enligt det evangelium jag fått genom Jesus Kristus.

1 Joh. 3:4 (Överträdelse av lagen)

4 Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία.

4 Den som ägnar sig åt synd bryter mot lagen, för synd är brott mot lagen.

Rom. 5:12 (Arvsynden)

12 Διὰ τοῦτο ὡσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διήλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον·

12 Därför är det så: Genom en enda människa kom synden in i världen, och genom synden döden. På så sätt nådde döden alla människor, eftersom alla hade syndat.

Ps. 51:7 (Arvsynden)

:מֵאֵן נִתְּמַנִּי ,אֲחַבְּבֵי ;יִתְּלֶנִּי וְיִוַּצְב־לִּי

7 ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέ με ἡ μήτηρ μου.

7 Ja, med skuld är jag född och med synd blev jag till i min moders liv.

Joh. 3:6 (Arvsynden)

6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν,

6 Det som är fött av köttet är kött,

Rom. 3:10-12 (Alla människor är syndare)

10 καθὼς γέγραπται ὅτι Οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνίων, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν· 12 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός.

10 Som det står skrivet: Ingen rättfärdig finns, inte en enda. 11 Ingen finns som förstår, ingen som söker Gud. 12 Alla har avfallit, alla är fördärvade. Ingen finns som gör det goda, inte en enda.

Ef. 2:3 (vredens barn)

3 ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιῶντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἡμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί·

3 Bland dem var vi alla en gång, när vi följde våra köttsliga begär och gjorde vad köttet och tankarna ville. Av naturen var vi vredens barn, precis som de andra.

Rom. 3:19-20 (hela världen är skyldig)

19 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῆ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ· 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

19 Men vi vet att allt som lagen säger är riktat till dem som står under lagen, för att varje mun ska tystas och hela världen stå skyldig inför Gud. 20 Ingen människa förklaras rättfärdig inför honom genom laggärningar. Vad som ges genom lagen är insikt om synd.

Bekännelsen

Om arvsynen. Vidare lär de, att efter Adams fall alla människor som fötts på naturligt sätt föds med synd, det vill säga utan fruktan för Gud, utan förtröstan på Gud samt med ond begärelse, och att denna sjukdom eller arvsynd verkligen är synd, som medför fördömelse och bringar evig död även nu, åt dem som inte föds på nytt genom dopet och den helige Ande (CA 2, SKB 57, Trigl 42).

Om syndens orsak. Om orsaken till synden lär de, att ehuru väl Gud skapar och uppehåller naturen, ligger likväl orsaken till synden i de ondas, dvs. djävularnas och de ogudaktigas vilja, vilken då Gud undandraget sitt bistånd vänder sig bort från Gud, såsom Kristus säger i Joh. 8:44: När han talar lögn, då talar han av sitt eget (CA 19, SKB 63, Trigl 52).

Detta ställe bevisar, att vi fränkänner dem, som är födda på köttligt, naturligt sätt, inte bara att i handling visa gudsfruktan och gudsförtröstan, utan även möjligheten och förmågan härtill. Vi säger nämligen, att de som är födda på sådant sätt, har en ond begärelse och kan inte rätt frukta Gud och förtrösta på honom (Apol. 2, SKB 96, Trigl 104).

Här måste vi bekänna, att såsom den helige Paulus säger i Rom. 5, synden har genom en enda människa, Adam, kommit i världen, och genom dennes olydnad har alla människor blivit syndare och underkastade döden och djävulen. Detta kallas arvsynd eller ursprungs- och huvudsynd. Denna synds frukter är de onda gärningar, vilka är förbjudna i Tio Guds bud och utgör otro, vantro, avgudadyrkan, gudsförgätenhet, andligt högmod, förtvivlan och förstokelse, med ett ord att de inte känner eller frågar efter Gud. Därefter lögn, svärande vid Guds namn, försumlighet i bön och anropande av Gud samt i hörande av hans ord, olydnad mot föräldrar, mord, okyskhet, stöld, bedrägeri o.s.v. Denna arvsynd är ett så djupt ont fördärv i människans natur, att vi inte kan fatta det med förståndet, utan måste tro det på grund av Skriftens uppenbarelse. Ps. 50; Rom. 5; 2 Mos. 33; 1 Mos. 3. (Schmalk., SKB 322, Trigl 474f).

Vi tror, lär och bekänner, att det finns en åtskillnad mellan å ena sidan människans natur, inte bara sådan den ursprungligen av Gud skapats ren, helig och syndfri, utan även sådan vi nu efter fallet har den, d.v.s. vår nuvarande mänskliga natur, som även efter fallet är och förblir något av Gud skapat, och å andra sidan arvsynen, samt att denna åtskillnad är så stor som skillnaden mellan Guds verk och djävulens (SKB 501, Trigl 778).

Ty Guds ord lär, att den fördärvade naturen i andliga och gudomliga ting i sig själv inte är i stånd till någonting gott, inte ens det ringaste, såsom goda tankar, och inte nog därmed, utan den kan i sig själv inte annat än synda inför Gud. 1 Mos. 6 och 8 (FC SD 1, SKB 551, Trigl 864).

6 Kristus

Joh. 1:1-2 (Kristus är sann Gud)

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος.
2 Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν.

1 I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud. 2 Han var i begynnelsen hos Gud.

Joh. 20:28 (sann Gud)

28 ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.

28 Tomas svarade honom: "Min Herre och min Gud!"

Rom. 9:5 (sann människa och Gud)

5 ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν

5 De har fäderna, och från dem har Kristus kommit som människa, han som är över allting, Gud, välsignad i evighet. Amen.

1 Joh. 5:20 (sann Gud)

20 οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ Υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.

20 Men vi vet att Guds Son har kommit och gett oss förstånd så att vi känner den Sanne, och vi är i den Sanne, i hans Son Jesus Kristus. Han är den sanne Guden och det eviga livet.

1 Tim. 2:5 (sann människa)

5 εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς,

5 Gud är en, och en är medlare mellan Gud och människor: människan Kristus Jesus.

5 Mos. 18:15 (profet)

:וְיָקִים לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ אִישׁ מִבְּרָאִתְּךָ מִבְּרָאִתְּךָ אִישׁ מִבְּרָאִתְּךָ

15 προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ὡς ἐμὲ ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σου, αὐτοῦ ἀκούσεσθε.

15 En profet lik mig ska Herren din Gud låta uppstå åt dig bland ditt folk, från dina bröder. Honom ska ni lyssna till.

Hebr. 7:26-27 (präst)

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὁσῖος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος· 27 ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνερέγκας.

26 Det var en sådan överstepräst vi behövde, en som är helig, oskyldig, obefläckad, skild från syndare och upphöjd över himlarna. 27 Han måste inte bära fram offer varje dag som de andra översteprästerna, först för sina egna synder och sedan för folkets. Det gjorde han en gång för alla när han offrade sig själv.

Joh. 18:36-37 (kung)

36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς · Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου · εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις · νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλάτος Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σὺ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ · πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

36 Jesus svarade: "Mitt rike är inte av den här världen. Hade mitt rike varit av den här världen, skulle mina tjänare ha kämpat för att jag inte skulle utlämnas åt judarna. Men nu är mitt rike inte av den här världen." 37 Pilatus sade: "Du är alltså kung?" Jesus svarade: "Du själv säger att jag är kung. Därför är jag född och därför har jag kommit till världen, för att vittna om sanningen. Var och en som är av sanningen lyssnar till min röst."

Fil. 2:5-8 (Kristi förnedring)

5 τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 6 ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, 7 ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος · καὶ σχήματι εὔρεθεις ὡς ἄνθρωπος 8 ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.

5 Var så till sinnes som Kristus Jesus var: 6 Han var till i Guds gestalt men räknade inte jämlikheten med Gud som segerbyte,⁷ utan utgav sig själv och tog en tjänares gestalt och blev människan lik. När han till det yttre hade blivit som en människa, 8 ödmjukade han sig och blev lydig ända till döden – döden på korset.

Fil. 2:9-11 (Kristi upphöjelse)

9 διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερέψωσεν, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, 10 ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται ὅτι ΚΥΡΙΟΣ ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός.

9 Därför har Gud också upphöjt honom över allting och gett honom namnet över alla namn, 10 för att i Jesu namn alla knän ska böjas, i himlen och på jorden och under jorden, 11 och alla tungor bekänna att Jesus Kristus är Herren, Gud Fadern till ära.

Luk. 1:35 (Avlad av den Helige Ande)

35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι · διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται Υἱὸς Θεοῦ.

35 Ängeln svarade henne: "Den helige Ande ska komma över dig, och den Högstes kraft ska vila över dig. Därför ska barnet som föds kallas heligt och Guds Son.

Luk. 2:7 (Född av jungfru Maria)

7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἔσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

7 och hon födde sin son, den förstfödde. Hon lindade honom och lade honom i en krubba, eftersom det inte fanns plats för dem i gästrummet.

Matt. 27:27-30 (Pinad under Pontius Pilatus)

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαμβάνοντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. 28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, 29 καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιζαν αὐτῷ λέγοντες Χαίρε, Βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων, 30 καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

27 Därefter tog ståthållarens soldater med sig Jesus in i pretoriet och samlade hela vaktstyrkan runt honom. 28 De drog av honom kläderna och hängde på honom en röd soldatmantel, 29 vred ihop en krona av törne och satte den på hans huvud och stack en käpp i hans högra hand. Sedan böjde de knä inför honom och hånade honom och sade: "Leve judarnas kung!" 30 Och de spottade på honom och tog käppen och slog honom i huvudet.

Joh. 1:29 (Guds lamm)

29 Ἴδε ὁ Ἄμνος τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

29 Se Guds Lamm som tar bort världens synd!

Jes. 53:3 (Jesu lidande)

נְבִיזָה נְדִיבִי אִישִׁים, אִישׁ מְכַאֲבוֹת וַיְדוּעַ חָלִי; וְכַמְסַתֵּר פְּנִים מִמֶּנּוּ, נְבִיזָה וְלֹא שָׁבַנְהוּ:

3 ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καὶ ἐκλείπον παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων· ἄνθρωπος ἐν πληγῇ ὢν καὶ εἰδῶς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη.

3 Han var föraktad och övergiven av människor, en smärtornas man och förtrogen med lidande. Han var som en som man skyler ansiktet för, så föraktad att vi inte respekterade honom.

Jes. 53:4 (Han bar våra synder)

אָכַן חֲלִינּוּ הוּא נֶשֶׁא, וּמְכַאֲבֵינוּ סִבְלָם; וְאַנְחֵנוּ שָׁבַנְהוּ, נִגּוּעַ מִכָּה אֱלֹהִים וּמִמְעַנָּה.

4 οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει.

4 Men det var våra sjukdomar han bar, våra smärtor tog han på sig, medan vi såg honom som hemsökt, slagen av Gud och pinad.

Jes. 53:5 (Han straffades för vår skull)

וַיְהִי לִּלְמַחַם מִשְׁפָּעוֹ, מִצָּדֵק מְעֹנֵינֵנוּ; מִיִּסְרֵי שְׁלֹמֹנֹנוּ עָלֵינוּ, וּבִבְרַתְוֵנוּ נִרְפָּא-לָנוּ:

5 αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· παιδεΐα εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν. τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν.

5 Han blev genomborrad för våra brott, slagen för våra synder. Straffet blev lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade.

Mark. 15:22-25 (Jesu korsfästelse)

22 καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενος Κρανίου τόπος. 23 καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρnisμένον οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν. 24 καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ. 25 ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

22 Och de förde Jesus till den plats som kallas Golgata, som betyder Dödsalleplatsen. 23 De försökte ge honom vin blandat med myrra, men han tog inte emot det. 24 Och de korsfäste honom och delade hans kläder mellan sig genom att kasta lott om vad var och en skulle få. 25 Det var vid tredje timmen som de korsfäste honom.

Luk. 23:46 (Jesu död)

46 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν.

46 Och Jesus ropade med hög röst: "Far, i dina händer överlämnar jag min ande." När han hade sagt detta, gav han upp andan.

Joh. 19:30 (Jesu död)

30 ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄζος ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

30 När Jesus hade fått ättikvinet, sade han: "Det är fullbordat." Och han böjde ner huvudet och överlämnade sin ande.

Joh. 19:40-42 (Jesu begravning)

40 ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἦν τεθειμένος· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν Παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

40 De tog Jesu kropp och lindade den med linnebindlar tillsammans med de väldoftande salvorna, så som judarna brukar göra vid begravningar. 41 Vid platsen där Jesus hade blivit korsfäst låg en trädgård, och i trädgården fanns en ny grav där ännu ingen hade blivit lagd. 42 Där lade de Jesus, eftersom det var judarnas förberedelsedag och graven låg nära.

Apg. 13:37 (Han såg ej förgängelsen)

37 ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν.

37 Men den som Gud uppväckte har inte sett förgängelsen.

Rom. 5:18-19 (Betydelsen av Kristi verk)

18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς· 19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί.

18 Alltså: liksom en endas fall ledde till fördömelse för alla människor, så har en endas rättfärdighet lett till ett frikännande, till liv för alla människor. 19 Liksom de många stod som syndare genom en enda människas olydnad, så ska också de många stå som rättfärdiga genom den endes lydnad.

2 Kor. 5:21 (Ställföreträdande tillfyllestgörelsen)

21 τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

21 Han som inte visste av synd, honom gjorde Gud till synd i vårt ställe, för att vi i honom skulle bli rättfärdiga inför Gud (ordagrant: Guds rättfärdighet).

Gal. 3:13-14 (En förbannelse för vår skull)

13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ζύλου, 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἢ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

13 Kristus har friköpt oss från lagens förbannelse genom att bli en förbannelse i vårt ställe. Det står skrivet: Förbannad är var och en som är upphängd på trä. 14 Så skulle välsignelsen som Abraham fått komma till hedningarna i Jesus Kristus, så att vi genom tron skulle få den utlovade Anden.

1 Petr. 2:24 (Han bar våra synder)

24 ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ζύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὐ τῷ μώλωπι ἰάθητε.

24 Han bar våra synder i sin kropp upp på korsets trä, för att vi skulle dö bort från synderna och leva för rättfärdigheten. Genom hans sår är ni helade.

Joh. 1:29 (Guds lamm tar bort världens synd)

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει Ἴδε ὁ Ἄμνός τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

20 Nästa dag såg han Jesus komma, och han sade: "Se Guds Lamm som tar bort världens synd!

1 Joh. 2:2 (Försoningen för hela världens synd)

2 καὶ αὐτὸς ἴλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

2 Han är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens.

2 Kor. 5:14-15 (Kristus dog för alla människor)

14 ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· 15 καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.

14 Kristi kärlek driver oss, för vi är övertygade om att en har dött för alla, och därför har alla dött. 15 Och han dog för alla, för att de som lever inte längre ska leva för sig själva utan för honom som har dött och uppstått för dem.

1 Petr. 3:18-20 (Nedstigen till helvetet)

18 ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι· 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν, 20 ἀπειθήσασιν ποτε ὅτε ἀπεζεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ

18 Så led också Kristus en gång för era synder. Rättfärdig led han i orättfärdigas ställe för att föra er till Gud. Han blev dödad till kroppen men levandegjord genom Anden. 19 I Anden gick han sedan och förkunnade sin seger för andarna i fängelset, 20 för dem som förr hade vägrat lyssna när Gud väntade tåligt under Noas dagar medan arken byggdes.

Apg. 10:40-41 (Uppståndelsen)

40 τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστήναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·

40 men Gud uppväckte honom på tredje dagen och lät honom visa sig – 41 inte för hela folket utan för de vittnen som Gud i förväg hade utvalt, för oss som åt och drack med honom efter att han uppstått från de döda.

1 Kor. 15:4-8 (Uppståndelsens vittnen)

4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς, 5 καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα· 6 ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν· 7 ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· 8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κάμοι.

4 att han blev begravd, att han uppstod på tredje dagen enligt Skrifterna 5 och att han visade sig för Kefas och sedan för de tolv. 6 Därefter visade han sig för mer än femhundra bröder på samma gång. De flesta av dem lever än, även om några har insomnat. 7 Sedan visade han sig för Jakob och därefter för alla apostlarna. 8 Allra sist visade han sig också för mig, som för ett ofullgånget foster.

Rom. 1:4 (Guds Sons uppståndelse)

4 τοῦ ὀρισθέντος Υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν,

4 och som genom helighetens Ande med kraft har bevisats vara Guds Son efter uppståndelsen från de döda: Jesus Kristus, vår Herre.

1 Kor. 15:17-20 (Uppståndelsens avgörande betydelse)

17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. 18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. 19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων.

17 Men om Kristus inte har uppstått, då är er tro meningslös och ni är fortfarande kvar i era synder. 18 Och i så fall är de som insomnat i Kristus förlorade. 19 Om det bara är för detta livet vi har vårt hopp till Kristus, då är vi de ömkligaste av alla människor. 20 Men nu har Kristus verkligen uppstått från de döda, som förstlingen av de insomnade.

Rom. 4:23-25 (Kristi uppväcktes för vår rättfärdiggörelses skull)

23 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, 24 ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίσεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

23 Men dessa ord ”räknades honom till rättfärdighet” skrevs inte bara för hans skull, 24 utan även för vår skull. Rättfärdighet kommer att tillräknas oss som tror på honom som uppväckte vår Herre Jesus från de döda, 25 han som utlämnades för våra synders skull och uppväcktes för vår rättfärdiggörelses skull.

Ef. 4:10 (Kristi himmelfärd)

10 ὁ καταβάς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

10 Han som steg ner är också den som steg upp över alla himlar för att uppfylla allt.

Apg. 1:9 (Kristi himmelfärd)

9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

9 När han hade sagt detta såg de hur han lyftes upp, och ett moln tog honom ur deras åsyn.

Ef. 1:20-21 (På Faderns högra sida)

20 ἦν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ καθίσας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις 21 ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

20 Den kraften lät han verka i Kristus när han uppväckte honom från de döda och satte honom på sin högra sida i himlen, 21 högt över alla härskare, makter, krafter och herradömen och alla namn som kan nämnas, inte bara i denna tidsålder utan också i den kommande.

Apg. 1:10-11 (Kristi återkomst)

10 καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς, 11 οἱ καὶ εἶπαν Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

10 Medan de såg mot himlen dit han steg upp, stod plötsligt två män i vita kläder hos dem. 11 De sade: "Galileer, varför står ni och ser mot himlen? Denne Jesus som togs upp från er till himlen, han ska komma tillbaka på samma sätt som ni såg honom stiga upp till himlen."

Joh. 14:3 (Kristi återkomst)

3 καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἐτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμφομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτὸν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦτε.

3 Och om jag nu går bort och bereder plats för er, så ska jag komma tillbaka och hämta er till mig, för att ni ska vara där jag är.

Mark. 13:24-27 (Kristi återkomst)

24 Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, 25 καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. 26 καὶ τότε ὄψονται τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. 27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.

24 Men i de dagarna, efter den nöden, ska solen förmörkas och månen inte längre ge sitt sken. 25 Stjärnorna ska falla från himlen och himlens makter ska skakas. 26 Då ska man se Människosonen komma bland molnen med stor makt och härlighet. 27 Och då ska han sända ut änglarna och samla sina utvalda från de fyra väderstrecken, från jordens yttersta gräns till himlens ände.

Mark. 13:32 Tidpunkten för Kristi återkomst)

32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ Υἱός, εἰ μὴ ὁ Πατήρ.

32 Men den dagen eller stunden känner ingen – inte änglarna i himlen, inte ens Sonen, ingen utom Fadern.

Bekännelsen

(Jag tror) på en enda Herre, Jesus Kristus, Guds enfödde Son, född av Fadern före all tid, Gud av Gud, ljus av ljus, sann Gud av sann Gud, född och icke skapad, av samma väsen som Fadern, på honom genom vilken allting är skapat; som för oss människor och för vår salighets skull har stigit ned från himmelen och tagit mandom genom den Helige Ande av jungfrun Maria och blivit människa; som ock har blivit för oss korsfäst under Pontius Pilatus, lidit och blivit begravnen; som på tredje dagen har uppstått, efter skrifterna, och stigit upp till himmelen och sitter på Faderns högra sida; därifrån

igenkommande i härlighet till att döma levande och döda, på vilkens rike icke skall varda någon ände (Nicaenska trosbekännelsen, SKB 47, Trigl 30).

Om Guds Son. Vidare lär de, att Ordet, det vill säga Guds Son, antagit mänsklig natur i den saliga jungfrun Marias liv, så att de två naturerna, den gudomliga och den mänskliga, ouplösligt förenade i personens enhet, är en enda Kristus, sann Gud och sann människa, född av jungfru Maria, verkligen pinad, korsfäst, död och begravnen, för att han skulle försona Fadern med oss och vara ett offer inte allenast för arvskulden, utan även för alla människornas verksynder. Han nedsteg ock till dödsriket och uppstod i sanning på tredje dagen, uppsteg därefter till himmelen för att sitta på Faderns högra sida och regera i evighet och råda över alla skapade varelser, helga dem som tror på honom, i det att han sänder den helige Ande i deras hjärtan, vilken skall leda, trösta och levandegöra dem samt försvara dem mot djävulen och mot syndens makt. Denne Kristus skall ock i uppenbar måtto igenkomma till att döma levande och döda, osv. enligt den apostoliska trosbekännelsen (CA 3, SKB 57, Trigl 44).

Jag tror på Jesus Kristus, Guds enfödde Son, vår Herre, vilken är avlad av den helige Ande, född av jungfrun Maria, pinad under Pontius Pilatus, korsfäst, död och begravnen, nedstigen till helvetet, på tredje dagen uppstånden igen ifrån de döda, uppstigen till himmelen, sittande på allsmäktig Gud Faders högra sida, därifrån igenkommande till att döma levande och döda.

Vad är det? Jag tror, att Jesus Kristus är min Herre. Han är sann Gud, född av Fadern i evighet och sann människa, född av jungfrun Maria. Han har förlösat, köpt och vunnit mig, förtappade och fördömda människa, från alla synder, från döden och djävulens makt, inte med guld eller silver, utan med sitt heliga och dyra blod och med sitt oskyldiga lidande och sin död. Jesus Kristus har gjort allt detta för att jag ska vara hans egen, bli kvar och leva under honom i hans rike och tjäna honom i evig rättfärdighet, oskuld och salighet, såsom han har uppstått från döden, lever och regerar i evighet. Det är verkligen sant (L. kat., SKB 365f, Trigl 544).

I sin skrift "Om koncilierna och kyrkan" skriver doktor Luther på liknande sätt: "Vi kristna måste veta, att om Gud inte är med på vågen och bestämmer utslaget, vi i vår skål skulle sjunka och gå förlorade. Härmed menar jag: om det inte får heta, att Gud har dött för oss, utan bara en människa, så är vi förlorade. Men om Guds död och detta att Gud har dött läggs i vågskålen, så sjunker den och vi går i höjden som en lätt och tom vågskål. Men han kan väl också stiga upp och lämna sin vågskål. Men han kunde inte nedstiga i vågskålen utan att bli människa, lik oss, så att det kunde heta: Gud har dött, Guds lidande, Guds blod, Guds död. Gud kan visserligen till sin egen natur inte dö, men nu är Gud och människa förenade i en person. Därför heter det med rätta, att Gud dör, när en människa dör, som är ett med Gud eller en person med honom." (FC SD 8, SKB 640, Trigl 1028)

Ty det betygas mäktigt av den heliga Skrift och av de gamla fäderna med stöd av Skriften, att den mänskliga naturen i Kristus, därför att den är personligen förenad med den gudomliga naturen i Kristus, har – sedan den avlagt tjänareskepnaden och förnedringsgestalten och härliggjorts samt upphöjts till Guds majestäts och krafts högra sida – mottagit jämte och utöver sina naturliga och väsentliga egenskaper, som förbliver, även särskilda, höga, stora, övernaturliga, outforskliga, utsägliga och himmelska prerogativ och företräden, bestående av majestät, härlighet, kraft och makt över allt, som nämnas kan inte blott i denna världen, utan även den tillkommande (FC SD 8, SKB 641, Trigl 1030).

7 Den Helige Ande

Matt. 28:19 (Anden är den tredje personen i gudomen)

βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
19 Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn.

1 Petr. 1:2 (Helgade genom Anden)

2 κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ Πατρὸς, ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ · χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.

2 Ni är förutbestämda av Gud Fadern och helgade genom Anden till lydnad och rening med Jesu Kristi blod.

1 Kor. 2:10-11 (Guds Ande är allvetande)

10 ἡμῖν γὰρ ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Πνεύματος · τὸ γὰρ Πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ. 11 τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

10 Gud har uppenbarat det för oss genom sin Ande. Anden utforskar allt, även djupen i Gud. 11 Vem vet vad som finns i människan utom människans egen ande? Så vet heller ingen vad som finns i Gud utom Guds Ande.

Apg. 8:39 (Herrens Ande)

39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, Πνεῦμα Κυρίου ἤρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

39 När de kom upp ur vattnet ryckte Herrens Ande bort Filippus, och hovmannen såg honom inte mer. Han fortsatte sin resa, full av glädje.

Joh. 14:26 (Hjälparen den Helige Ande)

26 ὁ δὲ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ὃ πέμψει ὁ Πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν ἐγώ.

26 Men Hjälparen, den helige Ande som Fadern ska sända i mitt namn, han ska lära er allt och påminna er om allt som jag sagt er.

Hebr. 10:29 (Nådens Ande)

29 πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἠγησάμενος ἐν ᾧ ἠγιάσθη, καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας.

29 Hur mycket strängare straff tror ni då inte den förtjänar som trampar på Guds Son, föraktar det förbundsblod som har helgat honom, och som kränker nådens Ande?

Joh. 14:16-17 (Sanningens Ande)

16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα καὶ ἄλλον Παράκλητον δώσει ὑμῖν ἵνα ᾗ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, 17 τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας,

16 Och jag ska be Fadern, och han ska ge er en annan Hjälpare som ska vara hos er för alltid: 17 sanningens Ande.

Sak. 12:10 (Nådens och börens Ande)

וְשִׁבְתִּי עַל-בֵּית יְהוָה לְעַלְיוֹת יְרוּשָׁלַם, רִחַן רִחַן וְתִנְחַנְחַם, וְהִיטוּ אֵלַי, אֵת רֶשֶׁת רֶקֶתְךָ

10 και ἐκχεῶ ἐπὶ τὸν οἶκον Δαυὶδ και ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλὴμ πνεῦμα χάριτος και οἰκτιρμοῦ, και ἐπιβλέφονται πρὸς με ἄνθ' ὧν κατωρχήσαντο

Men över Davids hus och över Jerusalems invånare ska jag utgjuta nådens och börens Ande, så att de ser upp till mig som de har genomborrat.

1 Petr. 4:14 (Härlighetens Ande)

14 εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης και τὸ τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται.

14 Saliga är ni om ni hånas för Kristi namns skull, för härlighetens Ande, Guds Ande, vilar över er.

2 Kor. 4:13 (Trons Ande)

13 ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, και ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ και λαλοῦμεν,

13 Men vi har samma trons Ande som i skriftordet: Jag tror, därför talar jag. Även vi tror, och därför talar vi.

Apg. 16:7 (Jesu Ande)

7 ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, και οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ Πνεῦμα Ἰησοῦ.

7 När de nådde Mysien försökte de ta sig till Bitynien, men det tillät inte Jesu Ande.

Rom. 8:9 (Kristi Ande)

9 Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ Πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.

9 Ni däremot lever inte i köttet utan i Anden, eftersom Guds Ande bor i er. Den som inte har Kristi Ande tillhör inte honom.

1 Kor. 3:16 (Guds Ande bor i de kristna)

16 Οὐκ οἶδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε και τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν οἰκεῖ;

16 Vet ni inte att ni är Guds tempel och att Guds Ande bor i er?

Apg. 5:3-4 (Den Helige Ande är Gud)

3 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, φεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον; ... 4 ... οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ Θεῷ.

3 Då sade Petrus: "Ananias, varför har Satan fyllt ditt hjärta så att du ljög för den helige Ande? ... 4 ... Du har inte ljugit för människor utan för Gud.

Ps. 33:6 (Skapelsen genom Anden)

בְּדַבַּר יְהוָה, שָׁמַיִם נִעְשׂוּ; וּבְרוּחַ יְהוָה, כָּל-צָבָא

6 τῷ λόγῳ τοῦ Κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν και τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πάντα ἡ δύναμις αὐτῶν.

6 Himlen är skapad genom Herrens ord, hela dess här genom hans muns Ande.

Ps. 139:7-8 (Anden är närvarande överallt)

הַנְּאֻם, אֵלֶיךָ מְרוֹיָךְ; וְהַנְּאֻם, מִפְּנֵיךְ אֲבָרָךְ.

וְהַנְּאֻם, מִפְּנֵיךְ אֲבָרָךְ; וְהַנְּאֻם, מִפְּנֵיךְ אֲבָרָךְ.

7 ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω; 8 ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, σὺ ἐκεῖ εἶ, ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ἕδην, πάρει·

7 Vart kan jag gå för din Ande, vart kan jag fly för ditt ansikte? 8 Stiger jag upp till himlen är du där, bäddar jag åt mig i dödsriket är du där.

1 Kor. 2:14 (Vi kan inte omvända oss själva)

14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται.

14 En oandlig människa tar inte emot det som kommer från Guds Ande. Det är dårskap för henne, och hon kan inte förstå det eftersom det måste bedömas på ett andligt sätt.

Upp. 22:17 (Anden kallar oss till Kristus)

17 Καὶ τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν Ἔρχου. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω Ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

17 Och Anden och bruden säger: "Kom!" Och den som hör det ska säga: "Kom!" Och den som törstar ska komma, och den som vill ska fritt få ta emot livets vatten.

1 Kor. 12:3 (Anden vittnar om Kristus)

3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν Πνεύματι Θεοῦ λαλῶν λέγει ΑΝΑΘΕΜΑ ΙΗΣΟΥΣ, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν ΚΥΡΙΟΣ ΙΗΣΟΥΣ, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

3 Därför ska ni veta att ingen som talar genom Guds Ande säger: "Förbannelse över Jesus", och att ingen kan säga "Jesus är Herren" annat än i kraft av den helige Ande.

2 Petr. 1:21 (Anden talar genom Ordet)

21 οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη προφητεία ποτέ, ἀλλὰ ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ Θεοῦ ἄνθρωποι.

21 Ingen profetia har burits fram genom någon människas vilja, utan ledda av den helige Ande har människor talat vad de fått från Gud.

Joh. 3:5-6 (Anden föder på nytt genom dopet)

5 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἔξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. 6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος πνεῦμά ἐστιν.

5 Jesus svarade: "Jag säger dig sanningen: Den som inte blir född av vatten och Ande kan inte komma in i Guds rike. 6 Det som är fött av köttet är kött, och det som är fött av Anden är ande.

Tit. 3:5 (Andens verk i dopet)

5 ... ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος Ἁγίου,

5 ... Han frälste oss genom ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande.

Bekännelsen

Jag tror på den helige Ande, en helig allmänlig kyrka, de heligas samfund, syndernas förlåtelse, kroppens uppståndelse och ett evigt liv. Vad är det?

Svar: Jag tror, att jag inte av eget förstånd eller kraft kan tro på Jesus Kristus, min Herre, eller komma till honom. Därför har den helige Ande kallat mig genom evangelium. Han har upplyst mig med sina gåvor, helgat mig och behållit mig i den rätta tron. Så kallar, församlar, upplyser och helgar han hela den kristna kyrkan på jorden och bevarar henne i den enda rätta tron. Varje dag ger han mig och alla troende riklig förlåtelse för alla synder. På den yttersta dagen ska han uppväcka mig och alla döda och ge mig och alla som tror på Kristus ett evigt liv. Det är verkligen sant (L. kat., SKB 366, Trigl 544).

Ty varken du eller jag kunde någonsin veta något om Kristus eller tro på honom och få honom till Herre, om det inte i och genom evangeliets predikan tillbjöds oss och lades i vårt hjärta av den Helige Ande. Själva verket är skett och fullbordat. Ty Kristus har åt oss förvärvat och vunnit skatten genom sitt lidande, sin död och uppståndelse m.m. Men om verket bleve fördolt, så att ingen visste därom, så vore det förgäves och utan gagn. För att nu en så kostlig skatt inte må bli begravnen, utan använd och begagnad, har Gud låtit Ordet utgå och bliva förkunnat och däri inneslutit den Helige Ande för att så erbjuda och göra till vår egendom denna återlösningens skatt. Därför är det att helga ingenting annat än att föra till Herren Kristus för att mottaga denna gåva, något som vi av oss själva inte skulle förmå (St. kat., SKB 447, Trigl 686).

Med ett ord vidlåder svärmeriet Adam och hans barn från världens begynnelse till dess slut, när det inplanterats och inympats som ett gift i dem av den gamle draken. Det är också ursprunget och drivkraften till allt kätter, även till påvedömet och muhamedanismen. Därför böra vi ovillkorligen hålla fast därvid, att Gud vill handla med oss människor blott genom sitt yttre ord och sakrament. Men allt som utan detta ord och sakrament prisas såsom ande, det är av djävulen. Ty även för Moses ville Gud uppenbara sig först genom den brinnande busken och det ord, som han därur talade. Och ingen profet, varken Elias eller Elisa, hava utan Tio Guds bud mottagit Anden. Och Johannes Döparen blev inte avlad utan att Gabriels ord först hördes, ej heller spratt han till i sin moders liv utan att Marias röst först ljöd. Och den helige Petrus säger: Profeterna har profeterat, drivna inte "av mänsklig vilja", utan av "den helige Ande", dock såsom "heliga gudsmänniskor". Men utan det yttre ordet var de inte heliga, och mycket mindre hade de, medan de ännu var oheliga, drivits att tala genom den helige Ande; de var nämligen heliga, säger han, då den helige Ande talade genom dem (Schmalk., SKB 334, Trigl 496).

8 Rättfärdiggörelsen

Rom. 3:21-24 (genom tron)

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ γὰρ ἐστὶν διαστολή· 23 πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὕστερονται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

21 Men nu har det uppenbarats en rättfärdighet från Gud utan lag, en som lagen och profeterna vittnar om, 22 en rättfärdighet från Gud genom tro på Jesus Kristus för alla som tror. Här finns ingen skillnad. 23 Alla har syndat och saknar härligheten från Gud, 24 och de förklaras rättfärdiga som en gåva, av hans nåd, därför att de är friköpta av Kristus Jesus.

Rom. 3:25-26 (nådstolen)

25 ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιῶντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

25 Honom har Gud ställt fram som en nådstol genom tron på hans blod. Så ville han visa sin rättfärdighet, eftersom han i sitt tålmod hade lämnat de tidigare begångna synderna ostraffade. 26 I den tid som nu är ville han visa sin rättfärdighet: att han både är rättfärdig och förklarar den rättfärdig som tror på Jesus.

Rom. 3:27-28 (tron allena)

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 λογιζόμεθα γὰρ δικαιῶσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου.

27 Vad kan vi då berömma oss av? Beröm är uteslutet. Genom vilken lag? Gärningarnas? Nej, genom trons lag. 28 Vi hävdar nämligen att människan förklaras rättfärdig genom tro, utan laggärningar. (Luther: tron allena)

Rom. 4:3 (Abrahams tro)

3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

3 För vad säger Skriften? Abraham trodde Gud, och det räknades honom till rättfärdighet.

Rom. 4:4-5 (utan gärningar)

4 τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· 5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιῶντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην,

4 Den som har gärningar får sin lön, inte av nåd utan som förtjänst. 5 Men den som utan gärningar tror på honom som förklarar den ogudaktige rättfärdig, han får sin tro tillräknad som rättfärdighet.

Rom. 4:6-8 (syndernas förlåtelse)

6 καθάπερ καὶ Δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων 7 Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι · 8 μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται Κύριος ἁμαρτίαν.

6 Därför uttalar också David sin saligprisning över den människa som Gud tillräknar rättfärdighet utan gärningar: 7 Saliga är de som fått sina brott förlåtna, sina synder övertäckta. 8 Salig är den som Herren inte tillräknar synd.

Rom. 4:20-22 (Guds löfte)

20 εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλὰ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ Θεῷ 21 καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ ἐπήγγελται δυνατὸς ἐστὶν καὶ ποιῆσαι. 22 διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

20 Han tvivlade inte i otro på Guds löfte utan blev i stället starkare i tron och gav Gud äran, 21 fullt övertygad om att vad Gud hade lovat var han också mäktig att hålla. 22 Därför räknades det honom till rättfärdighet.

Rom. 4:23-25 (uppväckt för vår rättfärdiggörelses skull)

23 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, 24 ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

23 Men dessa ord räknades honom till rättfärdighet skrevs inte bara för hans skull, 24 utan även för vår skull. Rättfärdighet kommer att tillräknas oss som tror på honom som uppväckte vår Herre Jesus från de döda, 25 han som utlämnades för våra synders skull och uppväcktes för vår rättfärdiggörelses skull.

Rom. 5:1 (frid med Gud)

1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, (eller ἔχομεν)

1 När vi nu har förklarats rättfärdiga av tro, har vi frid med Gud genom vår Herre Jesus Kristus. (Rom 5:2 berömma sig /glädja sig?)

Rom. 5:8-9 (medan vi var syndare)

8 συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεὸς ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν. 9 πολλῶ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.

8 Men Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare. 9 När vi nu har förklarats rättfärdiga genom hans blod, hur mycket mer ska vi då inte genom honom bli frälsta från vredesdomen?

Rom. 5:10-11 (försoningen)

10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ · 11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

10 För om vi som Guds fiender blev försonade med honom genom hans Sons död, hur mycket mer ska vi då inte som försonade bli frälsta genom hans liv? 11 Men inte bara det, vi gläder oss också i Gud genom vår Herre Jesus Kristus, genom vilken vi nu har tagit emot försoningen.

Rom. 5:15 (nåden överflödade)

15 Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα · εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἢ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσειεν.

15 Men syndafallet kan inte jämföras med nåden. För om de många dog genom en endas fall, så har Guds nåd och gåva så mycket mer överflödat till de många genom en enda människas nåd, Jesu Kristi nåd.

Rom. 5:16 (frikännande dom)

16 καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἀμαρτήσαντος τὸ δώρημα · τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα.

16 Inte heller kan gåvan jämföras med det som kom genom en endas synd. Domen kom genom en enda och ledde till fördömelse, men gåvan kom efter mångas överträdelser och ledde till ett frikännande. (rättfärdiggörelsedom, 1917)

Rom. 5:17 (överflödande nåd)

17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἐνός, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσεῖαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἐνός Ἰησοῦ Χριστοῦ.

17 För om döden kom att regera efter en endas fall genom denne ende, hur mycket mer ska då inte de som tar emot den överflödande nåden och rättfärdighetens gåva få regera i liv genom den ende, Jesus Kristus?

Rom. 5:18-19 (hela världens rättfärdiggörelse)

18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἐνός δικαίματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς · 19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνός ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνός δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί.

18 Alltså: liksom en endas fall ledde till fördömelse för alla människor, så har en endas rättfärdighet lett till ett frikännande, till liv för alla människor. 19 Liksom de många stod som syndare genom en enda människas olydnad, så ska också de många stå som rättfärdiga genom den endes lydnad.

Rom. 8:1-3 (ingen fördömelse i Kristus)

1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 2 ὁ γὰρ νόμος τοῦ Πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε /με/ ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. 3 τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ Υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί,

1 Så finns nu ingen fördömelse för dem som är i Kristus Jesus. 2 Livets Andes lag har i Kristus Jesus gjort mig fri från syndens och dödens lag. 3 Det som var omöjligt för lagen, svag som den var genom den köttsliga naturen, det gjorde Gud genom att sända sin egen Son som syndoffer, till det yttre lik en syndig människa. I hans kropp fördömde Gud synden. /περὶ ἁμαρτίας = som ett syndoffer/

Rom. 8:30 (förutbestämmelsen)

30 οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.

30 Och dem som han har förutbestämt har han också kallat, och dem som han har kallat har han också förklarat rättfärdiga, och dem som han har förklarat rättfärdiga har han också förhärligat.

Rom. 8:33-34 (frikända genom Kristi död och uppståndelse)

33 τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων· 34 τίς ὁ κατακρινῶν; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ ἐγερθεὶς, ὃς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.

33 Vem kan anklaga Guds utvalda? Gud är den som frikänner (rättfärdiggör, 1917). 34 Vem är det som fördömer? Kristus Jesus är den som har dött, ja, än mer, den som blivit uppväckt och som sitter på Guds högra sida och vädjar för oss.

Rom. 10:3-4 (lagens fullbordan)

3 ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. 4 τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.

3 De känner inte rättfärdigheten från Gud utan försöker upprätta sin egen rättfärdighet, och därför har de inte underordnat sig rättfärdigheten från Gud. 4 Kristus är lagens fullbordan, till rättfärdighet för var och en som tror.

Rom. 10:5-6 (lag och evangelium)

5 Μωϋσῆς γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἐστὶν Χριστὸν καταγαγεῖν·

5 Mose skriver om den rättfärdighet som kommer av lagen: Den människa som håller buden ska leva genom dem. 6 Men rättfärdigheten som kommer av tron säger: Fråga inte i ditt hjärta: Vem ska stiga upp till himlen? – alltså för att hämta ner Kristus –

Rom. 10:7-8 (rättfärdiggörelse genom Ordet)

7 ἢ Τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν.

7 eller: Vem ska stiga ner i avgrunden? – alltså för att hämta upp Kristus från de döda. 8 Vad säger den då? Ordet är nära dig, i din mun och i ditt hjärta, alltså trons ord som vi predikar.

Rom. 10:9-10 (tro och bekännelse)

9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· 10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.

9 För om du med din mun bekänner att Jesus är Herren och i ditt hjärta tror att Gud har uppväckt honom från de döda, ska du bli frälst. 10 Med hjärtat tror man och blir rättfärdig, med munnen bekänner man och blir frälst.

1 Kor. 1:30 (Guds verk i Kristus)

30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις,

30 Tack vare honom är ni i Kristus Jesus. För oss har han blivit vishet från Gud, rättfärdighet, helgelse och återlösning, (Hans verk är det... 1917).

1 Kor. 6:11 (helgade och rättfärdiggjorda)

11 καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

11 Sådana har några av er varit. Men ni har tvättats rena, ni har blivit helgade, ni har förklarats rättfärdiga i Herren Jesu Kristi namn och i vår Guds Ande.

1 Kor. 15:17 (Kristi uppståndelse)

17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

17 Men om Kristus inte har uppstått, då är er tro meningslös och ni är fortfarande kvar i era synder. (Kristi uppståndelse är vår rättfärdiggörelse genom tron; Luther)

2 Kor. 5:19 (världens försoning)

19 ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

19 Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv. Han tillräknade inte människorna deras överträdelser, och han har anförtrott oss försoningens ord.

2 Kor. 5:20 (låt försona er!)

20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ.

20 Vi är alltså sändebud för Kristus, och Gud vädjar genom oss. Vi ber på Kristi uppdrag: låt försona er med Gud!

2 Kor. 5:21 (det saliga bytet)

21 τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

21 Han som inte visste av synd, honom gjorde Gud till synd i vårt ställe, för att vi i honom skulle bli rättfärdiga inför Gud.

Gal. 2:16 (genom tron, inte genom laggärningar)

16 εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιούται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ.

16 Men vi vet att människan inte förklaras rättfärdig genom laggärningar utan genom tro på Jesus Kristus. Därför har också vi satt vår tro till Kristus Jesus, för att stå som rättfärdiga genom tro på Kristus och inte genom laggärningar. Genom laggärningar blir ingen människa rättfärdig.

Gal. 2:21 (lag och evangelium)

21 Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

21 Jag förkastar inte Guds nåd. För om rättfärdighet kunde nås genom lagen, då hade Kristus dött förgäves.

Gal. 3:11 (rättfärdiggörelse genom tron, ej genom lagen)

11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιούται παρὰ τῷ Θεῷ δηλόν, ὅτι Ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται·

11 Att ingen förklaras rättfärdig inför Gud genom lagen är uppenbart, eftersom den rättfärdige ska leva av tro.

Gal. 3:13-14 (friköpta från lagens förbannelse)

13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ζύλου, 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἢ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

13 Kristus har friköpt oss från lagens förbannelse genom att bli en förbannelse i vårt ställe. Det står skrivet: Förbannad är var och en som är upphängd på trä. 14 Så skulle välsignelsen som Abraham fått komma till hedningarna i Jesus Kristus, så att vi genom tron skulle få den utlovade Anden.

Gal. 3:24 (lag och evangelium)

24 ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν·

24 Så blev lagen vår övervakare fram till Kristus, för att vi skulle förklaras rättfärdiga av tro.

Gal. 5:4-5 (Anden ges genom tron)

4 κατηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. 5 ἡμεῖς γὰρ Πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα.

4 Ni har kommit bort från Kristus, ni som försöker bli rättfärdiga genom lagen. Ni har fallit ur nåden. 5 Vi däremot väntar i Anden genom tron på den rättfärdighet som är vårt hopp.

Gal. 5:6 (tron är verksam i kärlek)

6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.

6 I Kristus Jesus beror det inte på om vi är omskurna eller oomskurna, utan om vi har en tro som är verksam i kärlek.

Ef. 2:8-10 (frälsta av nåd, inte genom gärningar)

8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχήσῃται. 10 αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

8 Av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er själva. Guds gåva är det, 9 inte på grund av gärningar för att ingen ska berömma sig. 10 Hans verk är vi, skapade i Kristus Jesus till goda gärningar som Gud har förberett för att vi ska vandra i dem.

Fil. 3:7-9 (inte genom vår egen rättfärdighet utan genom Kristus)

7 Ἀλλὰ ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ μὲν οὖν γε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα ἵνα Χριστὸν κερδήσω 9 καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει,

7 Men allt det som förr var en vinst för mig räknar jag nu som förlust för Kristi skull. 8 Ja, jag räknar allt som förlust, för jag har funnit det som är långt mer värt: kunskapen om Kristus Jesus, min Herre. För hans skull har jag förlorat allt och räknar det som skräp, för att vinna Kristus 9 och bli funnen i honom – inte med min egen rättfärdighet, den som kommer av lagen, utan med den som kommer genom tron på Kristus, rättfärdigheten från Gud genom tron.

Kol. 1:13-14 (frälsning från synden)

13 ὃς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκούτου καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, 14 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν·

13 Han har frälst oss från mörkrets välde och fört oss in i sin älskade Sons rike. 14 I honom är vi friköpta och har förlåtelse för våra synder.

Kol. 1:19-20 (försoningen genom Kristi verk)

19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι 20 καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

19 Gud beslöt att låta hela fullheten bo i honom 20 och genom honom försona allt med sig själv, sedan han skapat frid i kraft av blodet på hans kors – frid genom honom både på jorden och i himlen.

Kol. 2:13-14 (levandegörelsen genom Kristi kors)

13 καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα, 14 ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ.

13 Ni var döda genom era överträdelser och er oomskurna natur, men också er har han gjort levande med Kristus. Han har förlåtit oss alla överträdelser 14 och utplånat skuldebrevet som vittnade mot oss med sina krav. Det tog han bort genom att spika fast det på korset.

1 Tim. 1:15 (frälsning för syndare)

15 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι· ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· //Syndares frälsning//

15 Det är ett ord att lita på och värt att tas emot av alla, att Kristus Jesus kom till världen för att frälsa syndare – och bland dem är jag den störste!

2 Tim. 1:9-10 (nåden i Kristus övervinner döden)

(κατὰ δύναμιν Θεοῦ) 9 τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν, τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, 10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου,

9 Han har frälst oss och kallat oss med en helig kallelse, inte på grund av våra gärningar utan genom sitt beslut och sin nåd som han har gett oss i Kristus Jesus från evighet. 10 Nu har hans nåd blivit uppenbarad, när vår Frälsare Kristus Jesus har trätt fram. Han har gjort slut på döden och fört fram liv och odödlighet i ljuset genom evangeliet.

Tit. 3:4-5 (frälsning och nåd genom dopet)

4 ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιlanθρωπία ἐπεφάνη τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος Ἁγίου,

4 Men när Gud, vår Frälsare, uppenbarade sin godhet och kärlek till oss människor 5 frälste han oss, inte för rättfärdiga gärningar som vi hade gjort utan på grund av sin barmhärtighet. Han frälste oss genom ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande,

Hebr. 2:9 (Kristus dog för alla människor)

9 τὸν δὲ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσῃται θανάτου. // genom Guds nåd dog Kristus för alla människor //

9 Men vi ser Jesus, som en liten tid var lägre än änglarna, nu krönt med härlighet och ära därför att han led döden. Genom Guds nåd skulle han smaka döden i allas ställe.

Hebr. 2:14-15 (befriade från döden och djävulen)

14 ἐπεὶ οὖν τὰ παῖδια κεκοινωνήκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον, 15 καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. // Kristus har befriat alla människor från döden och djävulens makt //

14 När nu barnen hade fått del av kött och blod tog han själv på liknande sätt del av detta, för att genom sin död göra den maktlös som hade makt över döden, alltså djävulen, 15 och befria alla dem som av rädsla för döden levte i slaveri hela sitt liv.

Hebr. 2:16-17 (Kristus är vår överstepräst)

16 οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ ἐπιλαμβάνεται. 17 ὅθεν ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ.

16 Det är ju inte änglar han tar sig an, utan Abrahams barn. 17 Därför måste han bli lik sina bröder i allt, för att bli en barmhärtig och trogen överstepräst inför Gud och sona folkets synder.

Hebr. 9:11-12 (återlösningen genom Kristi blod)

11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν γενομένων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειότερας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος, εἰσήλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος. // Kristus har som överstepräst försonat oss med sitt eget blod. //

11 Men nu har Kristus kommit som överstepräst för det goda som skulle komma. Genom det större och fullkomligare tabernaklet, som inte är gjort av människohand och alltså inte tillhör den här skapelsen, 12 gick han in i det allra heligaste en gång för alla, inte med bockars och kalvars blod utan med sitt eget blod, och vann en evig återlösning.

1 Petr. 1:18-19 (Kristi dyrbara blod)

18 εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, 19 ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ,

18 Ni vet ju att det inte var med förgängliga ting som silver eller guld ni blev friköpta från det meningslösa liv ni ärvt från era fäder. 19 Nej, det var med Kristi dyrbara blod, som med blodet av ett lamm utan fel och brist.

Bekännelsen

Om rättfärdiggörelsen. Vidare lär de, att människorna inte kan rättfärdiggöras inför Gud genom egna krafter, egen förtjänst eller egna gärningar, utan att de rättfärdiggörs utan förskyllan för Kristi skull genom tron, när de tror att de upptas i nåden och att synderna förlåts för Kristi skull, vilken genom sin död åstadkommit tillfyllestgörelse för våra synder. Denna tro tillräknar Gud som rättfärdighet inför honom, Rom. 3 o. 4. (CA 4, SKB 58, Trigl 44)

Då sålunda läran om tron, som bör vara huvudläran i kyrkan, så länge legat bortglömd – alla måste ju medge att man i predikningarna fullständigt tigit om trons rättfärdighet och i kyrkan blott uppehållit sig vid läran om gärningarna – undervisas man i våra kyrkor på följande sätt om tron: Först: att våra gärningar ej kan försona Gud eller förtjäna syndernas förlåtelse och nåd och rättfärdiggörelse, utan att vi vinner denna blott genom tron, då vi tror att vi upptas i nåden för Kristi skull, vilken står som medlaren och försoningsmedlet och genom vilken Fadern försonas. Den som förlitar sig på att han genom gärningar förtjänar nåden, försmår därför både Kristi förtjänst och nåden och söker utan Kristus en väg till Gud, genom mänskliga krafter, fastän Kristus sagt om sig själv: Jag är vägen sanningen och livet. Joh. 14:6. Denna lära om tron behandlas överallt hos Paulus. Ef. 2:8: Av nåden är ni frälsta genom tro – och det inte av er själva, Guds gåva är det – inte av gärningar (CA 20, SKB 64, Trigl 52f).

Jesus Kristus, vår Gud och Herre, har "dött för våra synders skull och uppstått för vår rättfärdighets skull", Rom. 4. Och han allena "är Guds Lamm, som bär världens synd", Joh. 1. Och "Gud har lagt allas vår synd på honom", Jes. 53. Vidare: "De är alla syndare och blir utan egen förtjänst rättfärdiga av hans nåd genom förlossningen i Jesus Kristus, i hans blod" o.s.v., Rom. 3. Eftersom detta nu måste tros och annars inte kan uppnås eller omfattas med någon gärning, laguppfyllelse eller förtjänst, så är det klart och visst, att endast denna tro gör oss rättfärdiga, såsom den helige Paulus säger Rom. 3: "Vi håller före, att människan blir rättfärdig genom tron utan lagens gärningar." Vidare: "På det att han allena må vara rättfärdig och göra den rättfärdig, som är av tron på Jesus." Från denna artikel kan man inte vika eller beträffande densamma kan man inte göra några eftergifter, om än himmel och jord och vad som inte äger bestånd störtade samman. Ty "det finns inget annat namn åt människorna givet, genom vilket vi kan bli saliga", säger den helige Petrus Apg. 4. "Och genom hans sår är vi helade", Jes. 53. Och på denna artikel grundar sig allt, som vi i lära och liv bekänner gent emot påven, djävulen och världen. Därför måste vi vara fullt förvissade därom och inte tvivla. Annars är allt förlorat och då kommer påven och djävulen och alla våra fiender att behålla seger och rätt (Schmalk., SKB 313f, Trigl 460f).

Men motståndarna tillskriva kärleken rättfärdiggörelsen, emedan de överallt kräver och lär en lagens rättfärdighet. Vi kan inte förneka, att kärleken är lagens förnämsta verk. Och den mänskliga visheten ser på lagen och söker i den rättfärdigheten. De skolastiska lärarna, som var framstående och skickliga teologer, prisar därför lagens högsta verk och tillskriva densamma rättfärdiggörelsen. Men bedragna av mänsklig vishet såg de i likhet med fariséerna, filosoferna och muhammedanerna inte Mose ansikte avtäckt, utan beslöjat. Men vi prisa evangeliets dårskap, vari en annan rättfärdighet är uppenbarad, nämligen att vi för försonaren Kristi skull anses såsom rättfärdiga, då vi tror, att Gud för Kristi skull är oss nådig. Vi är inte heller i okunnighet om hur radikalt denna lära strider mot förnuftets och lagens sätt att se och bedöma. Och inte heller är vi okunniga om att lagens lära om kärleken är mycket mera behaglig. Ty den motsvarar mänsklig vishet. Men vi blygs inte för evangeliets dårskap, utan försvara den för Kristi skull och ber Kristus, att han genom den helige Ande ville hjälpa oss att förklara och förhärliga den (Apol. 4, SKB 140, Trigl 182).

9 Boten

Luk. 24:46-47 (omvändelse och syndernas förlåtelse)

46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, 47 καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἅφεςιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, — ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.

46 Och han sade till dem: "Det står skrivet att Messias ska lida och på tredje dagen uppstå från de döda, 47 och att omvändelse och syndernas förlåtelse ska förkunnas i hans namn för alla folk, med början i Jerusalem.

Mark. 1:15 (ångest och tro)

15 καὶ λέγων ὅτι Πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ · μετανοεῖτε καὶ πιστεῦετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

15 Han sade: "Tiden är inne och Guds rike är nära. Omvänd er och tro på evangeliet!"

Joh. 3:3 (pånyttfödelsen)

3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

3 Jesus svarade: "Jag säger dig sanningen: Den som inte blir född på nytt kan inte se Guds rike."

Kol. 2:11-13 (levandegörelsen i dopet)

11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν · 13 καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκός ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα

11 I honom blev ni också omskurna, inte med människohand utan med Kristi omskärelse, när ni avkläddes er syndiga natur 12 och begravdes med honom i dopet. I dopet blev ni också uppväckta med honom genom tron på Guds kraft, han som uppväckte honom från de döda. 13 Ni var döda genom era överträdelser och er oomskurna natur, men också er har han gjort levande med Kristus. Han har förlåtit oss alla överträdelser.

Joh. 1:17 (lag och evangelium)

17 ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

17 Lagen gavs genom Mose, nåden och sanningen kom genom Jesus Kristus.

Gal. 3:22 (synd och nåd)

22 ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῆ τοῖς πιστεύουσιν.

22 Men nu har Skriften inneslutit allt under synd, för att det som var utlovat ska ges genom tron på Jesus Kristus åt dem som tror.

Jes. 28:21 (vrede och nåd)

כִּי כָה־רַחֲצִים יְקוּם יְהוָה, כְּעֵמֶק בְּגַבְעוֹן יִרְגַז--לְעֲשׂוֹת מַעֲשָׂהוּ, זָר מַעֲשָׂהוּ, וְלַעֲבֹד עַבְדָּתוֹ, נִכְרְיָה עַבְדָּתוֹ

21 ὡσπερ ὄρος ἀσεβῶν ἀναστήσεται Κύριος, καὶ ἔσται ἐν τῇ φάραγγι Γαβαὼν· μετὰ θυμοῦ ποιήσει τὰ ἔργα αὐτοῦ, πικρίας ἔργον· ὁ δὲ θυμὸς αὐτοῦ ἀλλοτρίως χρήσεται, καὶ ἡ πικρία αὐτοῦ ἀλλοτρία.

21 Ja, Herren ska resa sig som på Perasims berg, och han ska vredgas som i Gibeons dal för att utföra sitt verk, sitt främmande verk, och fullgöra sitt arbete, sitt förunderliga arbete.

Bekännelsen

Om Jes. 28: ”Herren skall vredgas för att sedan utföra sitt eget verk.” Han kallar det ett Guds främmande verk, då Gud förskräcker, medan Guds eget verk är att levandegöra och trösta (SKB 196, Trigl 264).

Om boten lär de, att syndernas förlåtelse av dem som efter dopet fallit i synd kan vinnas, närhelst de omvänder sig, och att kyrkan bör meddela avlösning åt dem som på detta sätt vänder åter för att göra bot. Men boten består till sitt väsen av dessa två stycken: dels förkrosselsen eller den ångest som injagas i samvetet, då man insett sin synd, dels tron som väcks genom evangeliet eller avlösningen och som tror, att synderna förlåts för Kristi skull, och som ger samvetet tröst och befriar det från dess ångest. Därpå bör följa goda gärningar, vilka är botens frukter. De fördömer vederdöparna som påstår att de en gång rättfärdiggjorda inte kan förlora den helige Ande, och vidare dem som förfäktar att somliga i detta livet vinner en sådan fullkomning att de ej kan synda. Vidare fördöms novatianerna som inte ville avlösa dem som fallit, när de efter dopet återvände för att göra bot. Även de förkastas som inte lär att syndernas förlåtelse erhålls genom tron, utan ålägger oss att förtjäna nåden genom våra egna tillfyllestgörrelser (CA 12, SKB 60, Trigl 48).

För att kunna leda fromma samveten ut ur dessa sofistiska irrgångar lär vi för vår del, att boten består av två delar, nämligen ånger (contritio) och tro (fides). Om någon därtill vill lägga en tredje del, nämligen botens goda frukter, d.v.s. en förändring till det bättre av hela livet och vandeln, så invänder vi inget däremot. I fråga om ångern (contritio) avklipper vi tvärt de där ändlösa onyttiga tvisterna om när vi sörjer över synden på grund av kärlek till Gud eller på grund av fruktan för straff. Men vi säger, att ångern (contritio) är de sanna förskräckelserna hos det samvete, som känner Guds vrede över synden och sörjer över att det syndat. Och denna ånger kommer då till stånd, när Guds ord överbevisar oss om synd, ty huvudsumman av evangeliets predikan är att överbevisa om synd, meddela syndaförlåtelse, rättfärdighet för Kristi skull, den helige Ande och det eviga livet och har som syfte att vi såsom pånyttfödda må göra vad gott är. Så sammanfattar Kristus evangeliets huvudsumma, då han i Lukas' sista kapitel säger, att bättring och syndernas förlåtelse skall i hans namn predikas bland alla folk (Apol. 12, SKB 192, Trigl 258).

Denna vår utredning av boten är klar och tydlig, den framhåller starkare betydelsen av nyckelmakten och sakramenten, sprider ljus över Kristi välgärning och lär oss att hålla oss till vår medlare och försonare Kristus (Apol. 12, SKB 194, Trigl 262).

Ty Guds två förnämsta verk i människan är att dels förskräcka, dels rättfärdiggöra och levandegöra de förskräckta. Hela Skriftens innehåll är också indelat efter dessa två verk. Den ena delen är lagen, som påvisar, överbevisar om och fördömer synd. Den andra delen är evangeliet, d.v.s. löftet om den i Kristus givna nåden. Detta löfte upprepas hela Skriften igenom. Först gavs det åt Adam, sedan åt patriarkerna, och sedan förklarades det av

profeterna, och slutligen förkunnades och frambars det av Kristus bland judarna och spriddes av apostlarna i hela världen. Ty genom tron på detta löfte har alla heliga blivit rättfärdiggjorda, men inte på grund av sin egen ytligare eller djupare ånger (Apol. 12, SKB 196f, Trigl 264).

Om boten. Denna lagens tjänst och uppgift bibehålles och läres även i Nya testamentet, såsom Paulus säger Rom. 1: "Guds vrede uppenbaras från himmelen över alla människor." Likaså Rom. 3: "Hela världen står skyldig inför Gud, och ingen människa är rättfärdig inför honom." Och Kristus säger Joh. 16: "Den helige Ande skall straffa världen för synd."... Men till denna lagens hårda tjänsteövning fogar Nya testamentet genast genom evangeliet det trösterika nådelöftet, som man måste tro och lita på, såsom Kristus säger Mark. 1: "Gör bättring och tron evangelium", d.v.s.: "Bliv och lev annorlunda och tro mitt löfte." (Schmalk., SKB 324, Trigl 478f)

Men vid framhållandet av lagen bör vi alltid förstå dessa två ting, dels att vi inte kan fullgöra lagen, om vi inte blivit pånyttfödda genom tron på Kristus, såsom Kristus säger: Mig förutan kan ni ingenting göra, dels att såsom vi på sin höjd kan fullgöra vissa lagens yttre verk, vi bör fasthålla vid denna allmänna grundsats, som tolkar hela lagen: Utan tro är det omöjligt att täckas Gud, även som vid det evangeliska ordet, att vi genom Kristus har tillträde till Fadern. Ty det står fast, att vi inte rättfärdiggörs genom lagen. Vartill skulle annars Kristus och evangeliet behövas, om det vore nog med att predika lagen? Så är det vid bättringspredikan inte nog att predika lagen eller det ord, som bestraffar synden. Ty lagen verkar endast vrede och lagen bara anklagar och förskräcker samvetena, fastän dessa aldrig kan komma till frid, om de inte får höra Guds ord, som klart utlovar syndernas förlåtelse. Därför är det nödvändigt, att evangelium tillkommer, nämligen att våra synder förlåtes för Kristi skull och att vi genom tron på Kristus få våra synders förlåtelse. Om motståndarna från bättringspredikan utesluter evangeliet om Kristus, så förtjänar de att dömas såsom smädare av Kristus (Apol. 4, SKB 146, Trigl 192).

Vi tror, lär och bekänner, att man med största omsorg må såsom ett klart ljus i kyrkan fasthålla åtskillnaden mellan lag och evangelium, varigenom, såsom den helige Paulus framhåller, Guds ord rätt delas. Vi tror, lär och bekänner, att lagen egentligen är den gudomliga lära, som undervisar vad som är rätt och Gud behagligt, och som bestraffar vad som är synd och Guds vilja emot. Allt, som bestraffar synden, hör därför till lagens predikan. Evangeliet åter är egentligen en sådan lära, som undervisar om vad den människa bör tro, som inte hållit lagen, utan är fördömd genom den, nämligen att Kristus sonat och betalt all synd och åt henne utan all hennes förtjänst förvärvat och vunnit syndernas förlåtelse, "rättfärdighet, som gäller inför Gud", och evigt liv (FC Ep. 5, SKB 514, Trigl 800).

Även ordet "bättring" används i den heliga skrift inte alltid i en och samma betydelse. Ty på vissa ställen i Skriften brukas och används detta ord om människans hela omvändelse, såsom i Luk. 13: "Om ni inte gör bättring, skall ni allesammans förgås", samt Luk. 15: "Likaså blir det glädje över en enda syndare, som gör bättring" etc. Men på det angivna stället i Mark. 1 även som på andra ställen, där bättring och tro på Kristus, såsom i Apg. 20, eller "bättring och syndernas förlåtelse", såsom i Luk. 24, skiljs åt, betyder "att göra bättring" ingenting annat än att i sanning känna sin synd, av hjärtat ångra den och avhålla sig från den. Denna syndakännedom kommer från lagen, men den är inte tillräcklig för en frälsningsbringande omvändelse till Gud, om inte härtill kommer tro på Kristus, vilkens förtjänst genom det helige evangeliets predikan tillbjuds alla botfärdiga syndare, som blivit förskräckta genom lagens predikan. Ty evangeliet predikar syndernas förlåtelse, inte för hårda, säkra hjärtan, utan för "förkrossade" och botfärdiga, Luk. 4. Men för att inte den ånger och förskräckelse, som lagen väcker, skall leda till förtvivlan, måste evangeliets predikan tillkomma, så att det blir "en ånger till salighet", 2 Kor. 7. (FC SD 5, SKB 599, Trigl 952)

10 Helgelsen

Rom. 6:19-22 (helgelse i rättfärdighetens tjänst)

19... ὡσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. 20 ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. 22 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον.

19... Så som ni förr ställde era kroppar i orenhetens och laglöshetens tjänst till laglöshet, så ska ni nu ställa era kroppar i rättfärdighetens tjänst till helgelse. 20 När ni var slavar under synden var ni fria från rättfärdigheten. 21 Men vad fick ni då för frukt? Sådant som ni nu skäms över, eftersom det slutar i döden. 22 Men nu när ni är befriade från synden och slavar hos Gud, får ni helgelse som frukt och till slut evigt liv.

1 Kor. 1:2 (Guds kyrka, de heliga i Kristus)

2 τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὐσῇ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις,

2 Till Guds församling i Korint, de kallade och heliga som helgats i Kristus Jesus

2 Kor. 7:1 (helgelsens fullbordan)

1 ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθарίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.

1 När vi nu har dessa löften, mina älskade, så låt oss rena oss från allt som befläckar kött och ande och fullborda vår helgelse i vördnad för Gud.

Ef. 1:4 (utvalda till att vara heliga)

4 καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ

4 Han har utvalt oss i honom före världens skapelse till att vara heliga och fläckfria inför honom.

1 Tess. 4:7 (ett liv i helgelse)

7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ.

7 Gud har inte kallat oss till orenhet utan till ett liv i helgelse.

Hebr. 12:14 (helgelsen är nödvändig)

14 Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄφεται τὸν Κύριον

14 Sök frid med alla och helgelse, för utan helgelse kommer ingen att se Herren.

1 Petr. 1:2 (helgelse genom Anden)

2 κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ Πατρός, ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ·

2 Ni är förutbestämda av Gud Fadern och helgade genom Anden till lydnad och rening med Jesu Kristi blod.

Ef. 2:10 (goda gärningar)

10 αὐτοῦ γάρ ἔσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

10 Hans verk är vi, skapade i Kristus Jesus till goda gärningar som Gud har förberett för att vi ska vandra i dem.

Joh. 15:5 (vinträdet och grenarna)

5 ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.

5 Jag är vinstocken, ni är grenarna. Om någon förblir i mig och jag i honom, så bär han rik frukt. Utan mig kan ni ingenting göra.

Gal. 5:22-23 (Andens frukt)

22 ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, 23 πραύτης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος.

22 Andens frukt däremot är kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trohet, 23 mildhet, självbehärskning. Sådant är lagen inte emot.

Joh. 14:15 (kärleken)

15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσετε.

15 Om ni älskar mig håller ni fast vid mina bud.

Gal. 5:13 (tjäna varandra i kärlek)

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις.

13 Ni är kallade till frihet, bröder. Låt bara inte den friheten ge köttet något tillfälle, utan tjäna varandra i kärlek.

Bekännelsen

Jag tror på den Helige Ande, en helig kristlig kyrka, de heligas samfund, syndernas förlåtelse, köttets uppståndelse och ett evigt liv. Denna artikel kan jag inte bättre utveckla än genom att, såsom sagt, tala om helgelsen; ty på så sätt blir den Helige Ande allra tydligast beskriven och avmålad med sitt ämbete, som består däri att han helgar. Därför måste vi ta fasta på ordet "helig Ande", som är ett så kort och knappt uttryck, att man inte kan välja något bättre. Det är nämligen i Skriften tal om många andra andar, såsom människans ande, himmelska andar och onda andar. Men allenast Guds Ande kallas en helig Ande, d.v.s. den som har helgat oss och alltjämt helgar oss. Ty liksom Fadern kallas skaparen och Sonen återlösare, så skall också den Helige Ande efter sitt verk kallas helig eller heliggörare. Men hur tillgår nu ett sådant helgande? Svar: Liksom åt Sonen anförtros det herradöme, varigenom han vinner oss åt sig, genom sin födelse, död, uppståndelse o.s.v., så utför den Helige Ande helgelsen genom följande stycke, nämligen genom de heligas samfund eller den kristna kyrkan, genom syndernas förlåtelse, köttets uppståndelse och det eviga livet, d.v.s. så att han först för oss in i sin heliga församling och lägger oss i kyrkans sköte, genom vilken han sedan predikar för oss och bringar oss till Kristus (St. kat., SKB 447, Trigl 686).

Om den nya lydningen. Vidare lär de, att denna tro bör frambringa goda frukter och att den bör göra goda, av Gud befallda gärningar, därför att så är Guds vilja, inte för att vi skall tro, att vi genom dessa gärningar förtjänar rättfärdiggörelse inför Gud. Ty syndernas förlåtelse och rättfärdiggörelse tas emot genom tron, såsom även Kristi ord betyder: När ni har gjort allt som har blivit er befallt, då skall ni säga: "Vi är blott ringa tjänare: vi har endast gjort, vad vi var pliktiga att göra." Luk. 17:10. Detsamma lär även kyrkans gamla lärare. Ty Ambrosius säger: Så är bestämt av Gud, att den som tror på Kristus skall bli frälst, i det att han utan gärningar, genom tron allena, oförskyllt får syndernas förlåtelse (CA 6, SKB 58f, Trigl 44f).

Om tro och goda gärningar. Med orätt anklagas de våra för att förbjuda goda gärningar. Ty deras skrifter om tio Guds bud och andra med liknande innehåll bestyrker, att de beträffande alla olika levnadsstånd och plikter givit en nyttig undervisning om vilka levnadsstånd och vilka gärningar i alla olika kall som behagar Gud (CA 20, SKB 63, Trigl 52).

Därjämte lär de våra, att det är nödvändigt att göra goda gärningar, inte för att vi skall tro oss förtjäna nåd genom dem, utan emedan Gud vill det. Endast genom tron tas syndernas förlåtelse och nåd emot. Och eftersom den helige Ande tas emot genom tron, förnyas hjärtana och får nya böjelser, så att de kan åstadkomma goda gärningar... Härav framgår tydligt, att denna lära inte bör beskyllas för att förbjuda goda gärningar, utan mycket hellre prisas, därför att den påvisar hur vi sätts i stånd att göra goda gärningar. Ty utan tro kan den mänskliga naturen alls inte fullgöra vad första och andra buden kräver. Utan tro åkallar den ej Gud, väntar intet gott av Gud, och bär ej korset med tålmod, utan begär hjälp av människor och förtröstar på mänskligt bistånd. Så härskar i hjärtat allsköns begär och mänsklig klokskap, när tron och förtröstan på Gud saknas. Därför säger också Kristus: Mig förutan kan ni intet göra, Joh. 15:5 (CA 20, SKB 65, Trigl 54).

11 Utkorelsen

Ef. 1:4-6 (utkorelse till salighet)

4 καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ 5 προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 6 εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ Ἑγαπημένῳ,

4 Han har utvalt oss i honom före världens skapelse till att vara heliga och fläckfria inför honom. 5 I kärlek har han förutbestämt oss till barnskap hos honom genom Jesus Kristus, efter sin goda viljas beslut, 6 till ära och pris för den nåd som han har skänkt oss i den Älskade.

Joh. 15:16 (Kristus har utvalt oss)

16 οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη, ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν Πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῶ ὑμῖν.

16 Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er och bestämt er till att gå ut och bära frukt, och er frukt ska bestå. Då ska Fadern ge er vad ni än ber honom om i mitt namn.

Rom. 8:29-30 (förutbestämmelsen, predestinationen)

29 ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνης τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτόν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς · 30 οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν · καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν · οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.

29 Dem som han i förväg har känt som sina har han också förutbestämt till att formars efter hans Sons bild, så att Sonen blir den förstfödde bland många bröder. 30 Och dem som han har förutbestämt har han också kallat, och dem som han har kallat har han också förklarat rättfärdiga, och dem som han har förklarat rättfärdiga har han också förhärligat.

Rom. 9:14-16 (Guds nådaval)

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο. 15 τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεώντος Θεοῦ.

14 Vad ska vi då säga? Finns det orättfärdighet hos Gud? Verkligen inte! 15 Han säger till Mose: Jag ska vara nådig mot den jag är nådig mot och förbarma mig över den jag förbarmar mig över. 16 Det beror alltså inte på människans vilja eller strävan utan på Guds barmhärtighet.

Hos. 13:9 (ingen utkorelse till förtappelse)

כִּי־בִי בְּעֶזְרִי, כִּי־בִי בְּעֶזְרִי.

9 τῇ διαφθορᾷ σου, Ἰσραὴλ, τίς βοηθήσει;

9 Det är ditt fördärv, Israel, att du är emot mig, din hjälp. //Att du råkar i fördärv, Israel, det är din skuld, men att du har fått hjälp, det är endast min nåd, (SKB, s. 667). O

Israel, thou hast destroyed thyself; but in me is thine help (King James). Perditio tua, Israël : tantummodo in me auxilium tuum (Vulgata). Israel, du bringst dich in Unglück; denn dein Heil steht allein bei mir. (Luther)//

2 Petr. 3:9 (Gud vill inte att någon skall gå förlorad)

9 οὐ βραδύνει Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδύτητα ἠγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τις ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρήσαι.

9 Herren dröjer inte med att uppfylla sitt löfte, så som en del menar. Nej, han har tålmod med er, eftersom han inte vill att någon ska gå förlorad utan att alla ska få tid att omvända sig.

1 Tess. 5:9-10 (utkorelse till frälsning)

9 ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργὴν ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 10 τοῦ ἀποθανόντος περὶ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. //Inte utkorelse till vrede utan till frälsning och evigt liv för Kristi skull//

9 Gud har inte bestämt oss till att drabbas av vredesdomen utan till att vinna frälsning genom vår Herre Jesus Kristus. 10 Han har dött för oss för att vi ska leva med honom, vare sig vi är vakna eller insomnade.

1 Tim. 2:3-4 (Gud vill att alla skall bli frälsta)

3 τοῦτο καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, 4 ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. //Guds universella nådevilja//

3 Detta är gott och rätt (välbehagligt) inför Gud, vår Frälsare, 4 som vill att alla människor ska bli frälsta och komma till insikt om sanningen.

Bekännelsen

Därför skall denna Guds eviga utkorelse betraktas i Kristus och inte utanför honom eller utan honom. Ty i Kristus är vi utvalda, såsom den helige aposteln Paulus betygar, "förrän världens grund var lagd" (FC SD 11, SKB 668, Trigl 1082).

Men Guds eviga utkorelse eller praedestinatio, d.v.s. Guds förutbestämmelse till salighet, gäller inte samtidigt goda och onda, utan endast Guds barn, som är utkorade och förutbestämda till evigt liv, "förrän världens grund var lagd", såsom Paulus säger i Ef. 1: Han har utvalt oss i Kristus Jesus och "förutbestämt oss till barnskapet" (FC SD 11, SKB 658, Trigl 1062).

Därför, när man på ett riktigt och fruktbärande sätt vill tänka på eller tala om den eviga utkorelsen, predestinationen eller Guds barns bestämmelse till det eviga livet, bör man vänja sig att inte spekulera över Guds hemliga, förborgade och outgrundliga förutvetande, utan i stället betrakta, huru Guds rådslut, avsikt och ordning i Kristus Jesus, den rätta och sanna "livets bok", uppenbaras för oss genom Ordet (FC SD 11, SKB 660, Trigl 1066).

Vad som säges: Ingen kommer till Kristus utan att Fadern drager honom (Joh. 6:44), är rätt och sant. Men Fadern vill inte göra detta utan medel, utan han har därtill förordnat

Ordet och sakramenten såsom de vanliga medlen och verktygen. Det är varken Faderns eller Sonens vilja, att en människa skall uraktlåta att höra eller skall förakta Ordets predikan och vänta på att Fadern skall draga henne utan Ordet och sakramenten. Ty Fadern drager visserligen med den helige Andes kraft, men enligt den vanliga ordning, som han bestämt, sker detta genom hörandet av hans heliga gudomliga ord, varigenom de utvalda såsom med en rot ryckas ut ur djävulens gap. Därför skall fattiga syndare lägga sig vinn om att med iver höra Ordet och inte tvivla på att Fadern skall draga dem. Ty den helige Ande vill med sin kraft vara i Ordet och verka genom detsamma. Och detta är Faderns dragande (FC SD 11, SKB 670, Trigl 1086).

Ty tillredelsen till fördömsen kommer från djävulen och människan genom synden, men inte alls från Gud, som inte vill att någon människa skall bli förtappad. Hur skulle han då tillreda människan till fördömsen? Ty såsom Gud inte är orsak till synden, så är han inte heller orsak till straffet och fördömsen, utan den enda orsaken härtill är synden, emedan "syndens lön är döden". Och såsom Gud inte vill synden eller har behag till den, så vill han inte heller syndarens död eller har behag till hans förtappelse. Ty han vill inte, "att någon skall förgås, utan att alla skall vända sig till bättring", 2 Petr. 3, såsom det även heter i Hes. 18 och 33: "Jag har ingen lust till den ogudaktiges död. Ty så sant jag lever, vill jag inte syndarens död, utan fastmer att han vänder om från sin väg och får leva" (FC SD 11, SKB 671, Trigl 1088).

12 Bönen

Ps. 19:15 (munnens och hjärtats bön)

הִי לְצִוּוֹן אִמְרֵי-פִי, וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ.
:הִהִי, צוּרֵי אֲגִלִּי:

15 και ἔσονται εἰς εὐδοκίαν τὰ λόγια τοῦ στόματός μου καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου ἐνώπιόν σου διὰ παντός, Κύριε, βοηθέ μου καὶ λυτρωτά μου.

15 Låt min muns ord och mitt hjärtas tankar behaga dig, Herre, min klippa och återlösare.

Matt. 6:7-8 (inte tomma ord)

7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὡσπερ οἱ ἔθνηκοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ Πατήρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.

7 Och när ni ber ska ni inte rabbla tomma ord som hedningarna. De tänker att de ska bli bönhörda för sina många ords skull. 8 Var inte som de, för er Far vet vad ni behöver innan ni ber honom om det.

Matt. 6:9-13 (Herrens bön)

9 οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· Ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· 11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· 13 καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

9 Så ska ni be: Vår Far i himlen, låt ditt namn bli helgat. 10 Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden som i himlen. 11 Ge oss i dag vårt dagliga bröd. 12 Och förlåt oss våra skulder, så som vi förlåter dem som står i skuld till oss. 13 Och för oss inte in i frestelse, utan fräls oss från det onda (den onde).

Matt. 7:7-11 (löfte om bönhörelse)

7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. 9 ἢ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ Πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

7 Be, och ni ska få. Sök, och ni ska finna. Bulta, och dörren ska öppnas för er. 8 För var och en som ber, han får, och den som söker, han finner, och för den som bultar ska dörren öppnas. 9 Vem av er ger sin son en sten när han ber om bröd? 10 Eller en orm när han ber om fisk? 11 Om nu ni som är onda förstår att ge goda gåvor till era barn, hur mycket mer ska då inte er Far i himlen ge det som är gott till dem som ber honom?

Matt. 9:36-38 (bön om arbetare i Guds rike)

36 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἔρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. 37 τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἔργαται ὀλίγοι· 38 δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἔργατας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

36 När han såg folkskarorna förbarmade han sig över dem, för de var härjade och hjälplösa som får utan herde. 37 Och han sade till sina lärjungar: "Skörden är stor men arbetarna är få. 38 Be därför skördens Herre att han skickar ut arbetare till sin skörd."

Matt. 21:22 (bön i tro)

22 καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.

22 Allt vad ni ber om i er bön ska ni få, när ni tror."

Joh. 15:7 (förbli i Kristus och ordet)

7 ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε καὶ γενήσεται ὑμῖν.

7 Om ni förblir i mig och mina ord förblir i er, så be om vad ni vill och ni ska få det.

Joh. 16:24 (bön i Jesu namn)

24 ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη.

24 Hittills har ni inte bett om något i mitt namn. Be och ni ska få, så att er glädje blir fullkomlig.

Joh. 17:14-17 (ur Jesu översteprästerliga förbön)

14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτούς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτούς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἀγιάσον αὐτούς ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν.

14 Jag har gett dem ditt ord och världen har hatat dem, för de tillhör inte världen liksom inte heller jag tillhör världen. 15 Jag ber inte att du ska ta dem ut ur världen, utan att du ska bevara dem från det onda. 16 De tillhör inte världen, liksom inte heller jag tillhör världen. 17 Helga dem i sanningen: ditt ord är sanning.

Apg. 2:42, 46-47 (bönegemenskap)

42 ἦσαν δὲ προσκατεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς... 46 καθ' ἡμέραν τε προσκατεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλώντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν Θεὸν

42 De höll troget fast vid apostlarnas undervisning och vid gemenskapen, brödsbrytelsen och bönerna... 46 Varje dag var de troget och enigt tillsammans i templet, och i hemmen bröt de bröd och delade måltid med varandra i jublande, innerlig glädje, och de prisade Gud.

Apg. 16:25-26 (bön och lovsång i fängelset)

25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σιλᾶς προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν Θεόν, ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι· 26 ἄφνω δὲ σεισμός ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου· ἠνεώχθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη.

25 Vid midnatt var Paulus och Silas i bön och lovsång till Gud medan fångarna lyssnade på dem. 26 Plötsligt kom ett kraftigt jordskalv så att fängelset skakades i sina grundvalar. I samma ögonblick öppnades alla dörrarna, och allas bojor lossnade och föll av.

Rom. 12:12 (uthållig bön)

12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες

12 Var glada i hoppet, tåliga i lidandet, uthålliga i bönen.

Ef. 6:18-20 (åkallan och förbön)

18 διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως, προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν Πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων, 19 καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῆ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με λαλήσαι.

18 Gör detta under ständig bön och åkallan och be alltid i Anden. Var därför vakna och håll ut i bön för alla de heliga. 19 Be också för mig, att ordet ges mig när jag öppnar min mun, så att jag frimodigt förkunnar evangeliets hemlighet 20 för vilket jag är en ambassadör i bojor. Be att jag talar så öppet och fritt som jag bör.

Fil. 4:6-7 (lägg fram allt för Gud i bön)

6 μηδὲν μεριμνάτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν. 7 καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοδὸν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ

6 Bekymra er inte för något, utan låt Gud få veta alla era önsknings genom bön och åkallan med tacksägelse. 7 Då ska Guds frid, som övergår allt förstånd, bevara era hjärtan och era tankar i Kristus Jesus.

1 Petr. 5:6-7 (kasta alla bekymmer på Herren)

6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

6 Ödmjuka er därför under Guds mäktiga hand, så ska han upphöja er när tiden är inne. 7 Och kasta alla era bekymmer på honom, för han har omsorg om er.

Kol. 4:2 (vaka i uthållig bön)

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ,

2 Var uthålliga i bönen. Vaka och be med tacksägelse.

1 Tess. 5:16-18 (glädje, bön och tacksägelse)

16 Πάντοτε χαίρετε, 17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε · τοῦτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς.

16 Var alltid glada, 17 be utan uppehåll 18 och tacka Gud i allt. Detta är Guds vilja med er i Kristus Jesus.

1 Joh. 5:14-15 (bön enligt Guds vilja)

14 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 καὶ ἐὰν οἶδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὁ ἐὰν αἰτώμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμεν ἀπ' αὐτοῦ.

14 Och den tilliten har vi till honom, att om vi ber om något efter hans vilja så hör han oss. 15 Och om vi vet att han hör oss vad vi än ber om, då vet vi också att vi redan har det vi bett honom om.

Jak. 1:5-8 (bön utan att tvivla)

5 Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. 6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος · ὁ γὰρ διακρινόμενος ἕοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. 7 μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήμψεται τι παρὰ τοῦ Κυρίου, 8 ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.

5 Om någon av er brister i vishet ska han be till Gud, som ger åt alla villigt och utan att kritisera, och han ska få. 6 Men han ska be i tro, utan att tvivla. Den som tvivlar liknar havets våg som drivs och piskas av vinden. 7 En sådan människa ska inte tänka att hon kan ta emot något från Herren, 8 splittrad som hon är och ostadig på alla sina vägar.

Jak. 4:2-3 (felaktig bön)

2... οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς · Ζαίτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε

2... Ni kämpar och strider men har inget, därför att ni inte ber. 3 Ni ber men får inget, därför att ni ber illa – för att slösa bort det på era njutningar.

Matt 26:39 (en rätt bön - Jesus i Getsemane)

39 καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστίν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο · πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ.

39 Han gick lite längre fram, föll ner på sitt ansikte och bad: "Min Far! Om det är möjligt, så låt den här bägaren gå förbi mig. Men inte som jag vill, utan som du vill."

Bekännelsen

Vi hava nu hört, vad man skall göra och tro samt vari det bästa och saligaste livet består. Nu följer det tredje stycket, som handlar om, huru man skall bedja. Ty emedan det är så beskaffat med oss, att ingen människa fullkomligt kan hålla de Tio buden, även om hon har begynt att tro, och emedan djävulen jämte världen och vårt eget kött med all makt sätter sig till motvärn, så är ingenting så nödvändigt som att beständigt ansätta Gud med åkallan, rop och böner, att han måste giva, uppehålla och föröka hos oss tron och

uppfyllelsen av de Tio buden samt undanröja allt, som ligger oss i vägen och hindrar oss därvid (St. kat., SKB 453, Trigl 696).

Men att bedja är, såsom andra budet säger, att anropa Gud i all nöd. Det begär han också av oss, och det får inte bero av vårt gottfinnande, utan vi skall och måste bedja, om vi vill vara kristna, lika väl som vi skall och måste vara lydiga mot far och mor samt mot överheten. Ty genom åkallan och bön blir Guds namn ärat och brukat till själens gagn (St. kat., SKB 454, Trigl 698).

För det andra borde vi så mycket mer lockas och drivas till bön, som Gud också tillfogat ett löfte och utfäst sig, att det skall vara visst och säkert som vi ber, såsom han säger i Ps. 50:15: "Åkalla mig i nöden, så vill jag hjälpa dig", och Kristus säger i Matt. 7:7f.: "Bed, och er skall bli givet, ty var och en som ber, han får." Sådant borde ju väcka och upptända vårt hjärta till att be med lust och kärlek, då han med sitt ord betygar, att vår bön behagar honom hjärtligen väl och därtill förvisso skall bli hörd och uppfylld, på det att vi inte må förakta hans befallning eller slå den i vädret och be i ovisshet (St. kat., SKB 455, Trigl 700).

Ty det skall vi veta, att allt vårt skydd och beskärm utgörs av bönen allena. Ty mot djävulen och hans anhang, vilka lägger sig i vår väg, är vi alltför svaga, så att de väl kunde förtrampa oss under sina fötter. Därför måste vi besinna oss och gripa till vapen, med vilka de kristna skall vara rustade för att bestå mot djävulen... Ty varhelst en from kristen ber: "Käre Fader, låt dock din vilja ske", så svarar han däruppe: "Ja, kära barn, det skall förvisso uppfyllas och ske, djävulen och all världen till trots" (St. kat., SKB 457, Trigl 704).

Helgat varde ditt namn... Gör dig sålunda klart, huru högst nödvändig denna bön är. Ty då vi ser, hur överfull världen är av partier och falska lärare, som alla använder det heliga namnet som täckmantel och skylt för sin djävulslära, så borde vi rätteligen utan återvändo anropa och bedja mot alla sådana, såväl emot dem som predikar falskt och har en falsk tro som mot var och en som anfäktar, förföljer och söker undertrycka vår evangelium och den rena läran, såsom biskopar, tyranner, svärmeandar m.fl. Men ej nog härmed, vi skall också be för oss själva, som väl har Guds ord, men inte är tacksamma för det och inte heller lever efter det som vi bör. Om du nu av hjärtat ber om sådant, så kan du vara viss om att det väl behagar Gud. Ty något kärare kan han inte höra, än att hans ära och pris går framför allt annat, att hans ord lärs rent samt aktas dyrt och högt (St. kat., SKB 459, Trigl 708).

Så återstår tackoffren (sacrificia), vilka ock kallas lovoffer (sacrificia laudis), och dessa är predikan av evangelium, tron, åkallan, tacksägelsen, bekännelsen, de heligas prövningar, ja, de heligas alla goda verk. Dessa offer är inte tillfyllestgörrelser för dem, som fullgöra dem, och inte heller för andra, så att de redan därigenom att handlingen utförs (ex opere operato) skulle förtjäna syndaförlåtelse och försoning. Ty de fullgörs av redan försonade. Och sådana är det nya förbundets offer, såsom Petrus lär oss i 1 Petr. 2: Ni må bli ett heligt prästerskap för att frambära andliga offer.... Det nya förbundets gudstjänst är med andra ord andlig, d.v.s. den är trons rättfärdighet i hjärtat och trons frukter. Och därför avskaffar den den levitiska gudstjänsten. Kristus säger nämligen i Joh. 4: Sanna tillbedjare skola tillbedja Fadern i ande och sanning; ty sådana tillbedjare vill Gud hava. Gud är ande, och de, som tillbedja honom, böra tillbedja i ande och sanning (Apol. 24, SKB 270f, Trigl 390f).

Detta är allt den skändliga otrons skuld, vilken inte räknar med ens så mycket gott av Gud, som att han skall ge föda åt buken, mycket mindre med tillförsikt, av honom förväntar de eviga håvor, varom vi talat. Därför bör vi styrka oss mot detta och låta det vara vårt främsta böneämne, så skall vi förvisso också rikligen vinna allt annat, såsom Kristus säger: "Sök först efter Guds rike och hans rättfärdighet, så skall också allt detta andra tillfalla er." (Matt. 6:33) Ty hur skulle han väl låta oss lida brist och nöd i fråga om det timliga, medan han lovar oss det eviga och oförgängliga? (St. kat., SKB 461, Trigl 712)

13 Kyrkan

Matt. 16:16-18 (kyrkan är byggd på klippan Kristus)

16 ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ Πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 καὶ γὰρ ἐγὼ λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι Ἰαιδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.

16 Simon Petrus svarade: "Du är Messias, den levande Gudens Son." 17 Jesus sade till honom: "Salig är du, Simon, Jonas son, för det är inte kött och blod som har uppenbarat det för dig, utan min Far i himlen. 18 Och jag säger dig: Du är Petrus, och på denna klippa ska jag bygga min församling (kyrka), och helvetets portar ska inte få makt över den.

1 Kor. 3:9 (Guds byggnad)

9 Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστε.

9 Vi är Guds medarbetare, och ni är Guds åker, Guds byggnad.

1 Kor. 3:16-17 (Guds tempel)

16 Οὐκ οἶδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν οἰκεῖ; 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθειρεῖ, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινες ἐστε ὑμεῖς.

16 Vet ni inte att ni är Guds tempel och att Guds Ande bor i er? 17 Om någon fördärvar Guds tempel ska Gud fördärva honom. Guds tempel är heligt, och det templet är ni.

Ef. 1:22-23 (Kristi kropp)

22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, 23 ἣτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πάσιν πληρουμένου.

22 Allt lade han under hans fötter, och honom som är huvud över allting gav han till församlingen (kyrkan) 23 som är hans kropp, fullheten av honom som uppfyller allt i alla.

Ef. 2:19-22 (Guds hus)

19 ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συμπολίται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, 20 ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 21 ἐν ᾧ πάντα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὖξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, 22 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι.

19 Därför är ni inte längre gäster och främlingar, utan medborgare med de heliga och medlemmar i Guds familj. 20 Ni är uppbyggda på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Kristus Jesus själv. 21 I honom fogas hela byggnaden samman och växer upp till ett heligt tempel i Herren, 22 och i honom blir också ni sammanbyggda till en boning åt Gud genom Anden.

Ef. 5:25-27 (Kristi brud)

25 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, 26 ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἕνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.

25 Ni män, älska era hustrur, så som Kristus har älskat församlingen och offrat sig för den. 26 Han gjorde det för att helga den, sedan han renat den med vattnets bad i kraft av ordet, 27 och föra fram församlingen inför sig i härlighet, utan fläck eller skrynkla eller annat sådant. Helig och fläckfri skulle den vara.

1 Tim. 3:15 (sanningens stödjelpelare)

15 ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἣτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἐδραίωμα τῆς ἀληθείας.

15 Men om jag dröjer vill jag att du ska veta hur man bör bete sig i Guds hus, som är den levande Gudens församling, sanningens pelare och grundval. //Bekännelsen: "Därför består kyrkan av dem, som har en sann kunskap och rätt bekänner sin tro." (SKB, 178).//

Luk. 17:20-21 (kyrkan är osynlig)

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν Ἰδοὺ ὡδε ἢ Ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

20 Då Jesus blev tillfrågad av fariseerna om när Guds rike skulle komma, svarade han: "Guds rike kommer inte så att man kan se det med ögonen. 21 Ingen ska kunna säga: Se, här är det, eller: Där är det. Nej, Guds rike är mitt ibland er (bättre: "invärtes i er", Luther).

Ef. 4:3-6 (kyrkans enhet i tron)

3 σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης· 4 ἐν σῶμα καὶ ἐν Πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· 5 εἰς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα· 6 εἰς Θεὸς καὶ Πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πάσιν.

3 Gör allt ni kan för att bevara Andens enhet genom fridens band: 4 en kropp och en Ande, liksom ni kallades till ett hopp vid er kallelse, 5 en Herre, en tro, ett dop, 6 en Gud som är allas Far, han som är över alla, genom alla och i alla.

Apg. 2:41-42 (kyrkogemenskapen)

41 οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλια· 42 ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

41 De som tog emot hans ord döptes, och antalet lärjungar ökade den dagen med omkring tre tusen. 42 De höll troget fast vid apostlarnas undervisning och vid gemenskapen, brödsbrytelsen och bönerna.

Jud. v. 3 (kampen för tron)

3 Ἀγαπητοί, πάσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.

3 Mina älskade, trots min stora iver att skriva till er om vår gemensamma frälsning fann jag det nödvändigt att skriva och mana er fortsätta kämpa för den tro som en gång för alla har överlämnats åt de heliga.

Hebr. 10:23 (kyrkans bekännelse)

23 κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος,

23 Låt oss orubbligt hålla fast vid hoppets bekännelse, för han som har gett oss löftet är trofast.

Joh. 10:2-3 (Kristus, den gode herden)

2 ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶν τῶν προβάτων. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά... 11 ἐγὼ εἶμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός.

2 Men den som går in genom porten är fårens herde. 3 För honom öppnar portvakten, och fåren lyssnar till hans röst... 11 Jag är den gode herden.

Matt. 7:15 (varning för falska lärare)

15 Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων ἔσωθεν δὲ εἰσὶν λύκοι ἄρπαγες.

15 Akta er för de falska profeterna. De kommer till er i fårakläder, men i sitt inre är de rovlystna vargar. 16 På deras frukt ska ni känna igen dem. Man plockar väl inte vindruvor från törnbuskar eller fikon från tistlar? //Frukten är läran de förkunnar.//

2 Kor. 6:14-18 (varning för unionism)

14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνη καὶ ἀνομία, ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελιάρ, ἢ τίς μερίς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; 16 τίς δὲ συνκατάθεσις ναῶ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐσμεν ζῶντος· καθὼς εἶπεν ὁ Θεὸς ὅτι Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός. 17 διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· καὶ γὰρ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, 18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς Πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ.

14 Gå inte som omaka par i ok med dem som inte tror. Vad har rättfärdighet med orättfärdighet att göra? Eller vad har ljus gemensamt med mörker? 15 Vilken samstämmighet har Kristus med Beliar? Eller vad kan den som tror dela med den som inte tror? 16 Vad kan Guds tempel ha för gemenskap med avgudarna? Vi är den levande Gudens tempel, för Gud har sagt: Jag ska bo hos dem och vandra bland dem och vara deras Gud, och de ska vara mitt folk. 17 Därför säger Herren: Gå ut från dem och skilj er från dem, och rör inte vid något orent. Då ska jag ta emot er, 18 och jag ska vara er Far och ni ska vara mina söner och döttrar, säger Herren den Allsmäktige. //I kyrkan skall endast Guds Ord läras.//

Rom. 16:17-18 (falska lärare skall överges)

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν · 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.

17 Jag uppmanar er, bröder, att se upp för dem som skapar splittring och väcker anstöt mot den lära som ni har fått undervisning i. Håll er borta från dem, 18 för sådana människor tjänar inte vår Herre Kristus utan sin egen buk, och med fina ord och vackert tal bedrar de godtrogna människor.

1 Joh. 4:1 (pröva andarna)

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.

1 Mina älskade, tro inte varje ande, utan pröva om andarna kommer från Gud. Det finns ju många falska profeter som har gått ut i världen.

2 Joh. v. 9-11 (ta inte emot falska lärare)

9 πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ Θεὸν οὐκ ἔχει · ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν ἔχει. 10 εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε · 11 ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

9 Den som går vidare och inte blir kvar i Kristi lära, han har inte Gud. Den som blir kvar i hans lära, han har både Fadern och Sonen. 10 Om någon kommer till er och inte har med sig denna lära ska ni inte ta emot honom i ert hem eller hälsa honom välkommen. 11 Den som välkomnar en sådan gör sig medskyldig till hans onda gärningar.

//Ordet kyrka (ekklesia) används både om den enda, osynliga kyrkan och om lokala kyrkor eller församlingar. //

Upp. 1:4 (lokala församlingar)

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ·

4 Från Johannes till de sju församlingarna i Asien.

1 Kor. 1:1-2 (den lokala församlingen i Korint)

1 Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός 2 τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὖσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν ·

1 Från Paulus, genom Guds vilja kallad till Kristi Jesu apostel, och vår broder Sostenes. 2 Till Guds församling i Korint, de kallade och heliga som helgats i Kristus Jesus, tillsammans med alla som åkallar vår Herre Jesu Kristi namn på varje plats där de eller vi bor.

2 Kor. 1:1 (kyrkoprovinsen i hela Achaia)

1 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὔσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ ·

1 Från Paulus, genom Guds vilja Kristi Jesu apostel, och vår broder Timoteus. Till Guds församling i Korint och alla de heliga i hela Achaia.

Gal. 1:2 (kyrkorna i Galatien)

2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας

2 Jag och alla bröderna här hos mig hälsar församlingarna i Galatien.

1 Tess. 1:1 (kyrkan i Tessalonika)

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ Πατρὶ καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ · χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη.

1 Från Paulus, Silvanus och Timoteus. Till Tessalonikes församling som lever i Gud Fadern och Herren Jesus Kristus. Nåd och frid vare med er.

1 Petr. 1:1 (kyrkan i ett större område, en landskyrka)

1 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις Διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας,

1 Från Petrus, Jesu Kristi apostel. Till de utvalda som lever utspridda som främlingar i Pontus, Galatien, Kappadokien, Asien och Bitynien.

Rom. 14:17 (kristen frihet: mat och dryck)

17 οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρώσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ·

17 Guds rike är inte mat och dryck, utan rättfärdighet och frid och glädje i den helige Ande.

Kol. 2:16-17 (kristen frihet: gudstjänstordningar, sabbaten)

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει καὶ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νεομηνίας ἢ σαββάτων, 17 ἃ ἐστὶν σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

16 Låt därför ingen döma er för vad ni äter och dricker eller när det gäller högtid eller nymånad eller sabbat. 17 Allt detta är en skugga av det som skulle komma, men själva verkligheten är Kristus.

Bekännelsen

Vidare lär de, att **en** helig kyrka skall äga bestånd till evärdelig tid. Men kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense i fråga om den evangeliska läran och förvaltningen av sakramenten. Och det är inte nödvändigt att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt är lika. Paulus säger ju: **En** tro, **en** Gud, som är allas Fader etc. (CA 7, SKB 59, Trigl 46).

Både sakramenten och Ordet är i kraft av instiftelse och befallning verksamma även om de meddelas genom ogudaktiga (CA 8, SKB 59, Trigl 46).

Om kyrkan. Vi medger inte, att de representerar kyrkan eller i sanning är den. Och vi vill inte heller lyssna till vad de i kyrkans namn befäller eller förbjuder. Ty ett barn på sju år vet numera, Gud vare lov, vad kyrkan är: hon är nämligen de heliga troende och "fåren, som höra sin herdes röst". Ty barnen ber så: "Jag tror att det finnes en helig kristen kyrka." Ty heligheten består inte i kyrkliga skrudar, tonsurer och andra ceremonier, som de utan stöd i den heliga Skrift uppdiktat, utan i Guds ord och den rätta tron (Schmalk., SKB 335, Trigl 498).

Men kyrkan är inte bara en gemenskap i yttre ting och ordningar såsom andra världsliga samfund, utan den är i grunden en trons och den helige Andes gemenskap i våra hjärtan, men den har likväl yttre kännetecken, så att man kan känna igen den, nämligen den rena evangeliska läran och förvaltandet av sakramenten i överensstämmelse med Kristi evangelium. Endast i denna bemärkelse kallas kyrkan Kristi kropp, emedan Kristus med sin Ande förnyar, helgar och regerar den, såsom Paulus betygar i Ef. 1, då han säger: Och honom gav han åt kyrkan till att vara ett huvud över allting, ty den är hans kropp, nämligen fullheten av, d.v.s. gemenskapen med honom, som uppfyller allt i alla. Därför är de i vilka Kristus ingenting verkar inte hans lemmar (Apol. 7-8, SKB 175, Trigl 226).

Kristus talar om kyrkans framträdande, då han säger: Himmelriket är likt en not eller tio jungfrur, och lär, att kyrkan är undanskymd av hopen av ogudaktiga, för att de fromma inte må ta anstöt och för att vi må veta, att Ordet och sakramenten är verksamma, även om de handhas av ogudaktiga människor. Men å andra sidan lär han, att fastän dessa ogudaktiga har del i de yttre tecknen, de likväl ej utgör Kristi sanna rike och ej är lemmar i hans kropp. Ty de är under djävulens välde. Men vi fantiserar inte om någon platonisk stat, såsom somliga gudlöst förvränger vår mening, utan vi säger, att denna kyrka verkligen finns, d.v.s. att den existerar såsom alla sant troende och rättfärdiga, som finns spridda över hela jordens yta. Och såsom kännetecken tillägger vi: den rena evangeliska läran och sakramenten. Och denna kyrka är i egentlig mening sanningens stödjepelare. Ty den behåller evangeliet rent och fasthåller, såsom Paulus säger, grunden, d.v.s. den sanna kunskapen om Kristus och tron. Och fastän det bland dessa finns många svaga, som bygger på den grunden med förgängligt hö och strå, d.v.s. onyttiga meningar, så skall detta likväl, då de ändå inte upphävt själva grunden, såväl förlåtas dem som förändras till det bättre (Apol. 7-8, SKB 177f, Trigl 232).

Såsom kyrkans enhet inte berörs av dagars och nätters olika längd, så menar vi, att dess sanna enhet inte kränks därav, att de av människor påbjudna religiösa bruken är olika. Likväl finner vi det gott, att de allmänna kyrkliga bruken för fridens skull bevaras. Så behåller också vi i våra kyrkor gärna ordningen för mässan, söndagen och andra större högtidsdagar. Och med tacksamt hjärta omfattar vi gamla nyttiga förordningar, särskilt då de tjänar till att lära och vänja folk och ungdom vid yttre tukt. Men här gäller inte frågan, om det för fridens eller den lekamliga nyttans skull är tjänligt att bevara dem, utan frågan är en helt annan. Frågan är nämligen den, om iakttagandet av människostadgar utgör en gudstjänst, nödvändig för att vinna rättfärdighet inför Gud (Apol. 7-8, SKB 181, Trigl 238).

Våra motståndare godkänner helt och hållet den åttonde artikeln, där vi bekänner, att skrymtare och ogudaktiga människor finns inblandade i kyrkan och att sakramenten inte förlora sin verkan, även om de handhas av ogudaktiga präster, ty dessa handlar i Kristi ställe och inte å egna vägnar i enlighet med ordet: Den som hör eder, han hör mig. Men ogudaktiga (falska) lärare bör man övergiva, ty dessa handlar inte i Kristi ställe, utan är av antikrist. Kristus säger också: Tag er till vara för falska profeter. Och Paulus: Om någon förkunnar för eder ett annat evangelium, så vare han förbannad (Apol. 7-8, SKB 184, Trigl 244).

Den heliga kristna kyrkan kallas i Tron "communio sanctorum", en gemenskap av de heliga." ... Meningen och huvudsumman av detta tillägg är emellertid: Jag tror, att det på jorden finnes en liten hop eller församling av idel heliga under ett huvud, Kristus, kallad tillsammans genom den Helige Ande, i en tro, ett sinne och en kunskap, utrustad med mångahanda gåvor, dock endräktig i kärleken, utan partier och splittring. Av denna församling är också jag en del eller lem, med delaktighet i och rätt till alla de gåvor, som den äger. Till densamma har jag blivit förd och därmed införlivad av den Helige Ande, därigenom att jag har hört och alltjämt hör Guds ord, vilket är förutsättningen för att komma in. Ty förut, innan vi kommit därtill, hava vi varit i djävulens våld, såsom de där inte vetat något om Gud och Kristus. Så förbliver den Helige Ande ända till den yttersta dagen hos den heliga församlingen eller kristenheten; och genom henne samlar han oss till sig och brukar henne till att förkunna och driva ordet, varigenom han verkar och förökar helgelsen, så att vi dagligen tillväxa och bli starka i tron och dess frukter, vilka är ett verk av honom (St. kat., SKB 448ff, Trigl 688ff).

Då det förhåller sig på detta sätt, bör alla kristna undvika att befatta sig med påvens gudlösa lära, händelser och orättmätiga grymhet. De böra i stället undfly och fördöma påven med hans anhängare såsom antikrists rike, såsom Kristus befallt: "Tagen er till vara för falska profeter (Matt. 7:15)." Även Paulus bjuder, att man skall undvika och fördöma ogudaktiga lärare såsom en förbannelse. I 2 Kor. 6 heter det: "Ha inget gemensamt med de otrogna, ty vilken gemenskap har ljuset med mörkret?" Det är tungt att avvika från så många folks gemensamma mening och kallas schismatiker. Men Gud bjuder med sin myndighet alla att inte ta någon befattning med eller försvara ogudaktighet och orättfärdig grymhet. Därigenom är våra samveten tillräckligt urskuldade. Ty villfarelserna inom påvedömet är uppenbara (Trakt., SKB 348, Trigl 516).

14 Ämbetet

Matt. 10:5 (de tolv apostlarna)

5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς λέγων Εἰς ὁδὸν ἔθνων μὴ ἀπέλθῃτε καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθῃτε · 6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ.

5 Dessa tolv sände Jesus ut, och han befallde dem: "Gå inte bort till hedningarnas område eller in i någon samarisk stad. 6 Gå i stället till de förlorade fåren av Israels hus.

Matt. 10:11-15

11 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθῃτε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν · κάκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθῃτε. 12 εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν · 13 καὶ εἰ μὲν ἦ ἡ οἰκία ἀζία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν · εἰ δὲ μὴ ἦ ἀζία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. 14 καὶ ὅς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἕξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

11 När ni kommer in i en stad eller by, ta då reda på vem som är värdig och stanna där tills ni går vidare. 12 Och när ni kommer in i ett hus, så hälsa det. 13 Om huset är värdigt ska er frid vila över det, men är det inte värdigt ska er frid återvända till er. 14 Och om man inte tar emot er eller lyssnar till era ord, så lämna det huset eller den staden och skaka av dammet från era fötter. 15 Jag säger er sanningen: Sodoms och Gomorras land ska få det lindrigare på domens dag än den staden.

Joh. 17:17-20 (Jesu förbön)

17 ἀγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ · ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. 18 καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κάγω ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον · 19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα ὧσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ 20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ

17 Helga dem i sanningen: ditt ord är sanning. 18 Så som du har sänt mig till världen, så har jag sänt dem till världen. 19 Och jag helgar mig för dem, för att också de ska vara helgade i sanningen. 20 Men jag ber inte bara för dem, utan också för dem som kommer att tro på mig genom deras ord.

Joh. 20:21 (apostlarna sänds ut i världen)

21 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν Εἰρήνη ὑμῖν · καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ Πατήρ, κάγω πέμπω ὑμᾶς.

21 Jesus sade än en gång till dem: "Frid vare med er! Som Fadern har sänt mig sänder jag er."

Matt. 28:16-20 (missionsbefallningen)

16 Οἱ δὲ ἔνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 17 καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 καὶ

προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων Ἐδόθη μοι πάντα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. 19 πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, 20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

16 De elva lärjungarna gick till Galileen, till det berg dit Jesus hade befallt dem att gå. 17 När de fick se honom tillbad de honom, men några tvivlade. 18 Då trädde Jesus fram och talade till dem och sade: "Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. 19 Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn 20 och lär dem att hålla allt som jag befallt er. Och se, jag är med er alla dagar till tidens slut."

Apg. 2:1-3 (pingstundret)

1 Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἦσαν πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό· 2 καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, 3 καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν,

1 När pingstdagen kom var de alla samlade. 2 Då hördes plötsligt från himlen ett dån som när en våldsamt storm drar fram, och det fyllde hela huset där de satt. 3 Tungor som av eld visade sig för dem och fördelade sig och satte sig på var och en av dem. 4 Alla uppfylldes av den helige Ande och började tala främmande språk, allteftersom Anden ingav dem att tala. //Pingstens under visar att apostlarna har en särskild kallelse att tala Guds Ord till hela världen. Deras ord är den Helige Andes ord, ingivna av Gud själv.//

Joh 14:26 (Apostlarnas ord är ingivna av Anden)

26 ὁ δὲ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ὃ πέμψει ὁ Πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν ἐγώ.

26 Men Hjälparen, den helige Ande som Fadern ska sända i mitt namn, han ska lära er allt och påminna er om allt som jag sagt er.

Apg. 13:1-3 (Prästerna i Antiokia; missionskallelsen)

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὃ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὃ Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. 2 Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς· 3 τότε νηστεύσαντες καὶ προσευζάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν.

1 I församlingen i Antiokia fanns det profeter och lärare: Barnabas, Simeon som kallades Niger, Lucius från Kyrene, Manaen som var fosterbror till landsfurstens Herodes, samt Saulus. 2 När de tjänade Herren och fastade sade den helige Ande: "Avskilj Barnabas och Saulus åt mig för den uppgift som jag har kallat dem till." 3 Då fastade de och bad och lade händerna på dem och skickade sedan ut dem.

Apg. 14:23 (präster kallas i varje församling)

23 χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, προσευζάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν.

23 I varje församling utsåg de äldste åt dem, och efter bön och fasta överlämnade de dem åt Herren som de hade kommit till tro på. //Det grekiska ordet χειροτονήσαντες (cheirotónasantes) innebär val genom handuppräkring.//

Tit. 1:5-9 (präster/biskopar tillsätts)

5 Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην, 6 εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. 7 δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδης, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, 8 ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, 9 ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.

5 Jag lämnade dig på Kreta för att du skulle ordna det som återstod och i varje stad insätta äldste efter mina instruktioner. 6 En äldste ska vara fläckfri, en enda kvinnas man, och ha troende barn som inte kan beskyllas för att vara vilda eller upproriska. 7 Församlingsledaren ska som Guds förvaltare vara fläckfri. Han får inte vara självgod, inte häftig, inte missbruka vin, inte vara våldsam eller girig, 8 utan gästfri, godhjärtad, förståndig, hederlig, gudfruktig och behärskad. 9 Han ska hålla sig till lärans tillförlitliga ord, så att han både kan uppmuntra med sund undervisning och tillrättavisa motståndarna.

Ef. 4:11-12 (ämbetet en gåva av Gud)

11 καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, 12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ,

11 Och han gav några till apostlar, andra till profeter, andra till evangelister och andra till herdar och lärare, 12 för att utrusta de heliga till att fullgöra sin tjänst att bygga upp Kristi kropp.

Apg. 20:17 (prästerna/biskoparna i Efesus)

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.

17 Från Miletos skickade han bud till Efesos och kallade till sig församlingens äldste.

Apg. 20:28 (ämbetets gudomliga kallelse)

28 προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου.

28 Ge akt på er själva och hela den hjord där den helige Ande har satt er som ledare, till att vara herdar för Guds församling som han har köpt med sitt eget blod. //Samma personer kallas präster/äldste (v. 17) och biskopar/ledare (v. 28).//

1 Tim. 3:1-7 (prästens/biskopens egenskaper)

1 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. 2 δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, 3 μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, 4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος, 5 (εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται;) 6 μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεῖς εἰς κρίμα ἐμπέση τοῦ διαβόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἑξῶθεν, ἵνα μὴ εἰς ὄνειδισμὸν ἐμπέση καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.

1 Om någon gärna vill ha en församlingsledares tjänst, så önskar han sig en god uppgift. 2 En församlingsledare måste vara oklanderlig, en enda kvinnas man, nykter, förständig, aktad, gästfri och en god lärare. 3 Han får inte missbruka vin eller vara våldsam, utan ska vara vänlig, fridsam och fri från pengabegär. 4 Han ska ta väl hand om sin familj och se till att barnen lyder och visar all respekt. 5 Men om någon inte förstår att ta hand om sin egen familj, hur ska han då kunna ta hand om Guds församling? 6 Han får inte vara nyomvänd så att han blir högmodig och faller under djävulens dom. 7 Han måste också ha gott anseende bland de utomstående, så att han inte får dåligt rykte och fastnar i djävulens snara.

1 Petr. 4:11 (prästen skall förkunnas Guds Ord)

11 εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ·

11 Om någon talar ska han tala i enlighet med Guds ord.

1 Kor. 14:34 (förbud mot kvinnliga präster)

34 αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει.

34 Liksom i alla de heligas församlingar ska kvinnorna vara tysta i era församlingar. De får inte tala utan ska underordna sig, som också lagen säger.

1 Tim. 2:12 (kvinnan skall ej undervisa offentligt i kyrkan)

11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μαθησέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· 12 διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἄνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. 13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα.

11 En kvinna ska i stillhet ta emot undervisning och helt underordna sig. 12 Jag tillåter inte att en kvinna undervisar eller gör sig till herre över mannen, utan hon ska vara i stillhet, 13 eftersom Adam skapades först och sedan Eva.

Apg. 18:24-26 (kvinnan får undervisa privat)

24 Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. 25 οὗτος ἦν κατηχημένος τῆν

ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· 26 οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ.

24 Till Efesos kom en jude som hette Apollos, en bildad man som var född i Alexandria och mycket kunnig i Skrifterna. 25 Han hade fått undervisning om Herrens väg och talade brinnande i anden och undervisade noggrant om Jesus, men han kände bara till Johannes dop. 26 Nu började han predika frimodigt i synagogan. När Priscilla och Aquila hörde honom, tog de sig an honom och förklarade Guds väg grundligare för honom.

1 Petr. 2:9 (det allmänna prästadömet)

9 ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασιλείον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς·

9 Men ni är ett utvalt släkte, ett kungligt prästerskap, ett heligt folk, ett Guds eget folk för att förkunna hans härliga gärningar, han som har kallat er från mörkret till sitt underbara ljus. //Alla kristna är präster och kungar i det allmänna prästadömet. De skall där vittna om sin tro. Men endast de som är kallade till det bibliska läroämbetet har rätt att offentligt predika och förvalta sakramenten. Bekännelsen: ”Om det andliga ståndet lär de, att ingen utan vederbörlig kallelse bör i kyrkan predika offentligen eller förvalta sakramenten” (Augsburgska bekännelsen, art. 14, SKB s. 61).//

1 Kor. 12:29 (alla är inte präster i det offentliga ämbetet)

29 μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι;

29 Alla är väl inte apostlar? Alla är väl inte profeter? Alla är väl inte lärare?

Bekännelsen

För att vi skall få denna tro, har evangelieförkunnelsens och sakramentsförvaltningens ämbete inrättats. Ty genom Ordet och sakramenten såsom genom medel skänks den helige Ande, vilken hos dem som hör evangelium frambringar tron, var och när det behagar Gud. Det vill säga, att det inte är för vår förtjänsts skull, utan för Kristi skull som Gud rättfärdiggör dem som tror, att de för Kristi skull upptas i nåden. Gal. 3:14: För att vi genom tron skulle undfå den utlovade Anden. De fördömer vederdöparna och andra som menar att den helige Ande kommer till människorna utan det utvärtes ordets förmedling genom deras egna förberedelser och gärningar (CA 5, SKB 58, Trigl 44).

Om det andliga ståndet lär de, att ingen utan vederbörlig kallelse bör i kyrkan predika offentligt eller förvalta sakramenten (CA 14, SKB 61, Trigl 48).

Den fjortonde artikeln, vari vi framhåller, att ingen, som inte är vederbörligen kallad (rite vocatus), bör få i kyrkan förvalta sakramenten och förkunna Ordet, godkänner våra motståndare, om vi blott använder den i kyrkolagen föreskrivna prästvigningen. Beträffande denna sak har vi vid detta möte ofta betygat, att vi synnerligen gärna önskade bevara den yttre kyrkliga styrelsen och ordningen inom kyrkan, ehuru dessa tillkommit genom mänsklig myndighet. Ty vi vet, att fäderna i gott och nyttigt syfte inrättade denna ordning, såsom framgår av de gamla kyrkolagarna. Men biskoparna tar sig för att

antingen tvinga våra präster att avstå och förkasta den lära, som vi bekänner, eller dräpa de olyckliga och oskyldiga med en ny, oerhörd grymhet. Detta är grunden till att våra präster inte erkänna dessa biskopar. Därför är biskoparnas grymhet orsak till att den yttre kyrkorättsliga ordning, som vi synnerligen gärna önskade bevara, på vissa håll är i färd med att upphävas. De må själva se till, hur de inför Gud skall stå till ansvar för att de söndrar kyrkan (Apol. 14, SKB 225, Trigl 314).

Vi har för övrigt framhållit i vår bekännelse, vilken makt evangeliet tillerkänner biskoparna. Men de, som nu är biskopar, fullgör inte sina biskopliga plikter i överensstämmelse med evangeliet. De är dock verkligen biskopar enligt kyrkolagens ordning, som vi inte förkastar. Men vi talar här om en biskop i överensstämmelse med evangeliet. Vi gillar också den gamla indelningen av biskopens makt i potestas ordinis och potestas iurisdictionis. Biskopen har sålunda en potestas ordinis, d.v.s. makt att predika Ordet och förvalta sakramenten. Han har också en potestas iurisdictionis, d.v.s. myndighet att ur kyrkans gemenskap utesluta dem, som gjort sig skyldiga till uppenbara brott, och åter avlösa dem, om de omvänder sig och begära avlösning (Apol. 28, SKB 303, Trigl 446).

Med prästämbetet förstå motståndarna inte tjänsten att förkunna Ordet och utdela sakramenten, utan ett offerämbete, liksom om det i det nya förbundet skulle finnas ett prästämbete likt det levitiska, vilket hade till uppgift att offra för folket och förtjäna åt andra syndernas förlåtelse. Men vi lära, att Kristi offer, då han dog på korset, tillfyllestgjort för hela världens synd och att det därjämte inte behövs andra offer, som om detta inte vore tillfyllest för våra synder. Därför rättfärdiggörs människorna inte på grund av några andra offer, utan blott för detta Kristi enda offers skull, om de tror, att de genom detta offer blivit återlösta. Därför äro prästerna inte kallade att förrätta några offer, medan prästerna i gamla förbundet hade att frambära sådana offer för folket, för att de därigenom åt folket skulle förtjäna syndernas förlåtelse, utan prästerna äro kallade att förkunna evangelium och att åt menigheten utdela sakramenten. Och vi har inte något prästämbete, som är likt det levitiska, såsom Hebréerbrevet tydligt lär.

Men om man vill fatta prästvigningen såsom gällande predikoämbetet, så har vi inget emot att kalla prästvigningen ett sakrament. Ty predikoämbetet är förordnat av Gud och har härliga löften, t.ex. ordet i Rom. 1: Evangeliet är en Guds kraft till frälsning för var och en som tror. Likaså i Jes. 55: Ordet, som utgår ur min mun, skall inte vända tillbaka till mig fåfängt, utan skall verka, vad jag velat o.s.v. Om prästvigningen förstås på detta sätt, så har vi inte heller något emot att kalla handpåläggningen ett sakrament. Ty kyrkan har i uppdrag av Gud att förordna tjänare, vilket bör vara oss synnerligen tacknämligt, emedan vi vet, att Gud gillar detta ämbete och är närvarande däri. Och det är gagneligt att så mycket som möjligt hedra predikoämbetet med allt slags ära gentemot förryckta människor, som drömmer om att den helige Ande skulle ges dem inte genom Ordet, utan på grund av några deras egna förberedelser, om de sitter sysslolösa och tysta i mörka rum och väntar på upplysning, alldeles såsom entusiasterna gjorde förr och vederdöparna gör i närvarande tid (Apol. 13, SKB 222f, Trigl 310).

De anföra även detta ord: Var edra förmän lydiga. Detta ord kräver lydnad mot evangelium, men det grundar inte ett biskopsvälde vid sidan av evangeliet. Och biskoparna bör inte utfärda stadgar eller tolka sina stadgar – allt i strid mot evangeliet. Då de gör detta, måste lydnad förvägras dem i enlighet med det ordet: Om någon förkunnar ett annat evangelium, så vare han förbannad (Apol. 28, SKB 305, Trigl 448).

Om vigningen och kallelsen. Om biskoparna ville vara rätta biskopar och vårda sig om kyrkan och evangeliet, så kunde vi för kärlekens och endräktens skull, men inte av

nödsvång medge, att de invigde och installerade åt oss Guds ords predikare, dock utan allt gyckelspel och vidskepelse, som härrör från en okristlig anda och prålsjuka. Då dessa emellertid varken är eller vill vara rätta biskopar utan världsliga herrar och furstar, som varken vill predika eller undervisa eller döpa eller utdela nattvarden eller fullgöra något verk eller någon uppgift i kyrkan, utan i stället förföljer dem som därtill kallade fullgör sådan tjänst, så får inte för deras skull kyrkan lämnas utan tjänare. Såsom vi ser av gamla exempel i kyrkan och hos fäderna, bör vi därför själva inviga till detta ämbete därtill skickade män. Och detta kan de påviska varken förbjuda eller förvägra oss ens efter sin egen lag. Ty deras lag säger, att de som invigts t.o.m. av kättare, inte blott kallas utan verkligen är invigda. Likaså meddelar den helige Hieronymus om kyrkan i Alexandria, att den till en början styrdes utan biskopar av det lägre prästerskapet (Schmalk., SKB 334, Trigl 496).

Enligt 1 Kor. 3 jämnställer Paulus kyrkans tjänare och lär, att församlingen står över dem. Fördenskull tillkommer inte Petrus någon överordnad ställning eller makt över kyrkan eller dess övriga tjänare. Han säger nämligen: "Allt är ert, det må nu vara Paulus eller Kefas eller Apollos." Det betyder, att varken Petrus eller de övriga apostlarna må tillvälla sig någon makt eller herreställning över församlingen eller betunga den med egna stadgar, och inte må någons myndighet gälla mer än Guds ord (Trakt., SKB 342, Trigl 504).

Vad beträffar ordet: "På denna klippa skall jag bygga min kyrka", är det visst, att kyrkan inte är byggd på en människas anseende och myndighet, utan på den tjänst och det ämbete, som frambär samma bekännelse som Petrus, varigenom han förkunnade, att Jesus är Kristus, Guds Son. Därför talar han till honom såsom till innehavaren av nämnda tjänst och ämbete: "På denna klippa", d.v.s. på denna tjänst och detta ämbete. Vidare är Nya testamentets ämbete inte bundet vid vissa platser eller personer såsom den levitiska tjänsten, utan är utsträckt över hela jorden och finns där, varest Gud giver sina gåvor: apostlar, profeter, herdar och lärare. Och inte är detta ämbetes kraft beroende av någon persons makt och myndighet, utan av Kristi ord (Trakt., SKB 345, Trigl 510).

15 Dopet

Mark. 1:4 (Johannesdopet)

4 ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

4 Johannes Döparen trädde fram i öknen och förkunnade omvändelsens dop till syndernas förlåtelse. //Johannesdopet skänkte verkligen syndernas förlåtelse. De som döpts med Johannesdopet blev sedan inte döpta igen. Deras dop var ju giltigt. //

Apg. 19:4-6 (lärjungarna i Efesus, döpta med Johannesdopet)

4 εἶπεν δὲ Παῦλος Ἰωάννης ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ · 6 καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου χειρᾶς ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευσον.

4 Paulus sade: "*Johannes döpte med omvändelsens dop och sade åt folket att tro på den som kom efter honom, det vill säga Jesus.* 5 *När de fick höra detta döptes de i Herren Jesu namn.*" 6 När Paulus lade händerna på dem kom den helige Ande över dem och de talade i tungor och profeterade.//Vers 5 hör med till det Paulus berättar. Lärjungarna döptes inte om, ty Johannesdopet var giltigt. Folkbibeln låter däremot vers 5 syfta på lärjungarna i Efesus, som i så fall döptes om.//

Matt. 3:13-17 (Jesu dop)

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ διεκώλυεν αὐτὸν λέγων Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με; 15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἄφες ἄρτι · οὕτως γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος · καὶ ἰδοὺ ἠνεώχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν Πνεῦμα Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν · 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

13 Sedan kom Jesus från Galileen till Johannes vid Jordan för att döpas av honom. 14 Men Johannes försökte hindra honom och sade: "Jag behöver döpas av dig – och du kommer till mig!" 15 Jesus svarade honom: "Låt det nu ske. Det är så vi ska uppfylla all rättfärdighet." Då lät han det ske. 16 När Jesus hade blivit döpt, steg han genast upp ur vattnet. Då öppnades himlen, och han såg Guds Ande sänka sig ner som en duva och komma över honom. 17 Och en röst från himlen sade: "Han är min älskade Son. I honom har jag min glädje." //Jesus behövde inte döpas, men han gjorde det för vår skull.//

Mark. 16:16 (dopet och tron)

16 ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται.

16 Den som tror och blir döpt ska bli frälst, men den som inte tror ska bli fördömd.

Joh. 3:5-6 (dopets nödvändighet)

5 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἔξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. 6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος πνευμά ἐστίν.

5 Jesus svarade: "Jag säger dig sanningen: Den som inte blir född av vatten och Ande kan inte komma in i Guds rike. 6 Det som är fött av köttet är kött, och det som är fött av Anden är ande.

Matt. 28:19 (dopbefallningen)

19 πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,

19 Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn.

Ef. 5:25-26 (dopet ger rening från synden)

25... καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, 26 ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ καθάρισας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι,

25... Kristus har älskat församlingen och offrat sig för den. 26 Han gjorde det för att helga den, sedan han renat den med vattnets bad i kraft av ordet,

Apg. 2:37-39 (dop till syndernas förlåtelse)

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἰπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους Τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτοὺς Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

37 När de hörde detta högg det till i hjärtat på dem, och de frågade Petrus och de andra apostlarna: "Bröder, vad ska vi göra?" 38 Petrus svarade dem: "Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att era synder blir förlåtna. Då får ni den helige Ande som gåva. 39 Löftet gäller er och era barn och alla dem som är långt borta, alla som Herren vår Gud kallar."

Apg. 2:40-41 (undervisning och dop)

40 ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρεκάλει αὐτοὺς λέγων Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. 41 οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι.

40 Med många andra ord vittnade han och vädjade till dem: "Låt er frälsas från det här bortvända släktet!" 41 De som tog emot hans ord döptes, och antalet lärjungar ökade den dagen med omkring tre tusen.

Apg. 22:16 (Paulus dop)

16 καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

16 Och nu, vad väntar du på? Res dig och låt dig döpas och tvättas ren från dina synder och åkalla hans namn.

Apg. 8:35-38 (Hovmannens dop)

35 ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρζάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ, καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος Ἰδού ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι;... 38 καὶ ἐκέλευσεν στήναι τὸ ἄρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν.

35 Då började Filippus tala och utifrån det skriftstället förklara evangeliet om Jesus för honom. 36 När de nu färdades vägen fram kom de till ett vattendrag, och hovmannen sade: "Här finns vatten. Vad hindrar att jag blir döpt?"... 38 Han befallde att vagnen skulle stanna. Både Filippus och hovmannen gick ner i vattnet, och Filippus döpte honom.

Apg. 16:30-34 (Fångvaktarens dop)

30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 οἱ δὲ εἶπαν Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. 32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβάπτισθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχρῆμα, 34 ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἠγαλλίασατο πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ Θεῷ.

30 Sedan förde han ut dem och frågade: "Herrar, vad ska jag göra för att bli frälst?" 31 De svarade: "Tro på Herren Jesus så blir du frälst, du och din familj." 32 Och de förkunnade Herrens ord för honom och för alla i hans familj. 33 Redan vid samma timme på natten tog fångvaktaren med dem och tvättade deras sår, och han döptes genast tillsammans med hela sin familj. 34 Sedan förde han dem upp till sin bostad och dukade ett bord, jublande glad över att han med hela sin familj hade kommit till tro på Gud.

Gal. 3:26-27 (döpta till Kristus)

26 Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 27 ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.

26 Alla är ni Guds barn genom tron på Kristus Jesus. 27 Alla ni som blivit döpta till Kristus har iklätt er Kristus.

Tit. 3:5-8 (dopet föder på nytt)

5...ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος Ἁγίου, 6 οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, 7 ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. 8 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιουῖσθαι,

5...Han frälste oss genom ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande, 6 som han rikligt utgöt över oss genom Jesus Kristus, vår Frälsare, 7 för att vi ska stå rättfärdiga

genom hans nåd och bli arvingar med hopp om evigt liv. 8 Detta är ett ord att lita på, och jag vill att du med kraft inskräper det

Apg. 2:38-39 (dopet gäller också barnen)

38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτοὺς Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. 39 ὑμῖν γὰρ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πάσιν τοῖς εἰς μακρὰν, ὅσους ἂν προσκαλέσῃται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.

38 Petrus svarade dem: "Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att era synder blir förlåtna. Då får ni den helige Ande som gåva. 39 Löftet gäller er och era barn och alla dem som är långt borta, alla som Herren vår Gud kallar."

Mark. 10:13-14 (låt barnen komma till Jesus)

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα αὐτῶν ἄφηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. 14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

13 Man bar fram små barn till Jesus för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem. 14 När Jesus såg det, blev han upprörd och sade till dem: "Låt barnen komma till mig och hindra dem inte, för Guds rike tillhör sådana som de.

Matt. 18:6 (barnen kan tro)

6 ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περι τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

6 Men den som förleder en av dessa små som tror på mig, för honom hade det varit bättre att få en kvarnsten hängd om halsen och bli sänkt i havets djup.

Rom. 6:3-5 (döpta till Kristus)

3 ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; 4 συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. 5 εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα·

3 Eller vet ni inte att alla vi som är döpta till Kristus Jesus är döpta till hans död? 4 Vi är begravda med honom genom dopet till döden för att leva det nya livet, liksom Kristus är uppväckt från de döda genom Faderns härlighet. 5 För om vi är förenade med honom i en död som hans, ska vi också vara det i en uppståndelse som hans.

Kol. 2:11-13 (omskärelsen genom dopet)

11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·

11 I honom blev ni också omskurna, inte med människohand utan med Kristi omskärelse, när ni avkläddes er syndiga natur 12 och begravdes med honom i dopet. I dopet blev ni också uppväckta med honom genom tron på Guds kraft, han som uppväckte honom från de döda.

1 Petr. 3:19-21 (Noas ark förebild för dopet)

20... ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτῶ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος. 21 ὁ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ρύπου ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,

20... under Noas dagar medan arken byggdes. I den blev några få, åtta själar, frälsta genom vattnet. 21 Efter denna förebild frälser nu dopet också er. Det innebär inte att kroppen renas från smuts utan är ett rent samvetes bekännelse till Gud genom Jesu Kristi uppståndelse, //Luther: "ett gott samvetes förbund", vårt dopförbund, där Gud lovar oss syndernas förlåtelse//

Bekännelsen

Om dopet lär de, att det är nödvändigt till saligheten och att Guds nåd tillbjuds genom dopet samt att barnen bör döpas, för att de genom dopet må frambäras till Gud och så upptas i hans nåd. De fördömer vederdöparna som bestrider att barnen bli frälsta genom dopet (CA 9, SKB 59, Trigl 46).

Våra motståndare godkänner den nionde artikeln, vari vi bekänner att dopet är nödvändigt för saligheten, att barnen böra döpas och att barndopet inte är förkastligt, utan nödvändigt och verksamt till saligheten. Och då evangeliet hos oss lärs rent och klart, har vi genom Guds nåd därav skördat den frukten, att i våra församlingar inte några vederdöpare uppstått, eftersom människorna genom Guds ord skyddats mot dessa förbrytares gudlösa och upproriska anhang. Vi förkastar såväl ett flertal andra av vederdöparnas villfarelser som även denna, att barndopet enligt deras mening skulle vara utan nytta. Det är nämligen i högsta grad visst och sant, att löftet om frälsning tillkommer även de små barnen. Men löftet tillkommer inte sådana, som står utanför Kristi kyrka, där varken Ordet eller sakramenten finnas, ty Kristus pånyttföder genom Ordet och sakramenten. Därför är det nödvändigt att man döper de små barnen för att löftet om frälsning må komma dem till del, i enlighet med Kristi befallning: döp alla folk. Liksom frälsningen i detta ord tillbjuds alla, så tillbjuds också dopet åt alla, män, kvinnor, barn och spädbarn. Härav följer tydligt, att barnen böra döpas, ty frälsningen tillbjuds tillsammans med dopet. För det andra är det uppenbart, att Gud gillar dopet av de små barnen. Därför hysa vederdöparna en ogudaktig mening, då de förkastar barndopet. Att Gud gillar dopet av barnen, det framgår därav, att Gud giver sin Ande åt dem, som blivit döpta. Ty vore detta dop ogiltigt, så skulle den helige Ande inte ges åt någon, inga skulle bli frälsta och ingen kyrka skulle till sist finnas. Detta skäl torde ensamt kunna befästa gudfruktiga och fromma människor mot vederdöparnas ogudaktiga och förryckta åsikter (Apol. 9, SKB 184f, Trigl 244).

Om dopet. Dopet är ingenting annat än Guds ord med vatten enligt hans instiftelses ordning eller, såsom Paulus säger, "ett bad i kraft av ordet", och såsom även Augustinus säger: "Ordet må komma till elementet, och så uppstår sakramentet." Därför kan vi inte instämma med Thomas och predikaremunkarna, som glömma ordet och säga, att Gud har

nedlagt en andlig kraft i vattnet, vilken genom vattnet avtvår synden, 3] och inte heller med Scotus och barfotamunkarna, som lära, att dopet avtvår synden genom Guds viljas verkan och att detta avtvående sålunda sker allenast genom Guds vilja, men inte alls genom ordet eller vattnet.

Om barndopet. Här lära vi, att man skall döpa barnen, ty även dessa äro inneslutna i den utlovade frälsningen, som blivit verklighet genom Kristus, och den får kyrkan inte undanhålla dem (Schmalk., SKB 331, 490f).

Vad är dopet? Svar: Dopet är inte bara vatten, utan vatten som omfattas av Guds bud och är förenat med Guds ord. Vilket är detta Guds ord? Svar: Det som vår Herre Jesus Kristus säger i Matteus sista kapitel: Gå ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns, Sonens och den helige Andes namn.

För det andra. Vad ger dopet och vad är det för nytta med det? Svar: Dopet ger syndernas förlåtelse och frälsning från döden och djävulen. Det skänker evig salighet åt alla som tror på Guds ord och löfte. Vilket är detta Guds ord och löfte? Svar: Vår herre Kristus säger i slutet av Markus evangelium: Den som tror och blir döpt ska bli frälst, men den som inte tror ska bli fördömd (Mark. 16:16).

För det tredje. Hur kan vatten göra något så stort? Svar: Det är inte vattnet i sig som gör det, utan Guds ord, som är med och i vattnet. Tron förtröstar på detta Guds ord i vattnet. Utan Guds ord är det bara vanligt vatten och inget dop, men med Guds ord blir det ett riktigt dop. Det är ett livets vatten fullt av nåd, ett bad till ny födelse i den helige Ande. Så säger S:t Paulus i Titus tredje kapitel: Han frälste oss genom ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande, som han rikligt utgöt över oss genom Jesus Kristus, vår Frälsare, för att vi ska stå rättfärdiga genom hans nåd och bli arvingar med hopp om evigt liv. Detta är ett ord att lita på (Tit. 3:5-8).

För det fjärde. Vad betyder detta dop i vatten? Svar: Det betyder att den gamle Adam i oss ska dränkas och dödas varje dag med alla sina synder och onda begär. Detta sker genom ånger och omvändelse, så att en ny människa kommer fram och uppstår varje dag. Så får vi leva i rättfärdighet och renhet inför Gud i evighet. Var står det skrivet? S:t Paulus säger i Romarbrevet, kap. 6: Vi är begravda med Kristus genom dopet till döden för att leva det nya livet, liksom Kristus är uppväckt från de döda genom Faderns härlighet (Rom. 6:4) (L. kat., SKB 369f, Trigl 550f).

Genom det nu sagda må du nu få en riktig uppfattning av saken, så att du kan svara på frågan, vad dopet är, och det så, att det inte är blott och bart vatten, utan ett vatten, som är omslutet av Guds ord och befallning och helgat därigenom, så att det är ett sannskyldigt Guds vatten; inte eftersom detta vatten i och för sig självt är ädlare än annat vatten, utan eftersom Guds ord och befallning här tillkommer. Därför är det ett bovstreck och djävulens gyckelspel, när nu våra moderna andar för att smäda dopet lämnar åt sidan Guds ord och ordning och inte håller det för mer än det vatten, som man öser ur brunnen, samt sedan försmädligt fråga: "Vad kan väl en handfull vatten hjälpa själen?" Ja, min vän, vem vet inte, att vatten är vatten, om det kommer i fråga skilt från Guds ord? Men huru vågar du så mästra Guds ordning och från dopet rycka loss den värdefullaste klenod, som Gud därmed förbundit och däri infattat och som han inte vill ha skild därifrån. Ty kärnan i vattnet är just Guds ord eller befallning och Guds namn; och det är en skatt, som är större och ädlare än himmel och jord (St. kat., SKB 473f, Trigl 734).

Man ser härav, vilken hög och förträfflig sak dopet är. Ty det rycker oss ur djävulens gap och gör oss till Guds egendom, det dämpar och borttager synden, vidare stärker det dagligen den nya människan samt övar ständigt sitt verk och förblir i kraft, till dess vi från detta elände kommer till den eviga härligheten (St. kat., SKB 483, Trigl 750).

16 Bikten och nycklarna

Joh. 20:21-23 (lösa och binda)

21 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. 22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον. 23 ἂν τινῶν ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· ἂν τινῶν κρατῆτε, κεκράτηνται.

21 Jesus sade än en gång till dem: "Frid vare med er! Som Fadern har sänt mig sänder jag er." 22 Sedan han sagt detta, andades han på dem och sade: "Ta emot den helige Ande! 23 Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna, och om ni binder någon i hans synder så är han bunden."

Matt. 16:19 (nycklamakten)

19 δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

19 Jag ska ge dig himmelrikets nycklar. Allt som du binder på jorden ska vara bundet i himlen, och allt som du löser på jorden ska vara löst i himlen.

Matt. 9:2, 6-8 (makt att förlåta synder)

2 Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ Θάρσει, τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι... 6 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας — τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ Ἐγειρε ἄρον σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 7 καὶ ἐγερθεὶς ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ. 8 ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

2 Där kom några till honom med en förlamad man som låg på en bädd. Jesus såg deras tro och sade till den lame: "Var lugn, mitt barn. Dina synder är förlåtna."... 6 Men för att ni ska veta att Människosonen har makt på jorden att förlåta synder, säger jag dig" – och nu talade han till den lame: "Res dig, ta din bädd och gå hem!" 7 Då reste mannen sig upp och gick hem. 8 När folket såg det, greps de av fruktan och prisade Gud som hade gett sådan makt åt människor.

1 Joh. 1:8-9 (syndabekännelse och avlösning)

8 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. 9 ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστιν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφήῃ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθάρισῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας.

8 Om vi säger att vi inte har synd, bedrar vi oss själva och sanningen finns inte i oss. 9 Om vi bekänner våra synder, är han trofast och rättfärdig så att han förlåter oss våra synder och renar oss från all orättfärdighet.

Matt. 18:15-18 (kyrkotukt)

15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταζὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἂν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου· 16 ἂν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἓτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥήμα· 17 ἂν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἂν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἔθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἂν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῶ, καὶ ὅσα ἂν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανῶ.

15 Om din broder har syndat, så gå och ställ honom till svars enskilt, er emellan. Lyssnar han på dig så har du vunnit din broder. 16 Men om han inte lyssnar, ta då med dig en eller två andra, för att varje sak ska avgöras efter två eller tre vittnens ord. 17 Lyssnar han inte till dem, så säg det till församlingen. Och lyssnar han inte heller till församlingen, då ska han vara för dig som en hedning och tullindrivare. 18 Jag säger er sanningen: Allt som ni binder på jorden ska vara bundet i himlen, och allt som ni löser på jorden ska vara löst i himlen.

1 Kor. 5:1-5 (exkommunikation)

1 Ὅπως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἣτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. 2 καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; 3 ἐγὼ μὲν γάρ, ἀπὼν τῷ σώματι παρῶν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρῶν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον 4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου.

1 Det ryktas faktiskt om sexuell omoral bland er, sådan omoral som man inte ens hittar bland hedningarna: att en man lever ihop med sin fars hustru. 2 Och ändå är ni uppblåsta! I stället borde ni ha blivit så bedrövade att den som gjort det hade drivits ut ur er gemenskap. 3 Jag som är frånvarande till kroppen men närvarande i anden har redan, som om jag var där, 4 i vår Herre Jesu Kristi namn fällt domen över den som handlat så. När ni är samlade och min ande är hos er med vår Herre Jesu makt, 5 ska den mannen överlämnas åt Satan till köttets fördärv för att anden ska bli frälst på Herrens dag.

1 Kor. 5:9-13 (exkommunikation)

9 Ἐγραφα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, 10 οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ ἄρπαζιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. 11 νῦν δὲ ἔγραφα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἂν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοιδορὸς ἢ μέθυσος ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 τί γάρ μοι τοὺς ἔζω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; 13 τοὺς δὲ ἔζω ὁ Θεὸς κρίνει. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

9 I mitt brev till er skrev jag att ni inte ska umgås med sexuellt omoraliska människor. 10 Jag menade inte alla omoraliska här i världen, inte alla giriga och utsugare och avgudadyrkare. Annars hade ni behövt lämna världen! 11 Men nu skriver jag till er att ni

inte ska umgås med den som kallar sig broder och är sexuellt omoralisk, girig, avgudadyrkare, förtalare, drinkare eller utsugare. Med en sådan ska ni inte ens äta. 12 Är det min sak att döma de utomstående? Är det inte dem som är innanför ni ska döma? 13 De utomstående ska Gud döma. Driv bort från er den som är ond!

2 Kor. 2:5-8 (återupptagande i församlingen)

5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. 6 ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἢ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε τοῦναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μή πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῆ ὁ τοιοῦτος. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην·

5 Om en viss person har orsakat sorg, så är det inte mig han har gett sorg utan i viss mån er alla, för att inte säga för mycket. 6 Det räcker med det straff han har fått av de flesta. 7 Nu får ni i stället förlåta och trösta honom så att han inte går under i sin djupa sorg. 8 Därför uppmanar jag er att bemöta honom med kärlek.

2 Sam. 12:13 (syndabekännelse och avlösning)

וַיֹּאמֶר תָּדֹא-לְךָ, וַיֹּאמֶר נָתָן לְדָוִד, גַּם-יְהוָה הֶעֱבִיר חֵטְאֶתְךָ--לֹא תוֹמַת

13 καὶ εἶπε Δαυὶδ τῷ Νάθαν· ἡμάρτηκα τῷ Κυρίῳ. καὶ εἶπε Νάθαν πρὸς Δαυίδ· καὶ Κύριος παρεβίβασε τὸ ἁμάρτημά σου, οὐ μὴ ἀποθάνῃς·

13 Då sade David till Natan: ”Jag har syndat mot Herren.” Natan sade till David: ”Så har också Herren förlåtit dig din synd. Du ska inte dö.

Bekännelsen

Om bikten lär de, att den enskilda avlösningen bör bibehållas i kyrkorna, ehuru i bikten uppräknandet av alla synder inte är nödvändigt. Ty det är omöjligt, så som det står i psalmen: Vem märker själv, hur ofta han felar etc. Ps. 19:13 (CA 11, SKB 60, Trigl 46).

Känt är, att vi förklarat och förhärligat avlösningens välgärning och nycklarnas makt på sådant sätt, att många ängslade samveten hämtat tröst av denna vår lära, då de hört, att det är Guds befallning, ja, evangeliets egen röst, att vi må tro avlösningen och vara fast förvissade om att syndernas förlåtelse ges oss av nåd för Kristi skull och att vi genom denna tro i sanning blir försonade med Gud. Denna lära har ingett många fromma hjärtan nytt mod och har förvärvat åt Luther det största förtroende hos alla rättskaffens människor, då den för samvetena visar på en fast och viss tröst, ty förut hade läran om gärningarna förtagit avlösningen hela dess kraft, då de skolastiska teologerna och munkarna inte hade något att lära om tron och förlåtelsen av nåd (Apol. 11, SKB 186f, Trigl 248).

Beträffande tiden för bikten är det känt, att de flesta i våra församlingar upprepade gånger under året bruka de båda sakramenten: avlösningen och Herrens nattvard. Och de bland oss, som undervisar om sakramentens betydelse och värde, de gör så, att de inbjuder folket att ofta bruka sakramenten. Angående denna sak finns av de våra mycket skrivet, som är så framställt, att om det bland våra motståndare finns rättskaffens män, dessa utan tvivel skulle gilla och prisa det. Uteslutning från sakramentsgemenskapen proklamerar hos oss för de uppenbart lastbara och för dem som föraktar sakramenten. Detta göra vi i enlighet med både evangelium och gamla kyrkliga stadganden. Men hos oss

föreskrivs inte en viss tid för bikten, eftersom alla inte vid en och samma tidpunkt kan vara därtill lika beredda. Om alla kommer på samma gång, skulle de inte kunna förhöras och undervisas ordentligt (Apol. 11, SKB 187, Trigl 248).

Om bikten. Emedan avlösningen eller nyckelmakten är en sådan hjälp och tröst mot synden och det onda samvetet, som Kristus förordnat i evangeliet, så bör man för all del inte låta bikten och avlösningen komma ur bruk i kyrkan, detta särskilt med hänsyn till de förskräckta samvetena, men även för det okunniga ungfolkets skull, för att det må undervisas och förhöras i den kristna läran. Beträffande uppräknandet av synderna må det dock stå var och en fritt att ange vad han vill eller inte. Ty så länge vi är i köttet, talar vi inte osanning, om vi säger: "Jag är en fattig, syndfull människa." Rom. 7: "Jag erfar i mina lemmar en annan lag." Och man skall inte ringakta den enskilda avlösningen, ty den härrör från nyckelämbetet, utan man skall skatta den liksom alla andra ämbeten i den kristna kyrkan såsom något högt och dyrt (Schmalk., SKB 332f, Trigl 492f).

Vad är bikten? Svar: Bikten består av två stycken. Det första är att man bekänner sina synder, och det andra att man tar emot avlösningen eller förlåtelsen av biktfadern som från Gud själv. Man ska inte tvivla på detta utan lita helt och fullt på att alla synder därigenom är förlättna inför Gud i himlen. Vilka synder ska man då bikta? Inför Gud ska man erkänna sig skyldig till alla synder, också de som vi inte själva märker av. Så gör vi i bönen Fader vår. Men inför biktfadern ska vi bara bekänna de synder som vi vet om och känner i hjärtat...

Särskilt bekänner jag att jag en gång har svurit och en annan gång varit oförskämnd och elak med mina ord. En gång har jag försummat personen N.N. ... o.s.v. Låt det så vara nog med detta. Men om du inte vet om någonting alls (vilket väl inte är möjligt!), så nämn inget särskilt, utan ta emot förlåtelsen på den allmänna syndabekännelsen, som du läser upp inför din biktfar. Sedan säger prästen: Gud vare dig nådig och styrke din tro. Amen. Vidare: Tror du, att min förlåtelse är Guds förlåtelse? Den biktande svarar: Ja.

Prästen fortsätter: Ske dig såsom du tror. Och på vår Herres Jesu Kristi befallning förlåter jag dig alla dina synder i Faderns, Sonens och den helige Andes namn. Amen. Gå i Herrens frid! Men de som är mycket bekymrade i sitt samvete eller har stor bedrövelse och anfäktelse ska prästen förstå att väl trösta med olika bibelord och så styrka och uppmuntra deras tro. Det här är nu bara ett exempel på hur vanliga människor kan gå till bikt (L. kat., SKB 371f, Trigl 552f).

17 Nattvarden

Matt. 26:26-29 (instiftelsen 1)

26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβῶν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δούσ τοῖς μαθηταῖς εἶπεν Λάβετε φάγετε· **τοῦτό ἐστὶν τὸ σῶμά μου**. 27 καὶ λαβῶν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· 28 **τοῦτο γὰρ ἐστὶν τὸ αἷμά μου** τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πῖω ἅπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς μου.

26 Medan de åt tog Jesus ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt lärjungarna och sade: "Tag och ät. Detta är min kropp." 27 Och han tog en bägare, tackade Gud och gav åt dem och sade: "Drick av den alla. 28 Detta är mitt blod, förbundsblodet, som blir utgjutet för många till syndernas förlåtelse. 29 Jag säger er: Från denna stund ska jag inte dricka av vinstockens frukt förrän den dag jag dricker det nytt med er i min Fars rike."

Mark. 14:22-25 (instiftelsen 2)

22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβῶν ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν Λάβετε· **τοῦτό ἐστὶν τὸ σῶμά μου**. 23 καὶ λαβῶν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖς **Τοῦτό ἐστὶν τὸ αἷμά μου** τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. 25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

22 Medan de åt tog Jesus ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt dem och sade: "Ta detta, det är min kropp." 23 Och han tog en bägare, tackade Gud och gav åt dem, och de drack alla ur den. 24 Och han sade till dem: "Detta är mitt blod, förbundsblodet, som blir utgjutet för många. 25 Jag säger er sanningen: Jag ska inte dricka av vinstockens frukt förrän den dag då jag dricker det nytt i Guds rike."

Luk. 22:17-20 (instiftelsen 3)

17 καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν Λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτοὺς· 18 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ πῖω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως οὗ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ. 19 καὶ λαβῶν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων **Τοῦτό ἐστὶν τὸ σῶμά μου** τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· **τοῦτο ποιεῖτε** εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 20 καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων **Τοῦτο τὸ ποτήριον ἢ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου**, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον.

17 Och han tog en bägare, tackade Gud och sade: "Ta detta och dela mellan er. 18 För jag säger er: Från denna stund ska jag inte dricka av vinstockens frukt förrän Guds rike kommer." 19 Och han tog ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt dem och sade: "Detta är min kropp som blir utgiven för er. Gör detta för att minnas mig." 20 På samma sätt tog han bägaren efter måltiden och sade: "Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod som blir utgjutet för er."

1 Kor. 11:23-26 (instiftelsen 4)

23 ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον 24 καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν **Τοῦτό μού ἐστιν τὸ σῶμα** τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· **τοῦτο ποιεῖτε** εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων **Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε**, ὅσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 26 ὅσάκις γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ.

23 Jag har själv tagit emot från Herren vad jag fört vidare till er: Den natt då Herren Jesus blev förrådd tog han ett bröd, 24 tackade Gud, bröt det och sade: "Detta är min kropp som blir utgiven för er. Gör detta för att minnas mig." 25 På samma sätt tog han bägaren efter måltiden och sade: "Denna bägare är det nya förbundet i mitt blod. Så ofta ni dricker av den, gör det för att minnas mig." 26 Så ofta ni äter detta bröd och dricker denna bägare förkunnar ni Herrens död till dess han kommer.

1 Kor. 10:16 (välsignelsens bägare)

16 Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ **κοινωνία ἐστὶν τοῦ αἵματος** τοῦ Χριστοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ **κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ** ἐστὶν;

16 Välsignelsens bägare som vi välsignar, är den inte gemenskap med Kristi blod? Brödet som vi bryter, är det inte gemenskap med Kristi kropp?

1 Kor. 11:27-29 (ovärdigt ätande och drickande)

27 ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναζίως, ἔνοχος ἔσται **τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου**. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 ὃ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει **μὴ διακρίνων τὸ σῶμα**.

27 Den som äter brödet eller dricker Herrens bägare på ett ovärdigt sätt syndar därför mot Herrens kropp och blod. 28 Var och en ska pröva sig själv och så äta av brödet och dricka av bägaren. 29 Den som äter och dricker utan att urskilja Herrens kropp, han äter och dricker en dom över sig.

//Kommentar. Lukas och Paulus återger Jesu ord: Gör detta, vilket visar att vi i vår nattvard skall göra detsamma som Jesus gjorde, nämligen ta bröd och vin och upprepa instiftelseorden över dem (konsekrationen). Kristus är då närvarande i brödet och vinet med sin kropp och sin blod, vilket vi skall äta och dricka till syndernas förlåtelse.//

Apg. 2:42 (brödsbrytelsen, nattvarden)

42 ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, **τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου** καὶ ταῖς προσευχαίς.

42 De höll troget fast vid apostlarnas undervisning och vid gemenskapen, brödsbrytelsen och bönerna.

Bekännelsen

Om Herrens nattvard. Om Herrens nattvard lär de, att Kristi lekamen och blod i nattvarden är verkligen tillstådes och utdelas åt dem som undfår sakramentet. De ogillar dem som lär annorlunda (CA 10, SKB 60, Trigl 46).

Motståndarna gillar även den tionde artikeln, vari vi bekänner vår tro, att i Herrens nattvard Kristi lekamen och blod äro i sanning och väsentligen närvarande och utdelas tillsammans med de ting, som syns, brödet och vinet, åt dem, som mottager sakramentet. Vi försvarar ståndaktigt denna mening, sedan vi gjort saken till föremål för noggrann omprövning och behandling. Ty då Paulus säger, att brödet är en delaktighet av Kristi kropp, så skulle ju följa, att brödet inte vore en delaktighet av Kristi kropp, utan blott av hans ande, om Herrens lekamen inte vore i sanning närvarande. Vi erfar, inte bara att den romerska kyrkan hävdar Kristi lekamliga närvaro, utan även att den grekiska kyrkan fordom varit och ännu alltjämt är av samma mening. Detta betygas nämligen av mässordningen hos de förra, vari prästen tydligt beder, att av det förvandlade brödet må bli Kristi egen lekamen. Och den, såsom det synes oss, inte oäвне bulgariske författaren säger uttryckligen, att brödet inte bara är ett tecken, utan i sanning förvandlas till Kristi kött (Apol. 10, SKB 185, Trigl 246).

Här lär vi, att brödet och vinet i nattvarden är Kristi sanna lekamen och blod, som utdelas åt och tas emot av inte bara fromma utan även ogudaktiga kristna (Schmalk., SKB 331, Trigl 492).

Vad är altarets sakrament? Svar: Det är vår Herre Jesu Kristi sanna kropp och blod under bröd och vin. Kristus själv har instiftat det för oss kristna till att äta och dricka (L. kat., SKB 372, Trigl 554).

Vad har vi för nytta av att äta och dricka detta? Svar: Det förstår vi av orden "för er utgiven och utgjutet till syndernas förlåtelse". I detta sakrament får vi syndernas förlåtelse, liv och salighet. Det ges oss genom de här orden. Där syndernas förlåtelse är, där är också liv och salighet. Hur kan vanligt ätande och drickande ha en så stor kraft? Svar: Det beror inte på att vi äter och dricker i sig, utan på orden som står här: "för er utgiven och utgjutet till syndernas förlåtelse". De orden tillsammans med det kroppsliga ätandet och drickandet är det viktigaste i nattvarden sakrament. Den som tror på dessa ord, han har precis vad de säger, nämligen syndernas förlåtelse (L. kat., SKB 373, Trigl 556).

Ordet är, säger jag, det som grundlägger och särskilt utmärker detta sakrament, så att det inte är blott och bart bröd och vin, utan med rätta kallas Kristi lekamen och blod. Ty det heter: "Accedat verbum ad elementum et fit sacramentum", d.ä. "när ordet kommer till det utvärtes tinget, så blir det ett sakrament". Denna sats av S:t Augustinus är så träffande och riktig, att han knappast har sagt något bättre. Ordet måste göra elementet till sakrament, om inte, förbliver det rätt och slätt element. Nu är detta inte en furstes eller kejsares, utan själva det gudomliga Majestätets ord och påbud, inför vilket allt skapat borde nedfalla på sina knän och erkänna, att det är så som han säger, samt ta emot det med all vördnad, fruktan och ödmjukhet.

Med det ordet kan du styrka ditt samvete och säga: "Om än hundra tusen djävlar jämte alla svärmare komma med sitt tal: 'Huru kan bröd och vin vara Kristi lekamen och blod?' så vet jag, att alla andar och lärda tillsammans inte äro så kloka som det gudomliga Majestätet i sitt minsta finger." Här står nu Kristi ord: "Tagen och äten! Detta är min lekamen. Drick härav alla! Detta är det nya förbundet i mitt blod" o.s.v. Därvid förblir vi, och vi vill se den, som skall kunna mästra Kristus och få annan mening i det han har talat. Det är väl sant, att om du tar bort ordet från nattvarden eller ser därpå utan ordet, så har

du inte annat än bröd och vin rätt och slätt. Men om återigen orden få höra tillsammans därmed, såsom de bör och måste, så har vi i enlighet med dessas vittnesbörd i sanning Kristi lekamen och blod. Ty såsom Kristi mun talar och säger, så är det, då han inte kan ljuga och bedraga (St. kat., SKB 485, Trigl 754).

Ty Kristus säger inte: "Om I tror eller är värdiga, så undfår ni min lekamen och mitt blod", utan: "Tag, ät och drick, detta är min lekamen och mitt blod." Vidare säger han: "Gör detta" (nämligen det jag nu gör, instiftar, ger er och bjuder er att ta emot. Det vill säga: vare sig du är ovärdig eller värdig, så undfår du här hans lekamen och hans blod i kraft av dessa ord, som är förbundna med brödet och vinet. Så märk nu och kom väl ihåg detta; ty dessa ord är vår grundval, vårt skydd och värn emot alla villfarelser och förförelser, som hittills uppkommit eller ännu kan uppkomma (St. kat., SKB 486, Trigl 756).

Emedan missförstånd och söndring uppstått emellan en del teologer av den Augsburgska bekännelsen med avseende på konsekrationen och den gängse förekommande grundsatsen, att sakrament inte förekommer utanför det instiftade bruket, hava vi med avseende härpå i broderlig samdräkt enat oss om följande: Kristi lekamens och blods sanna närvaro i nattvarden åstadkoms inte av någon människas ord eller gärningar, varken prästens ord och förtjänster eller nattvardsgästernas ätande och drickande och tro, utan bör helt och hållet tillskrivas Guds, den Allsmäktiges, och vår Herres Jusu Kristi ord, instiftelse och ordning. Ty Jesu Kristi sanna och allsmäktiga ord, som han uttalade vid nattvardens instiftande, var inte bara verksamma vid den första nattvarden, utan gäller, verkar och har sin kraft fortfarande, så att i kraft av samma ord, som Kristus uttalade vid den första nattvarden, Kristi lekamen och blod kommer att vara i sanning närvarande, utdelas och tas emot överallt, där nattvarden firas enligt Kristi instiftelse och hans ord brukas. Ty där man håller fast vid hans instiftelse, uttalar hans ord över brödet och kalken och sedan utdelar det välsignade brödet och vinet, där är Kristus själv genom de uttalade orden i kraft av den första instiftelsen verksam genom sitt ord, som han vill skola upprepas (FC SD 7, SKB 622f, Trigl 996f).

Vidare skriver Luther i Tom. 3. Ien. fol. 466: "Även om jag över alla bröd uttalade orden: Detta är min lekamen, så skulle ingenting följa av detta. Men när vi i enlighet med hans instiftelse och befallning i nattvarden säger: Detta är min lekamen, så är det hans lekamen, inte för vårt tals eller våra maktords skull, utan på grund av att han bjudit oss säga och göra så och bundit sin befallning och sitt handlande vid våra ord" (FC SD 7, SKB 623, Trigl 1000).

För att bevara denna sanna kristna lära och den heliga nattvarden och för att avvisa och utrota mångahanda avgudiska missbruk och förvanskningar av detta Kristi testamente, har man ur instiftelseorden härlett denna nyttiga regel och norm: Nihil habet rationem sacramenti extra usum a Christo institutum eller extra actionem divinitus institutam, d.v.s. om man inte håller Kristi instiftelse, såsom han förordnat den, föreligger inget sakrament. Denna regel bör ingalunda förkastas, utan kan med gagn användas och bevaras i Guds kyrka. Här betyder orden usus eller actio, d.v.s. bruk eller handling, inte närmast tron och inte heller ätandet med munnen, utan hela den yttre, synliga, av Kristus instiftade nattvardshandlingen, konsekrationen eller instiftelseorden, utdelandet och mottagandet eller ätandet med munnen av det välsignade brödet och vinet, Kristi lekamen och blod. Utanför detta bruk, när i den påviska mässan brödet inte utdelas, utan offras eller inläses, bärs omkring eller ställs fram för att tillbedjas, bör det inte anses såsom något sakrament, alldeles såsom dopvattnet, när det användes till att inviga klockor eller att bota spetälska eller eljest framställs för att tillbedjas, inte är något sakrament eller dop. Mot sådana påviska missbruk har denna regel ursprungligen blivit uppställd och av doktor Luther själv i Tom. 4. Ien. förklarad (FC SD 7, SKB 624, Trigl 1000f).

18 De yttersta tingen

Dan. 11:30-32 (förödelsens styggelse i templet)

וּבְאוּ בו צִיִּים כְּתִים, וְנִכְאָה, וְשָׁב עֲמָה עַל-בְּרִית-קִדְוֶה, וְשָׁה; וְשָׁב וַיָּבוּ, עַל-עֲזָבִי בְרִית קִדְוֶה.

וְזָרְעִים, מִמְּנוּ יַעֲמָדוּ; וְלָלוּ הַמְּקִדְוֶה הַמְּעֹז, וְהִסִּירוּ הַתְּמִיד, וְנִתְּנוּ, **הַשְּׂקִיּוֹת מִשָּׁמַיִם** וּמְשִׁיעֵי בְרִית, יִחַיֵּי בְּלִקְוֶה; וְעַם יִדְעֵי אֲלֵהֵיו, יִחַיֵּי וְשָׁוִי.

30 καὶ εἰσελεύσονται ἐν αὐτῷ οἱ ἐκπορευόμενοι Κίτιοι, καὶ ταπεινωθήσεται· καὶ ἐπιστρέφει καὶ θυμωθήσεται ἐπὶ διαθήκην ἁγίαν· καὶ ποιήσει καὶ ἐπιστρέφει καὶ συνήσει ἐπὶ τοὺς καταλιπόντας διαθήκην ἁγίαν. 31 καὶ σπέρματα ἐξ αὐτοῦ ἀναστήσονται καὶ βεβηλώσουσι τὸ ἅγιασμα τῆς δυναστείας καὶ μεταστήσουσι τὸν ἐνδελεχισμὸν καὶ δώσουσι **βδέλυγμα ἠφανισμένων**. 32 καὶ οἱ ἀνομοῦντες διαθήκην ἐπάξουσιν ἐν ὀλισθήμασι, καὶ λαὸς γινώσκοντες Θεὸν αὐτοῦ κατισχύσουσι καὶ ποιήσουσι.

30 Då ska han vända tillbaka och rikta sin vrede mot det heliga förbundet och ge vreden fritt utlopp. Och när han har kommit hem, ska han lyssna till dem som har övergett det heliga förbundet. 31 Härar från honom ska komma, och de ska orena helgedomen, tillflyktsorten, avskaffa det dagliga offret och ställa upp **förödelsens styggelse**. 32 Dem som har kränkt förbundet ska han med smickrande ord locka till avfall. Men de av folket som känner sin Gud ska stå fasta och hålla ut. //Profetian syftar på Antiokus IV Epifanes som profanerade templet år 167 f Kr. **הַשְּׂקִיּוֹת מִשָּׁמַיִם**= förödelsens styggelse.//

1 Mackabéerboken 1:10-15 (tillhör apokryferna)

10 καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῶν ρίζα ἀμαρτωλὸς Ἀντίοχος Ἐπιφανῆς, υἱὸς Ἀντιόχου βασιλέως, ὃς ἦν ὄμηρα ἐν τῇ Ῥώμῃ· καὶ ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει ἑκατοστῷ καὶ τριακοστῷ καὶ ἐβδόμῳ βασιλείας Ἑλλήνων.

10 Från deras stam utgick ett genomfördärvat skott: Antiochos Epifanes, kung Antiochos son, som hade varit gisslan i Rom. Han blev kung år 137, räknat från det grekiska väldets början. (= 175 f Kr)

11 Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθον ἐξ Ἰσραὴλ υἱοὶ παράνομοι καὶ ἀνέπεισαν πολλοὺς λέγοντες· πορευθῶμεν καὶ διαθώμεθα διαθήκην μετὰ τῶν ἔθνων τῶν κύκλω ἡμῶν, ὅτι ἀφ' ἧς ἐχωρίσθημεν ἀπ' αὐτῶν, εὗρεν ἡμᾶς κακὰ πολλά. 12 καὶ ἠγαθύνθη ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, 13 καὶ προεθυμήθησαν τινες ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν ποιῆσαι τὰ δικαιώματα τῶν ἔθνων. 14 καὶ ᾠκοδόμησαν γυμνάσιον ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τὰ νόμιμα τῶν ἔθνων 15 καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἀκροβυστίας καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ διαθήκης ἁγίας καὶ ἐξευγίσθησαν τοῖς ἔθνεσι καὶ ἐπράθησαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρόν.

11 Vid den tiden började somliga israeliter att överge lagen, och de lockade många med sig. De sade: "Låt oss närma oss hedningarna som bor omkring oss och sluta förbund med dem. Sedan vi avskilde oss från dem har många olyckor kommit över oss." 12 Detta slags

tal vann folkets gillande. 13 Några av dem reste på eget initiativ till kungen, och han gav dem rätt att följa hednisk lag och sed. 14 Sedan byggde de en idrottsanläggning i Jerusalem enligt hedningarnas bruk. 15 De skaffade sig förhud och avföll från det heliga förbundet. De beblandade sig med hedningarna och sålde sig till att göra det onda.

1 Mack. 1:20-24 (templet skövlas år 169 f Kr)

20 καὶ ἐπέστρεψεν Ἀντίοχος μετὰ τὸ πατάζει Αἴγυπτον ἐν τῷ ἑκατοστῷ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ τρίτῳ ἔτει καὶ ἀνέβη ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ ἀνέβη εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ. 21 καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ ἅγιασμα ἐν ὑπερηφανίᾳ καὶ ἔλαβε τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν καὶ τὴν λυχνίαν τοῦ φωτὸς καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς 22 καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως καὶ τὰ σπονδεῖα καὶ τὰς φιάλας καὶ τὰς θυῖσκας τὰς χρυσᾶς καὶ τὸ καταπέτασμα καὶ τοὺς στεφάνους καὶ τὸν κόσμον τὸν χρυσοῦν τὸν κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ καὶ ἐλέπισε πάντα. 23 καὶ ἔλαβε τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη τὰ ἐπιθυμητὰ καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἀποκρύφους, οὓς εὗρε· 24 καὶ λαβὼν πάντα ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ ἐποίησε φονοκτονίαν καὶ ἐλάλησεν ὑπερηφανίαν μεγάλην.

20 Efter att ha besegrat egypterna återvände Antiochos år 143 (=169 f Kr) och marscherade med starka trupper upp mot Israel och Jerusalem. 21 I sitt övermod trängde han in i templet och tog det gyllene altaret, lampstället och alla dess tillbehör, 22 bordet för skådebröden, bågarna och skålarna för dryckesoffren, rökelsefaten av guld, förhänget, kransarna och guldutsmyckningen på tempelhusets fasad, som blev helt avskalad. 23 Han tog silvret och guldet och alla begärliga föremål och allt han fann av de undangömda skatterna. 24 Med allt detta drog han bort till sitt eget land; han spred död och förintelse och förde ett fräckt och övermodigt tal.

1 Mack. 1:54-64 (förödelsens styggelse i templet år 167 f Kr)

54 καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ Χασελεῦ τῷ πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει ὠκοδόμησαν βδέλυγμα ἐρημώσεως ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἐν πόλεσιν Ἰούδα κύκλῳ ὠκοδόμησαν βωμούς· 55 καὶ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῶν οἰκιῶν καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἐθυμίων. 56 καὶ τὰ βιβλία τοῦ νόμου, ἃ εὗρον, ἐνεπύρισαν πυρὶ κατασχίσαντες. 57 καὶ ὅπου εὗρίσκετο παρά τινι βιβλίον διαθήκης, καὶ εἴ τις συνευδόκει τῷ νόμῳ, τὸ σύγκριμα τοῦ βασιλέως ἐθανάτου αὐτόν. 58 ἐν ἰσχύϊ αὐτῶν ἐποίουν οὕτως τῷ Ἰσραὴλ τοῖς εὗρισκομένοις ἐν παντὶ μηνὶ καὶ μηνὶ ἐν ταῖς πόλεσι.

54 Den femtonde dagen i månaden kislew år 145 (167 f Kr) lät kungen bygga den **vanhelgande skändligheten** på brännofferaltaret; även runt om i Judas städer byggdes altaren, 55 och man tände rökelse vid husdörrarna och på gatorna. 56 Alla skriftrullar med lagen som påträffades blev sönderrivna och uppbrända. 57 Om man fann någon som ägde förbundets bok eller någon som höll lagen i ära, betydde kungens påbud döden för honom. 58 Månad efter månad fortsatte deras våldsdåd mot alla israeliter som de ertappade i städerna.

59 καὶ τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς θυσιάζοντες ἐπὶ τὸν βωμόν, ὃς ἦν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 60 καὶ τὰς γυναῖκας τὰς περιτετηκυίας τὰ τέκνα αὐτῶν ἐθανάτωσαν κατὰ τὸ πρόσταγμα 61 καὶ ἐκρέμασαν τὰ βρέφη ἐκ τῶν τραχήλων αὐτῶν, καὶ τοὺς

οἴκους αὐτῶν προενόμευσαν καὶ τοὺς περιτετηκότες αὐτοὺς ἐθανάτωσαν. 62 καὶ πολλοὶ ἐν Ἰσραὴλ ἐκραταιώθησαν καὶ ὠχυρώθησαν ἐν ἑαυτοῖς τοῦ μὴ φαγεῖν κοινὰ 63 καὶ ἐπελέξαντο ἀποθανεῖν, ἵνα μὴ μιανθῶσι τοῖς βρώμασι καὶ μὴ βεβηλώσωσι διαθήκην ἁγίαν, καὶ ἀπέθανον. 64 καὶ ἐγένετο ὀργὴ μεγάλη ἐπὶ Ἰσραὴλ σφόδρα.

59 Den tjugofemte dagen i var månad offrade de på det altare som blivit uppfört på brännofferaltaret. 60 Kvinnor som låtit omskära sina pojkar dödades, så som kungen hade förordnat, 61 och de späda barnen hängdes vid halsen på dem. Också deras familjer och de som utfört omskärelsen blev dödade. 62 Men många israeliter fann mod och styrka inom sig till beslutet att inte äta något orent. 63 De föredrog döden framför att vanhelga sig själva genom maten och skända det heliga förbundet. Och de led döden. 64 Fruktansvärd var vreden som drabbade Israel.

Matt. 24:15-18 (förödelsens styggelse)

15 Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ρηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἐστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, 16 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, 17 ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω ἄραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεφάτω ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.

15 När ni ser 'förödelsens styggelse', som profeten Daniel talar om, stå på helig plats – läsaren bör förstå det rätt – 16 då måste de som är i Judeen fly upp i bergen. 17 Den som är på taket ska inte gå ner för att hämta något från sitt hus, 18 och den som är på åkern ska inte vända tillbaka för att hämta sin mantel. //Jesus utgår här från grekernas avgudabild i templet genom Antiokus Epifanes (167 f Kr) och han talar både om romarnas erövring av Jerusalem år 70 och den yttersta tiden, då Antikrist skall sitta i Guds tempel mitt i den kristna kyrkan.//

2 Tess. 2:1-8 (Antikrist sitter i Guds tempel)

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, 2 εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου.

1 När det gäller vår Herre Jesu Kristi ankomst och hur vi ska samlas hos honom ber vi er, bröder, 2 att inte plötsligt tappa fattningen. Låt er inte skrämmas av någon ande eller av något ord eller brev som påstås komma från oss och som säger att Herrens dag är här.

3 μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, 4 ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτόν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καθίσει, ἀποδεικνύντα ἑαυτόν ὅτι ἔστιν Θεός. 5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὦν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;

3 Låt ingen bedra er på något sätt. Först måste avfallet komma och laglöshetens människa träda fram, fördärvets son, 4 motståndaren som förhäver sig över allt som kallas gud eller heligt så att han sätter sig i Guds tempel och säger sig vara Gud. 5 Minns ni inte att jag sade er detta medan jag ännu var hos er?

6 καὶ νῦν τὸ κατέχον οἶδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. 7 τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας· μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται.

6 Och ni vet vad det är som nu håller honom tillbaka så att han kan träda fram först när hans tid kommer. 7 Laglöshetens hemlighet är ju redan verksam. Nu måste bara han som håller tillbaka röjas ur vägen.

8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, 9 οὗ ἔστιν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους 10 καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς. 11 καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, 12 ἵνα κριθῶσιν πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ.

8 Sedan ska den laglöse träda fram, han som Herren Jesus ska döda med sin muns ande och förgöra med glansen vid sin ankomst. 9 Den laglöses ankomst är ett verk av Satan som kommer med stor kraft och med lögnens tecken och under. 10 Med ondskans alla konster bedrar han dem som går förlorade, eftersom de inte tog emot kärleken till sanningen så att de kunde bli frälsta. 11 Därför sänder Gud villfarelsens makt över dem så att de tror på lögnen 12 och blir dömda, alla de som inte har trott på sanningen utan njutit av orättfärdigheten. //Alla dessa tecken stämmer väl överens med påvedömet framträdande, vars lögner avslöjades genom evangelium i reformationen. Detta antikristiska rike grundar sig på förnekelse av rättfärdiggörelsen genom tron och påveämbetet gör anspråk på ofelbarhet i läran. //

1 Joh. 2:18-22 (den yttersta tiden och Antikrist)

18 Παιδιά, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἐξ ἡμῶν ἦσαν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ Ἁγίου, καὶ οἶδατε πάντες. 21 οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἶδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. 22 Τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν.

18 Kära barn, den sista tiden är här. Och liksom ni har hört att Antikrist ska komma, så har redan nu många antikrister trätt fram. Av det förstår vi att den sista tiden är här. 19 De har gått ut från oss, men de hörde aldrig till oss. Hade de hört till oss skulle de ha blivit kvar hos oss. Men det skulle visa sig att alla inte hör till oss. 20 Ni har en smörjelse från den Helige och ni har alla kunskap. 21 Jag har inte skrivit till er för att ni inte känner sanningen, utan för att ni känner den och vet att ingen lögn kommer från sanningen. 22 Vem är lögnaren om inte den som förnekar att Jesus är Kristus? Den är Antikrist som förnekar Fadern och Sonen.

2 Joh. v 7-9 (Antikrist)

7 ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξήλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. 8 βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ ἠργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9 πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν ἔχει.

7 Det finns ju många bedragare som har gått ut i världen, de som inte bekänner att Jesus är Kristus som kommit i köttet. Sådan är Bedragaren, Antikrist. 8 Se till att ni inte förlorar det vi har arbetat för utan får full lön. 9 Den som går vidare och inte blir kvar i Kristi lära, han har inte Gud. Den som blir kvar i hans lära, han har både Fadern och Sonen.

Bilder av kyrkan (vinträdet, olivträdet)

Joh. 15:1-7 (Vinträdet och grenarna)

1 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ Πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. 2 πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3 ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 4 μείνατε ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. 5 ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. 6 ἐὰν μὴ τις μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε καὶ γενήσεται ὑμῖν.

1 Jag är den sanna vinstocken, och min Far är vinodlaren. 2 Varje gren i mig som inte bär frukt tar han bort, och varje gren som bär frukt rensar han så att den bär mer frukt. 3 Ni är redan nu rena i kraft av ordet som jag har talat till er. 4 Förbli i mig, så förblir jag i er. Liksom grenen inte kan bära frukt av sig själv om den inte förblir i vinstocken, så kan inte heller ni det om ni inte förblir i mig. 5 Jag är vinstocken, ni är grenarna. Om någon förblir i mig och jag i honom, så bär han rik frukt. Utan mig kan ni ingenting göra. 6 Om någon inte förblir i mig, kastas han ut som en gren och vissnar. Sådana grenar samlar man ihop och kastar i elden, och de bränns upp. 7 Om ni förblir i mig och mina ord förblir i er, så be om vad ni vill och ni ska få det.

Rom. 11:17-20, 23 (olivträdet består av både judar och hedningar)

17 Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συνκοινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πίστεως τῆς ἐλαίας ἐγένου, 18 μὴ κατακαυθῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 Ἐρεῖς οὖν Ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ. 20 καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ·... κάκεινοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς.

17 Men om nu några av grenarna har brutits bort, och du som är en vild olivkvist har blivit inympad bland dem och fått del av det äkta olivträdets näringsrika rot, 18 då ska du inte förhäva dig över grenarna. Om du förhäver dig ska du veta att det inte är du som bär roten utan roten som bär dig. 19 Nu invänder du kanske: "Grenarna bröts bort för att jag skulle ympas in." 20 Det stämmer, de bröts bort på grund av otro, men du är kvar genom tron. Var inte högmodig, utan bäva... 23 Men även de andra kommer att ympas in ifall de inte blir kvar i sin otro, för Gud har makt att ympa in dem igen.

Rom. 11:25-28 (Israel)

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ᾔτε ἐν ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πύρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρι οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται Ἔξει ἐκ Σιών ὁ Ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. 27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοῦς πατέρας· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλήσις τοῦ Θεοῦ.

25 Bröder, jag vill att ni ska känna till denna hemlighet så att ni inte har för höga tankar om er själva: förhärdelse har drabbat en del av Israel, och så ska det förbli till dess att hedningarna i fullt antal har kommit in. 26 Och det är så hela Israel ska bli frälst, som det står skrivet: Från Sion ska Frälsaren komma och ta bort ogudaktighet från Jakob. 27 Och detta är mitt förbund med dem, när jag tar bort deras synder. 28 När det gäller evangeliet är de fiender för er skull, men när det gäller utkorelsen är de älskade för fädernas skull, 29 för Gud ångrar inte sina gåvor och sin kallelse. //Somliga har felaktigt tolkat vers 26 som om det stod "sedan skall hela Israel bli frälst" och de lär så en allmän omvändelse av alla judar i den yttersta tiden. Men οὕτως betyder "så, på så sätt". Hemligheten, τὸ μυστήριον, är att judar tillsammans med hedningar skall bli frälsta intill den yttersta dagen.//

Matt. 24:29-31 (Människosonen kommer)

29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς· 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν.

29 Strax efter de dagarnas nöd ska solen förmörkas och månen inte längre ge sitt sken. Stjärnorna ska falla från himlen, och himlens makter ska skakas. 30 Då ska Människosonens tecken synas på himlen, och jordens alla folk ska jämra sig när de ser Människosonen komma på himlens moln med stor makt och härlighet. 31 Med starkt basunljud ska han sända ut sina änglar, och de ska samla hans utvalda från de fyra väderstrecken, från himlens ena ände till den andra.

Matt. 24:32-36 (Kristus kommer snart)

32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύη, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· 33 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. 34 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. 35 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. 36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ Υἱός, εἰ μὴ ὁ Πατὴρ μόνος.

32 Lär av en jämförelse med fikonträdet. Redan när kvisten blir mjuk och bladen spricker ut vet ni att sommaren är nära. 33 På samma sätt vet ni, när ni ser allt detta, att han är nära och står för dörren. 34 Jag säger er sanningen: Det här släktet ska inte förgå förrän allt detta sker. 35 Himmel och jord ska förgå, men mina ord ska aldrig förgå. 36 Men den dagen eller stunden känner ingen: inte himlens änglar, inte ens Sonen, ingen utom Fadern.

Matt. 24:37-42 (den yttersta dagen kommer plötsligt)

37 ὥσπερ γὰρ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμός καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς ἀφίεται· 41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. 42 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποία ἡμέρα ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται.

37 Så som det var under Noas dagar, så ska det vara när Människosonen kommer. 38 Under dagarna före floden åt de och drack, de gifte sig och blev bortgifta ända till den dag då Noa gick in i arken, 39 och de visste ingenting förrän floden kom och ryckte bort dem alla. Så ska det bli när Människosonen kommer. 40 Då ska två män vara ute på åkern. Den ene ska tas med, den andre lämnas kvar. 41 Två kvinnor ska mala vid kvarnen. Den ena ska tas med, den andra lämnas kvar. 42 Var därför vakna, för ni vet inte vilken dag er Herre kommer.

Matt. 25:31-34, 41, 46 (Domen och den dubbla utgången)

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ· 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. 34 τότε ἐρεῖ ὁ Βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου... 41 τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ... 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

31 När Människosonen kommer i sin härlighet och alla änglar med honom, då ska han sätta sig på sin härlighets tron. 32 Och alla folk ska samlas inför honom, och han ska skilja

dem från varandra som herden skiljer fåren från getterna. 33 Och han ska ställa fåren på sin högra sida och getterna på den vänstra. 34 Då ska Kungen säga till dem som står på hans högra sida: Kom, ni min Fars välsignade, och ta emot det rike som stått berett för er sedan världens skapelse.... 41 Sedan ska han säga till dem som står på den vänstra sidan: Gå bort från mig, ni förbannade, till den eviga elden som är beredd åt djävulen och hans änglar... 46 Och dessa ska gå bort till evigt straff, men de rättfärdiga till evigt liv.”

Uppståndelsen och den himmelska saligheten

1 Kor. 15:20-24 (uppståndelsen)

20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 Ἐπειδὴ γὰρ δι’ ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι’ ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. 23 Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδιδῶ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν,

20 Men nu har Kristus verkligen uppstått från de döda, som förstlingen av de insomnade. 21 Eftersom döden kom genom en människa, kom också de dödas uppståndelse genom en människa. 22 Liksom alla dör i Adam, så ska också alla göras levande i Kristus. 23 Men var och en i sin ordning: Kristus som förstlingen och därefter, när han kommer, de som tillhör honom. 24 Sedan kommer slutet, när han överlämnar riket åt Gud Fadern sedan han gjort slut på varje välde, varje makt och kraft.

Joh. 5:28-29 (alla döda skall uppstå)

28 μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ἧ ἡ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ 29 καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

28 Var inte förvånade över detta. Det kommer en tid när alla som ligger i gravarna ska höra hans röst 29 och komma ut. De som har gjort gott ska uppstå till liv, och de som har gjort ont ska uppstå till dom.

Joh. 3:16 (evigt liv genom tron)

16 Οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ’ ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

16 Så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att var och en som tror på honom inte ska gå förlorad utan ha evigt liv.

1 Kor. 13:12 (fullkomligheten hos Gud)

12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι’ ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθη.

12 Nu ser vi en gåtfull spegelbild, men då ska vi se ansikte mot ansikte. Nu förstår jag bara till en del, men då ska jag känna fullkomligt, så som jag själv blivit fullkomligt känd.

2 Petr. 3:13 (Nya himlar och en ny jord)

11 Τούτων οὕτως πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, 12 προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται· 13 καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

11 När nu allt detta går mot sin upplösning, hur heligt och gudfruktigt bör ni då inte leva 12 medan ni ser fram emot Guds dag och påskyndar dess ankomst – den dag som får himlar att upplösas i eld och himlakroppar att smälta av hetta! 13 Men efter hans löfte ser vi fram emot nya himlar och en ny jord där rättfärdighet bor.

2 Tim. 4:18 (befriade från allt ont)

18 ῥύσεται με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

18 Herren ska också rädda mig från alla onda anslag och frälsa mig till sitt himmelska rike. Hans är äran i evigheters evighet. Amen.

1 Petr. 1:8-9 (outsäglig glädje)

8 ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπάτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρώντες πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκκλήτῳ καὶ δεδοξαμένῳ, 9 κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως σωτηρίαν ψυχῶν.

8 Honom älskar ni utan att ha sett honom, och fast ni ännu inte ser honom tror ni på honom och jublar i obeskrivlig, himmelsk glädje 9 när ni nu är på väg att nå målet för er tro: era själars frälsning.

Luk. 22:30 (bilder av den himmelska saligheten)

30 ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων τὰς δώδεκα φυλὰς κρίνοντες τὸ Ἰσραήλ.

30 Ni ska äta och dricka vid mitt bord i mitt rike, och ni ska sitta på troner och döma Israels tolv stammar.

Fil. 3:20-21 (våra kroppar skall förhärligas)

20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ Σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, 21 ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

20 Men vi har vårt medborgarskap i himlen, och därifrån väntar vi Herren Jesus Kristus som Frälsare. 21 Han ska förvandla vår bräckliga kropp och göra den lik hans härlighetskropp, för han har makt att lägga allt under sig.

1 Kor. 15:44 (himmelska kroppar)

44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. Εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.

44 Det sås en jordisk kropp, det uppstår en andlig kropp. Finns det en jordisk kropp, finns det också en andlig kropp

Bekännelsen

Om Kristi återkomst till domen. Vidare lär de, att Kristus skall återkomma på yttersta dagen för att hålla dom, och han skall uppväcka alla döda; de fromma och utvalda skall han ge evigt liv och evärdlig glädje, men de ogudaktiga människorna och djävlarerna skall han fördöma till att pinas utan återvändo. De fördömer vederdöparna som anser att de fördömda människornas och djävlarernas straff en gång skall få sitt slut. De fördömer även andra som nu utsprider judiska läror att de fromma före uppståndelsen skall få herraväldet i världen, sedan de ogudaktiga allestädes nedslagits (CA 17, SKB 62, Trigl 50).

Motståndarna godkänner utan förbehåll den sjuttonde artikeln, vari vi bekänna, att Kristus skall vid tidens slut komma i synlig måtto och uppväcka alla döda samt ge de gudfruktiga evigt liv och evärdlig glädje, men de ogudaktiga skall han döma att med djävulen pinas utan ände (Apol. 17, SKB 237, Trigl 334).

Om Antikrist.

Detta visar på det kraftigaste, att påven är den verkliga antikrist, som upphöjt sig över och satt sig upp mot Kristus, då han menar, att de kristna inte blir saliga utan hans makt, som dock ingenting är och som inte är förordnad och påbjuden av Gud. Detta är det samma som "att sätta sig över Gud och mot Gud", såsom den helige Paulus säger. Sådant göra dock varken turkarna eller tatarerna, huru arga fiender till de kristna de än äro, utan de låta vem som vill det tro på Kristus och kräva blott skatt och utvärted lydnad av de kristna. Men påven vill inte lämna tron (på Kristus) i fred utan säger, att man måste lyda honom, om man skall varda salig. Detta vill vi inte göra, utan hellre dö i Guds namn. Detta allt är en följd därav, att påven gjort anspråk på att i kraft av gudomlig rätt kallas överhuvudet för den kristna kyrkan. Därför har han måst göra sig jämlik Kristus, ja, sätta sig över honom och prisa sig själv såsom huvud för kyrkan, sedan som dess herre och till sist som hela världens herre och t.o.m. en gud på jorden, tills han slutligen understått sig att giva änglarna i himmelen befallningar (Schmalk., SKB 321, Trigl 474).

Men faktum är, att påvarna i Rom och deras anhängare försvara ogudaktig lära och avgudatjänst. Och de för antikrist utmärkande kännetecknen passa fullständigt in på påvedömet och dess anhängare. Ty då Paulus i sitt (andra) brev till tessalonikerna beskriver antikrist, kallar han honom "en Kristi vedersakare, som upphäver sig över allt, som kallas och dyrkas såsom Gud, i det att han tager sitt säte i Guds tempel och föregiver sig vara Gud." Han talar sålunda om någon, som regerar i kyrkan – men inte om hedniska kungar – och denne kallar han "en Kristi vedersakare", emedan han skall uttänka en lära, som strider mot evangeliet, och denne skall för sig orättmätigt göra anspråk på gudomlig myndighet (Trakt., SKB 347, Trigl 514).

Sålunda kunna nu rättskaffens män lätt inse, att det är en alldeles falsk beskyllning, att vi skulle avskaffa det dagliga offret. Erfarenheten visar, vilka som äro Antiochus' gelikar, vilka som tyranniserar kyrkan och under religionens täckmantel tillvälla sig det världsliga väldet samt utan att fråga efter tron och förkunnelsen av evangelium regera och föra krig

liksom världsliga furstar, ja, vilka som infört nya gudstjänstbruk i kyrkan... Men Daniel syftar på en helt annan ödeläggelse, nämligen okunnigheten om evangelium. Ty överhopad av en massa olika stadgar och meningar har menigheten på intet sätt kunnat fatta den kristna lärans huvudstycken (Apol. 24, SKB 275, Trigl 398) //”Förödelsens styggelse” hos profeten Daniel syftar på förvanskningen av evangelium.//

Men troligen kräva våra motståndare en sådan bestämning av kyrkan, att den skulle fattas såsom den i hela världen främsta världsliga monarkien, där en oinskränkt och oemotsäglich makt tillkommer den romerske påven att efter behag sammanställa trosartiklar, förkasta skrifter, inrätta gudstjänster och offer, likaså att efter behag stifta lagar, efterlåta och befria från vilka lagar han vill, vare sig gudomliga eller borgerliga och där kejsaren och alla konungar hade att från påven mottaga makt och rätt att behålla sina riken i enlighet med Kristi befallning – ty, menar man, då Fadern har lagt allt under Kristus, bör man förstå, att denna makt överflyttats på påven. Fördenskull måste påven vara herre över hela jorden, över alla riken i världen och över alla enskilda och offentliga ting samt hava all maktfullkomlighet i timliga och andliga ting och innehava båda svärderna, det andliga och det världsliga. Och denna beskrivning av – inte Kristi kyrka – utan påvens rike finnes inte blott hos de kyrkorättslärderna, utan även i Daniels elfte kapitel. (Apol. 7-8, SKB 178f, Trigl 234).

Vid hans tillkommelse har alla människor att uppstå med sina kroppar, och de skall avlägga räkenskap för sina gärningar: Och de som gjort gott skall ingå i det eviga livet och de som gjort ont i den eviga elden. Detta är den allmänliga kristna tron; den som inte troget och fast tror den, kan inte bli salig (Athanasianska trosbekännelsen, SKB 50, Trigl 34).

Inför Guds ansikte och hela kristenheten, både nu levande och efterkommande, hava vi därför velat betyga, att den här avgivna förklaringen angående alla förut nämnda omstridda artiklar och ingenting annat är vår lära, tro och bekännelse. Med denna vilja vi i förlitande på Guds nåd med oförskräckta hjärtan träda fram inför Jesu Kristi domstol och avgiva räkenskap. Och häremot vilja vi inte vare sig hemligen eller öppet tala eller skriva något, utan med Guds nåd vilja vi hålla fast därvid (FC SD 12, SKB 678, Trigl 1102).

+ + +

Förkortningar:

SKB = Svenska kyrkans bekännelseskrifter 1957

Trigl = Concordia Triglotta, St Louis, Missouri 1921

I Konkordieboken av 1580 ingår de tre gammalkyrkliga bekännelserna samt:

CA = Confessio Augustana, Augsburgska bekännelsen 1530

Apol. = Augsburgska bekännelsens apologi 1530

Schmalk. = Schmalkaldiska artiklarna 1537

Trakt. = Traktaten om påvens makt 1537

L. kat. = Luthers lilla katekes 1529

St. kat. = Luthers stora katekes 1529

FC = Formula Concordiae, Konkordieformeln 1577

FC Ep. = Konkordeiformelns första del, Epitome

FC SD = Konkordeiformelns andra del, Solida Declaratio

Bibelställe	sid						
		Matt. 28:16ff	59	Joh. 20:21	59	Rom. 5:18f	30
		Matt. 28:19	5	Joh. 20:21ff	72	Rom. 6:3ff	69
1 Mos. 1:1ff	7	Matt. 28:19	24	Joh. 20:28	15	Rom. 6:19ff	41
1 Mos. 1:27	8	Matt. 28:19	67			Rom. 8:1ff	31
1 Mos. 2:7	8			Appg. 1:9	21	Rom. 8:9	25
2 Mos. 34:28	10	Mark. 1:4	66	Appg. 1:10f	22	Rom. 8:29f	44
5 Mos. 6:4	5	Mark. 1:15	38	Appg. 2:1ff	60	Rom. 8:30	31
5 Mos. 18:15	15	Mark. 10:13f	69	Appg. 2:41f	53	Rom. 8:33f	31
2 Sam. 12:13	74	Mark. 13:24ff	22	Appg. 2:37ff	67	Rom. 9:5	15
		Mark. 13:32	22	Appg. 2:38f	69	Rom. 9:14ff	44
Ps. 19:8	3	Mark. 14:22ff	76	Appg. 2:40f	67	Rom. 10:3f	31
Ps. 19:15	47	Mark. 15:22ff	18	Appg. 2:42	77	Rom. 10:5f	31
Ps. 33:6	25	Mark. 16:16	66	Appg. 2:42ff	48	Rom. 10:7f	32
Ps. 51:7	13			Appg. 5:3f	25	Rom. 10:9f	3
Ps. 119:105	11	Luk. 1:35	16	Appg. 8:35ff	68	Rom. 11:17ff	84
Ps. 139:7f	26	Luk. 2:7	17	Appg. 8:39	24	Rom. 11:25ff	85
Ps. 139:14	8	Luk. 11:28	4	Appg. 10:40f	20	Rom. 12:12	49
		Luk. 17:20f	53	Appg. 13:1ff	60	Rom. 13:10	10
Jes. 28:21	39	Luk. 22:17ff	76	Appg. 13:37	19	Rom. 14:17	56
Jes. 53:3	17	Luk. 22:30	88	Appg. 14:23	61	Rom. 16:17f	55
Jes. 53:4	17	Luk. 23:46	18	Appg. 16:7	25		
Jes. 53:5	18	Luk. 24:46f	38	Appg. 16:25f	49	1 Kor. 1:1f	55
Dan. 11:30ff	80			Appg. 18:24ff	62	1 Kor. 1:2	41
Hos. 13:9	44	Joh. 1:1f	15	Appg. 19:4ff	66	1 Kor. 1:30	32
Sak. 12:10	25	Joh. 1:17	38	Appg. 20:17	61	1 Kor. 2:10f	24
		Joh. 1:29	17	Appg. 20:28	61	1 Kor. 2:13	3
1 Mack. 1:10ff	80	Joh. 1:29	19	Appg. 22:16	68	1 Kor. 2:14	26
1 Mack. 1:20ff	81	Joh. 3:3	38			1 Kor. 3:9	52
1 Mack. 1:54ff	81	Joh. 3:5f	26	Rom. 1:4	21	1 Kor. 3:16	25
		Joh. 3:5f	67	Rom. 1:18-25	12	1 Kor. 3:16f	52
Matt. 3:13-17	66	Joh. 3:6	13	Rom. 1:19f	5	1 Kor. 5:1-5	73
Matt. 5:48	10	Joh. 3:16	87	Rom. 2:11-16	12	1 Kor. 5:9-13	73
Matt. 6:7f	47	Joh. 4:24	5	Rom. 2:14f	5	1 Kor. 6:11	32
Matt. 6:9-13	47	Joh. 5:28f	87	Rom. 2:14f	10	1 Kor. 6:19ff	41
Matt. 7:7-11	47	Joh. 5:39	3	Rom. 3:10ff	13	1 Kor. 8:4	5
Matt. 7:15	54	Joh. 8:44	7	Rom. 3:19f	13	1 Kor. 10:16	77
Matt. 9:2, 6-8	72	Joh. 10:2f	54	Rom. 3:20	11	1 Kor. 11:23ff	77
Matt. 9:36ff	48	Joh. 10:35	3	Rom. 3:21ff	28	1 Kor. 11:27ff	77
Matt. 10:5	59	Joh. 14:3	22	Rom. 3:25f	28	1 Kor. 12:3	26
Matt. 10:11ff	59	Joh. 14:15	42	Rom. 3:27f	28	1 Kor. 12:29	63
Matt. 10:29f	8	Joh. 14:16f	24	Rom. 4:3	28	1 Kor. 13:12	87
Matt. 16:16ff	52	Joh. 14:23	4	Rom. 4:4f	28	1 Kor. 14:34	62
Matt. 16:19	72	Joh. 14:26	24	Rom. 4:6ff	29	1 Kor. 15:4-8	20
Matt. 18:6	69	Joh. 14:26	60	Rom. 4:20ff	29	1 Kor. 15:17	32
Matt. 18:15ff	73	Joh. 15:1-7	84	Rom. 4:23ff	21	1 Kor. 15:17ff	21
Matt. 21:22	48	Joh. 15:5	42	Rom. 4:23ff	29	1 Kor. 15:20ff	87
Matt. 24:15ff	82	Joh. 15:7	48	Rom. 5:1	29	1 Kor. 15:44	89
Matt. 24:29ff	85	Joh. 15:16	44	Rom. 5:8f	29		
Matt. 24:32ff	86	Joh. 16:24	48	Rom. 5:10f	30	2 Kor. 1:1	56
Matt. 24:37ff	86	Joh. 17:14ff	48	Rom. 5:12	13	2 Kor. 2:5-8	74
Matt. 25:31ff	86	Joh. 17:17ff	59	Rom. 5:15	30	2 Kor. 2:17	3
Matt. 26:26ff	76	Joh. 18:36f	16	Rom. 5:16	30	2 Kor. 4:13	25
Matt. 26:39	50	Joh. 19:30	18	Rom. 5:17	30	2 Kor. 5:14f	20
Matt. 27:27ff	17	Joh. 19:40ff	18	Rom. 5:18f	19	2 Kor. 5:19	32

2 Kor. 5:20	32	Ef. 4:11f	61	1 Tim. 3:1-7	62	1 Petr. 3:18ff	20
2 Kor. 5:21	19	Ef. 5:25ff	53	1 Tim. 3:15	53	1 Petr. 3:19ff	70
2 Kor. 5:21	33	Ef. 5:25f	67	2 Tim. 1:9f	35	1 Petr. 4:11	62
2 Kor. 6:14ff	54	Ef. 6:18ff	49	2 Tim. 3:16f	3	1 Petr. 4:14	25
2 Kor. 7:1	41			2 Tim. 4:18	88	1 Petr. 5:6f	49
2 Kor. 13:13	5	Fil. 2:5-8	16			1 Petr. 5:7	8
		Fil. 2:9-11	16	Tit. 1:5-9	61	2 Petr. 1:21	3
Gal. 1:2	56	Fil. 3:7ff	34	Tit. 3:4f	35	2 Petr. 1:21	26
Gal. 2:16	33	Fil. 3:20f	88	Tit. 3:5	26	2 Petr. 2:4	8
Gal. 2:21	33	Fil. 4:6f	49	Tit. 3:5ff	68	2 Petr. 3:9	45
Gal. 3:11	33					2 Petr. 3:13	88
Gal. 3:13f	19	Kol. 1:13f	34	Hebr. 1:14	7		
Gal. 3:13f	33	Kol. 1:16f	7	Hebr. 2:9	36	1 Joh. 1:8f	72
Gal. 3:22	38	Kol. 1:19f	35	Hebr. 2:14f	36	1 Joh. 2:2	20
Gal. 3:24	33	Kol. 2:11ff	38	Hebr. 2:16f	36	1 Joh. 2:18ff	83
Gal. 3:26f	68	Kol. 2:11f	69	Hebr. 3:4	5	1 Joh. 3:4	13
Gal. 5:4f	34	Kol. 2:13f	35	Hebr. 4:12f	4	1 Joh. 4:1	55
Gal. 5:6	34	Kol. 2:16f	56	Hebr. 7:26t	15	1 Joh. 5:14f	50
Gal. 5:13	42	Kol. 4:2	49	Hebr. 9:11f	36	1 Joh. 5:20	15
Gal. 5:22f	42			Hebr. 10:23	54	2 Joh. v. 7ff	84
		1 Tess. 1:1	56	Hebr. 10:29	24	2 Joh. v. 9ff	55
Ef. 1:4	41	1 Tess. 4:7	41	Hebr. 11:3	7		
Ef. 1:4ff	44	1 Tess. 5:16ff	50	Hebr. 12:14	41	Jak. 1:5-8	50
Ef. 1:20f	21	1 Tess. 5:9f	45			Jak. 4:2f	50
Ef. 1:22f	52	2 Tess. 2:1-8	82	1 Petr. 1:1	56		
Ef. 2:3	13			1 Petr. 1:2	24	Jud. v 3	54
Ef. 2:8ff	34	1 Tim. 1:8ff	10	1 Petr. 1:2	41		
Ef. 2:10	42	1 Tim. 1:15	35	1 Petr. 1:8f	88	Upp. 1:4	55
Ef. 2:19ff	52	1 Tim. 2:3f	45	1 Petr. 1:18f	36	Upp. 22:17	26
Ef. 4:3-6	53	1 Tim. 2:5	15	1 Petr. 2:9	63		
Ef. 4:10	21	1 Tim. 2:12	62	1 Petr. 2:24	19		